

j a a r o v e r z i c h t

2 0 0 1

Amateurfilm
laat ondergrondse
wereld zien

Analfabetisme
nog altijd verborgen
probleem

Terug naar het
karakteristieke
platteland

Chronisch ziek
en toch
lekker sporten

j a a r o v e r z i c h t

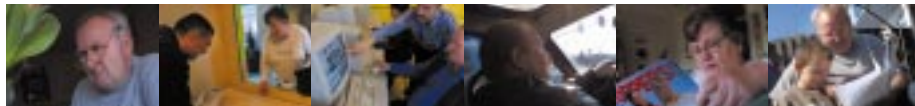

2

0

0

1

Een soepel samenspel tussen partijen is van essentieel belang

De charitatieve sector heeft zich in het afgelopen decennium ontwikkeld tot een maatschappelijke speler van formaat. Ruim 4 miljard euro vindt anno 2002 zijn weg naar velerhande 'goede doelen' en gelet op de toename van legaten en fondsen op naam zal er sprake zijn van een voortgaande groei.

Voor het algemeen nut zijn dus steeds meer bronnen beschikbaar en dat is een goede zaak. Waar het echter nog aan ontbreekt is een soepel samenspel tussen partijen. Dat is overigens geen kwestie van onwil, maar wordt veroorzaakt door het feit dat de spelregels nog volop in ontwikkeling zijn. En die zijn nodig om in de toekomst tot een optimaal maatschappelijke rendement van de beschikbare middelen te komen.

De overheid waakt over ons aller welzijn, maar de reikwijdte van haar zorg is geen statisch gegeven. Werkgelegenheid, gezondheid, openbaar vervoer en scholing lijken -bijvoorbeeld- tot haar kernpakket te behoren, maar zijn dat historisch gezien allerm minst. Maatschappelijke ontwikkelingen en de omvang van 's Rijks financiën dwingen steeds weer tot het maken van keuzes. Er blijven zodoende altijd taken liggen of krijgen minder aandacht dan wellicht wettelijk is.

Dan verschijnt de charitatieve sector aan de horizon, niet als 'gatenvuller' maar als een fenomeen met eigen doelstellingen. Maar dan gaat de schoen wringen. Neem nu de vermogensfondsen, fondsen dus met een eigen bedrijfskapitaal 'van huis uit'. Jaarlijks goed voor een financiële impuls van rond de 65 miljoen euro richting maatschappij. Het VSB Fonds is zo'n fonds, met wortels in de 19de-eeuwse Maatschappij tot Nut van 't Algemeen. Een breed fonds qua doelstellingen, met een beleid dat is gebaseerd op afkomst en historie. Maar zeker geen fonds dat het spoorboekje van de overheid volgt en voor de ontbrekende stations een eigen lijn opent.

Maar hoe dan wel?

In ieder geval is een ruimer inzicht in de mogelijkheden van de charitatieve sector noodzakelijk. Welke donatievolumes zijn voor welke doelen beschikbaar? Waar liggen raakvlakken met de overheid? En op welke niveaus zou de sector een aanvullende rol kunnen spelen naast de overheid?

Traditioneel opereren vermogensfondsen als projectmatige subsidiënten. Begrijpelijk, want op deze wijze blijft de eigen speelruimte optimaal en kunnen beleidswijzigingen soepel worden doorgevoerd. Structurele steun daarentegen is het domein van de overheid, hoewel ook daar tendenzen zijn te bespeuren naar een meer projectmatige wijze van opereren. Binnen dit spanningsveld liggen aanknopingspunten voor vermogensfondsen, vanuit de gedachte dat het algemene nut een zaak is die alle betrokken partijen aangaat. En dat zou kunnen betekenen dat bijvoorbeeld het voortbestaan van een gerenommeerd orkest niet uitsluitend een overheidsverantwoordelijkheid behoef te zijn.

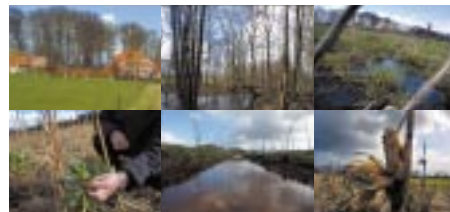
Het is voor de fondsenwereld een maatschappelijke plicht aan te geven wat haar mogelijkheden zijn, op basis van eigen achtergrond en doelstellingen. Het is dan ook verheugend te constateren dat steeds meer fondsen komen tot vormen van samenwerking, om met des te meer kracht hun mogelijkheden voor de maatschappij te onderstrepen. Want een sector die zichzelf serieus neemt, streeft naar een optimaal rendement van haar inspanningen. De overheid mag daar op inspelen. Graag zelfs.

In dit verslag treft u een overzicht van de samenwerkingsverbanden waarvan het VSB Fonds deel uitmaakt en waartoe het in veel gevallen zelf het voortouw heeft genomen. De charitatieve sector staat voor een belangrijke uitdaging, een uitdaging die het VSB Fonds ertoe brengt telkens uitvoerig stil te staan bij zijn keuzes. Het bestuur wenst de medewerkers van het VSB Fonds en zijn nieuwe directeur Maarten Reuchlin daarbij veel wijsheid en inspiratie. Het spreekt tevens zijn dankbaarheid uit voor het goede werk dat is verricht door de heer Wilink, die in het verslagjaar afscheid nam van het bestuur.

Ook aan de voormalige directeur van het VSB Fonds, Arthur Offers, is het bestuur dank verschuldigd.

Prof.dr. J.R. Glasz

Voorzitter bestuur

Maatschappelijk was 2001 een markant jaar

Het jaar 2001 was in meer opzichten een markant jaar, aldus de nieuwe directeur van het VSB Fonds jhr. mr. Maarten Reuchlin.

‘Maatschappelijk was het een jaar waarin de economie minder is gaan lopen, de discussie over de multiculturele samenleving is verscherpt en de wereld is opgeschrikt door de terroristische aanslagen in de Verenigde Staten. Alles bij elkaar niet al te positieve ontwikkelingen. Voor het VSB Fonds is het een jaar geweest waarin weliswaar meer aanvragen werden ontvangen dan het jaar daarvoor, maar toch minder geld kon worden gedoneerd, terwijl je op grond van de maatschappelijke ontwikkelingen juist een stijging zou verwachten.’

Toch is het voor het VSB Fonds een bevredigend jaar geweest, aldus Reuchlin, ‘omdat ik het gevoel heb dat we projectmatig heel goede dingen hebben gedaan.’ Een oorzaak voor de lichte daling van het donatievolume kan hij niet noemen. ‘Er zijn natuurlijk steeds meer partijen op de markt met geld voor het goede doel, maar of het een tendens is kan ik niet zeggen. Een goede analyse van vraag en aanbod is noodzakelijk.’

Beleid

Het ligt voor de hand te veronderstellen dat met de komst van een nieuwe directeur ook het beleid fors bijgesteld gaat worden. Maarten Reuchlin ziet daartoe geen noodzaak. ‘Het in de afgelopen jaren ontwikkelde beleid lijkt mij een prima aansluiting tussen de maatschappelijke behoeften enerzijds en de vertrekpunten van het fonds anderzijds. Wel zijn wij bezig enige beleidsuitgangspunten te herijken en dat betekent dat accenten wat kunnen verschuiven. In ieder geval zal het fonds zich duidelijker presenteren en zullen de medewerkers actief gaan werken aan het uitvoeren van onze beleidsplannen.’

Reuchlin: ‘We hebben de laatste maanden teruggeblikt op de afgelopen jaren en geconstateerd dat ons beleid op een aantal punten goed, maar ook op een aantal punten minder goed uit de verf is gekomen. Om een voorbeeld te noemen, een paar jaar geleden hebben we voor het eerst thema’s in de markt gezet, waaraan we gedurende een periode van twee jaar extra aandacht wilden besteden. Dat leek een goede manier om een deel van het beleid extra in de schijnwerpers te zetten. Maar in de praktijk bleek het telkens toch een moeilijke zaak aan de samenleving uit te leggen wat de meerwaarde van deze thema’s was binnen het totale beleid van het fonds.’

Communicatie

In de loop van 2002 zal het nieuwe beleidsplan worden ingevoerd en dan zal het VSB Fonds nadrukkelijker voor het voetlicht treden, kondigt de directeur aan. ‘De bekendheid van het VSB Fonds kan in sommige maatschappelijke sectoren wellicht nog beter. We zullen in onze communicatie explicieter naar buiten treden om de samenleving duidelijk te maken waar wij als fonds voor staan. We willen overkomen als een professionele charitatieve instelling die een consistent beleid voert en zo transparant mogelijk is. Een instelling bovendien die veel waarde hecht aan de evaluatie van gesteunde projecten en van zijn beleid. Dat betekent bijvoorbeeld dat een aanvraag door het VSB Fonds wordt beoordeeld op zijn

‘Het in de afgelopen jaren ontwikkelde beleid lijkt mij een prima aansluiting tussen de maatschappelijke behoeften enerzijds en de vertrekpunten van het fonds anderzijds’

Het donatiebeleid van het VSB Fonds is gericht op vier maatschappelijke gebieden. Die aandachtsgebieden zijn:

Zorg en welzijn, Kunst en cultuur, Sport en vrije tijd en Natuur en milieu

maatschappelijk rendement. Wat levert het op als we in een bepaalde aanvraag tijd en geld investeren, daar wordt door de projectadviseurs goed over nagedacht', aldus Reuchlin.

Wat hij beoogt te bereiken met een grotere bekendheid van het fonds is niet alleen het genereren van méér aanvragen, maar vooral betere. 'Daarmee bedoel ik aanvragen die beter bij ons beleid passen. Dat heeft als voordeel dat ze sneller te behandelen zijn en meer kans maken op een positief besluit. Het is tenslotte heel vervelend als je een op zich sympathiek project moet afwijzen omdat het onvoldoende bij ons beleid past.'

Het donatiebeleid van het VSB Fonds is gericht op vier maatschappelijke gebieden. Die aandachtsgebieden zijn: Zorg en welzijn, Kunst en cultuur, Sport en vrije tijd en Natuur en milieu. Aanvragen die binnenkomen worden getoetst op de criteria die het VSB Fonds in zijn beleid heeft vastgelegd. Er is een aantal redenen waardoor een aanvraag niet toegekend wordt. Zo zullen projecten met een commercieel doel nooit worden gehonoreerd, evenals projecten die makkelijk aan andere financiering kunnen komen of die het zonder de steun van fondsen als het VSB Fonds toch wel zullen redden. Verder wordt geen geld gegeven voor reguliere activiteiten van een organisatie. Reuchlin: 'We willen niet in de exploitatie treden, maar altijd een zekere vrijblijvendheid houden. Een aanvraag moet dus bijvoorbeeld gaan om bijzondere activiteiten van een organisatie. Er moet ook zicht op zijn dat de toekomst van het initiatief gewaarborgd is, voordat we erin stappen. Een andere grens is dat we niet in overheidstaken willen treden, al is dat soms lastig, zeker bij een terugtrekkende overheid. Wij helpen om zaken op de rails te zetten, we hebben een aanjaagfunctie. Maar er komt altijd een einde aan onze verbintenis.'

Initiatieven

Het VSB Fonds is een van de grootste fondsen in het land, met ruime middelen. Reuchlin: 'We willen laagdrempelig zijn, we zijn een instelling met doorzichtige richtlijnen. Onze uitgangspunten moeten duidelijk zijn, zowel bij de grote als de kleine aanvragers. Ze zijn ons allemaal even lief, of het nu een aanvraag van een paar honderd euro betreft of van een miljoen. Als de projecten maar bij ons beleid aansluiten.'

Projectadviseurs van het VSB Fonds leggen daarom ook zelf contact met potentiële aanvragers. Zoals bij het project EigenWijs Participeren, dat gericht is op de stimulerende rol die moderne zelforganisaties spelen bij de integratie van

allochtonen. Reuchlin: 'Dat is een project dat in 2001 is gestart, waarbij we niet hebben afgewacht, maar zelf contact hebben gezocht met betrokken organisaties. Er zijn regionale manifestaties geweest waarop succesvolle zelforganisaties zich aan andere zelforganisaties en aan het publiek konden presenteren, met als doel

van elkaar te leren. De steun van regionale steunpunten is bij deze manifestaties onontbeerlijk geweest.'

'Een ander eigen initiatief is 'Verover je eigen monument!', waarmee het fonds bij de jeugd interesse wil kweken voor het monument. Aardig daarbij is dat de gebruikelijke educatieve paden worden verlaten en het deels aan de jeugd zelf wordt overgelaten de waarde van een monument te ontdekken. De monumenten-organisaties hebben zich enthousiast getoond en we vertrouwen erop dat het initiatief uiteindelijk ingebed wordt in de reguliere activiteiten van deze instellingen.'

Als derde voorbeeld noemt Reuchlin de behoefte aan professionalisering bij vele organisaties. 'Als de doelstellingen van organisaties aansluiten bij ons beleid en het niveau van hun initiatieven daardoor bevorderd wordt, zijn wij in principe bereid om mee te denken over een professionaliseringsslag. Zo laten wij momenteel extern onderzoeken op welke plaatsen binnen het kunstenveld behoefte is aan dit soort steun.'

Op koers

Volgens Reuchlin wordt steeds vaker gebruikgemaakt van de kennis en knowhow van de medewerkers van het VSB Fonds. 'Onze ervaring is dermate groot dat wij ook over de organisatie van projecten inhoudelijk kunnen adviseren of organisaties behulpzaam kunnen zijn bij het werven van aanvullende financiën. Op dat laatste gebied organiseert het VSB Fonds al enige jaren een cursus fondsenwerving en met veel succes. 'Want uiteindelijk is het ook in ons belang de kwaliteit van aanvragen op een zo hoog mogelijk peil te krijgen', zo legt de directeur uit.

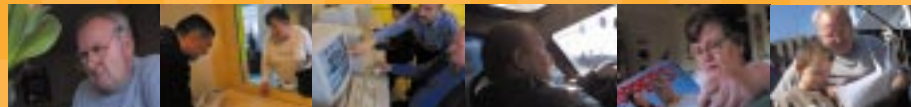
Organisatorisch is er binnen het fonds in 2001 ook het een en ander gebeurd. Zo werd in Friesland een Raad van Advies ingesteld, zodat er nu in totaal zes regionale afdelingen van het VSB Fonds actief zijn. Reuchlin: 'Die regionale afdelingen hebben een hele goede functie om fijnmazig nieuwe initiatieven te spotten. Hun aandeel in het totale donatievolume zit duidelijk in de lift.'

Verder acht Reuchlin de introductie van een nieuw systeem van projectevaluatie van veel belang. 'Uiteraard worden gesteunde projecten reeds nu op een aantal uitgangspunten geëvalueerd, maar het is mijn stellige overtuiging dat een verfijndere systematiek ook aanknopingspunten oplevert voor een eventueel bijstellen van ons eigen beleid op onderdelen.'

Tot zover Maarten Reuchlin die in 2002 zijn VSB Fonds optimaal op koers wil zetten om in de komende jaren een steeds groter aantal maatschappelijke organisaties van dienst te kunnen zijn.

ZORG EN WELZIJN

Het VSB Fonds streeft op het terrein van Zorg en Welzijn naar zelfstandigheid, zelfredzaamheid, sociale activering (participatie) en de kwaliteit van leven van de deelnemers aan de Nederlandse samenleving (ontplooiing). Dan kan het gaan om zaken als sociale competentie, patiëntflankerende zorg (palliatieve zorg), vrijwilligerswerk, informele zorg (waaronder mantelzorg) en arbeidstoeleiding. Dit vertaalt zich in bijdragen aan initiatieven variërend van zorgboerderijen voor ouderen tot dagbesteding voor verstandelijk gehandicapten, en van werkervaringsprojecten tot leefbaarheidsprojecten in de buurt. Het VSB Fonds richt zich daarbij op zeer verschillende groepen, zoals ouderen, werklozen/ inactieven, dak- en thuislozen, GGZ-cliënten, allochtonen, vluchtelingen/ asielzoekers, vrouwen en verstandelijk gehandicapten. Hierbij komen sociaal-maatschappelijke issues aan de orde als de resocialisatie van groepen in de samenleving, het versterken van de sociale samenhang tussen mensen en het bevorderen van ICT-toepassingen als middel om de participatie van mensen te verbeteren. Daarnaast ziet het VSB Fonds voor zichzelf een rol weggelegd als aanjager van ontwikkelingen in de zorgvernieuwing die recht doen aan de individuele behoeften van mensen (vraaggestuurde zorg).

ZORG EN WELZIJN

Analfabetisme nog altijd een verborgen probleem

Tien procent
van de volwassen
Nederlanders
kan niet goed
lezen
en schrijven

'Het simpelste dat er is, dat kun je niet: lezen en schrijven. Je denkt dat je de enige bent en daar schaamt je je voor.' Het zijn de woorden van Theo Duymelings, maar ze hadden ook van Hannie de Heus of Henk van Iersel kunnen komen. Drie mensen die zich via Stichting ABC inzetten voor de belangen van autochtone Nederlanders die niet of nauwelijks kunnen lezen, en zelf met dit probleem gekampt hebben. Die zelf tot de tien procent volwassen Nederlanders behoorden die onvoldoende kunnen lezen en schrijven om volwaardig deel te nemen aan de maatschappij. Analfabetisme onder autochtone Nederlanders is een verborgen probleem.

Voorlichting en publiciteit zijn belangrijk om iets aan het analfabetisme te doen. 'Het is een moeilijk te bereiken groep. Deze mensen komen pas als ze echt met de rug tegen de muur staan', zegt Pieter de Graaf van Stichting Alfabet. Maar minstens zo belangrijk is het ontwikkelen van lesmateriaal, want ook dat is nauwelijks voorhanden. Met steun van het VSB Fonds en het Ministerie van OC & W heeft Stichting Alfabet een programma op cd-rom (Alfabet Lezen) ontwikkeld, waarmee cursisten in de les en daarbuiten zelf aan de slag kunnen. 'Dat er behoefte is aan

een dergelijk programma blijkt wel, want het werd bij wijze van spreken al uit onze handen gerukt nog voordat het door de testfase heen was', vertelt De Graaf. 'En de eerste reacties zijn heel positief.'

De cd-rom is speciaal ontwikkeld voor de doelgroep, en heeft het dagelijks leven als uitgangspunt. Situaties in winkels, bij de politie of de gemeente, in het verkeer of bij het openbaar vervoer, de krant, e-mail, allerlei plaatsen waar gelezen moet worden, komen in het programma voor. Behalve dat hij de woorden ziet, hoort de cursist ze ook omdat ze tegelijkertijd worden voorgelezen. 'Leren lezen is voor een belangrijk deel oefenen, oefenen, oefenen, dat kan de cursist met behulp van dit programma zelf', aldus De Graaf. Het is de bedoeling dat het op alle Regionale Opleidings Centra (ROC's) gebruikt gaat worden. Aan een programma Alfabetiseren Schrijven wordt gewerkt, wederom met steun van het VSB Fonds.

Smoesjes

Het probleem van 'functioneel analfabetisme', zoals het officieel heet, is nauwelijks bekend. Dat komt omdat mensen die de kunst van het lezen en schrijven niet machtig zijn daar over het algemeen niet mee te koop lopen. Mensen schamen zich

bergen. Het gaat om mensen die om allerlei redenen vroeger niet goed hebben leren lezen en schrijven, niet omdat ze te dom of dyslectisch zijn. Hoewel 99 % van deze mensen wel denkt: ik ben te dom, het ligt aan mij. Dat hebben ze immers hun hele leven lang te horen gekregen!

Maar er blijken altijd duidelijk aanwijsbare factoren waardoor het lezen en schrijven vroeger op school is misgegaan. Sociaal-economische achtergrond speelt

De vrijwilligers die in de jaren zeventig en tachtig alfabetiseringscursussen hadden verzorgd kregen de gelegenheid professioneel te worden en meer ervaring op te doen met alfabetisering van volwassen Nederlanders

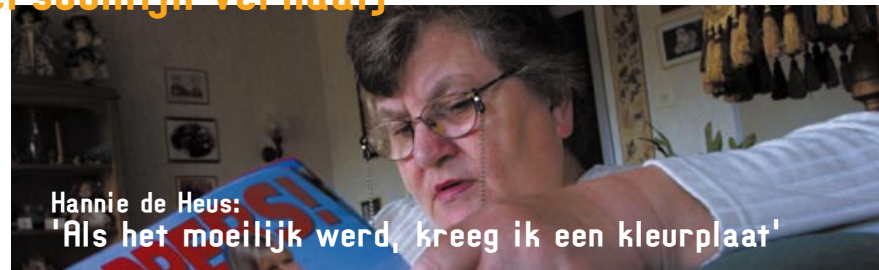
ervoor. Gebruiken allerlei smoesjes: 'ik ben mijn bril vergeten', draaien een verband om hun hand zodat ze niet kunnen schrijven, of proberen op een andere manier te verbergen dat ze niet kunnen lezen wat er op de informatieborden van de trein of bus staat. Het kan gerust een handicap genoemd worden, die het leven totaal beheerst van betrokkenen, vertelt De Graaf, als inhoudelijk medewerker aan het ROC Eindhoven al vijftientwintig jaar betrokken bij de problematiek van analfabetisme. 'Deze mensen zijn hun hele leven lang zichzelf en hun handicap aan het ver-

vaak een rol; meestal komen deze mensen uit gezinnen waar niet veel aandacht was voor schoolse zaken. Persoonlijke problemen, zoals ziekte of faalangst komen daar nog bij en op school is niet voldoende of niet op de juiste manier aandacht besteed aan het probleem.

Politiek

Ook van de politiek krijgt de 'functionele ongeletterdheid', waar tien procent van de autochtone volwassenen mee te maken

(persoonlijk verhaal)

'Ik zat vroeger bij de zusters Ursulinen op school, we zaten met veertig kinderen in de klas en wie niet mee kon komen, moest achteraan zitten. Als er dan iets werd gedaan dat voor mij moeilijk was, bijvoorbeeld een dictee, kreeg ik een kleurplaat. Er werd geen aandacht aan besteed. Mijn grootouders bij wie ik toen woonde, waren boeren, die hadden geen tijd om mij te helpen met schoolwerk. Toen ik op een gegeven moment een vriendje kreeg en ik hem een liefdesbriefje schreef, werd ik uitgelachen om de fouten die ik gemaakt had. Ik schaamde me dood en vanaf dat moment ben ik het gaan verstoppen. Gebruikte altijd allerlei smoesjes als ik iets moest invullen: "ik doe dat thuis wel, hier word ik er nerveus van", "ik heb mijn bril niet bij me" of ik deed een verband om mijn vingers zodat ik niet kon schrijven. Ik kon het heel goed verbergen, zelfs mijn broers en zussen wisten het niet. Ik heb zelfs twaalf-en-een-half jaar in het regionale bestuur van de Vara gezeten, daar wist ook niemand het. Ik onthield alles, de hele vergadering, van 't begin tot het einde. Je ontwikkelt een enorm goed geheugen, je moet immers alles wel onthouden, want je kunt het niet opschrijven!'

'Maar het beheerste mijn leven. Je bent altijd iets aan het verbergen en dat kost veel energie. Toen mijn man van me wilde scheiden, heeft het me bijna de nek gekost. De advocaat wilde mij op een gegeven moment papieren laten tekenen die ik niet kon lezen, maar wat er in stond was heel onvoordelig voor mij. Een andere advocaat die ik toen ingeschakeld heb, en aan wie ik mijn probleem wel durfde te vertellen, heeft toen nog van alles weten terug te draaien, zodat ik niet mijn huis uit hoefde bijvoorbeeld. In diezelfde tijd kwam ik in contact met een maatschappelijk werker en die heeft me gestimuleerd om het lezen weer op te pakken. Dat was in 1984. Lezen heb ik mezelf bijgebracht. Ik begon met Kasteelromans en probeerde uit de context op te maken wat de woorden betekenden. Nu lees ik zelfs dikke boeken over paranormale dingen, dat interesseert me. Ik doe er wel lang over, want het lezen gaat nog steeds niet snel. Ondertitels op de televisie bijvoorbeeld kan ik nog steeds niet volgen.'

'Voeger op school mocht ik tuintjes wieden of de hekken schilderen, daar was ik goed in. Ik heb er niets geleerd, behalve mijn naam schrijven. Toen ik van de lagere school afkwam, moest ik een vak gaan leren, ik was toen vijftien jaar en koos voor textiel. Daar moest ik de hele dag aan de weefmachine staan, van 's morgens tot 's avonds. Als er een machine kapot was, moest je wel een bon invullen, maar gelukkig hielp een van de monteurs me daarbij. Ik dacht: ik ben de enige in de fabriek, misschien wel de enige in heel Nederland die niet kan lezen en schrijven. Ik schaamde me.'

'Toen ik op een gegeven moment op een school werkte via een schoonmaakbedrijf, heb ik een keer met een leraar staan praten en over mijn probleem verteld. Dat is nu vijftientwintig jaar geleden. Ik wilde het graag leren, want ik kon de schoolrapporten van mijn eigen kinderen niet eens lezen. Toen mijn vrouw een keer niet thuis was en mijn dochter, toen zeven jaar oud, vroeg of ik haar wilde voorlezen, kon zij het zelf inmiddels beter dan ik. Via die leraar ben ik toen bij de lees- en schrijfgroep van het wijkcentrum terechtgekomen.'

'Het ergste vind ik dat er nog steeds kinderen van school komen die niet goed kunnen lezen en schrijven. Ik word via de Stichting ABC regelmatig met dergelijke verhalen geconfronteerd. Ik ben zelf al in 1974 begonnen om te leren lezen, dat was toen nog bij mij in de huiskamer met een paar anderen en we kregen les van een vrijwilliger van het wijkcentrum. Ik heb me toen al voorgenomen: als ik zover ben dat ik het kan, wil ik andere mensen gaan helpen.'

'Ik ben nu actief voor de Stichting ABC en ik doe de werving voor het ROC in Helmond. Maar het is moeilijk mensen te motiveren om naar de lessen te komen. De drempel is hoog. We hebben nu een kaart gemaakt, een herkenningswijzer lees- en schrijfproblemen, en die uitgedeeld aan alle hulpverleners in Helmond. Met behulp van die kaart kunnen zij er achter komen of hun cliënt misschien analfabeet is en daardoor in de problemen is geraakt. Zij kunnen mensen dan ook stimuleren om het wel te gaan leren.'

E E N O P D E T I E N

In Nederland is een op de tien volwassenen functioneel analfabeet, volgens een internationaal OESO-onderzoek uit 2000, uitgevoerd door het Max Goote Kenniscentrum van de Universiteit van Amsterdam. Functioneel analfabeten hebben wel enige scholing gehad, maar kunnen niet voldoende lezen en schrijven om volwaardig te kunnen participeren in de maatschappij. De huidige maatschappij stelt steeds hogere eisen aan de leesvaardigheid van de burger; loketten bij de spoorwegen en bij de banken bijvoorbeeld zijn verdwenen, daarvoor zijn kaartjes, pinautomaten en folders in de plaats gekomen.

Voor huursubsidie of aanvullende bijstand moeten ingewikkelde formulieren worden ingevuld en dat is voor veel ongeletterden een onoverkomelijk probleem. Maar helaas komen ook nu nog kinderen van de basisschool die nauwelijks het laagste leesniveau beheersen.

Vaak weet men zich lange tijd te redden met hulp van familie of vrienden. Maar op een gegeven moment lukt het niet meer om met allerlei oefjes het probleem te verdoezelen. Door een echtscheiding bijvoorbeeld, waardoor de partner die altijd alles invulde, wegvalt of doordat op het

werk ineens een computer verschijnt en de werknemer geacht wordt die te gebruiken. Niet zelden is in dat laatste geval ontslag het gevolg. Van de analfabeten is een relatief hoog aantal (35 % hoger dan bij niet-analfabeten) werkloos.

Behalve een praktisch is analfabetisme ook een psychisch probleem: mensen schamen zich en proberen het te verdoezelen, waardoor ze zich eigenlijk voortdurend aan het verstoppen zijn.

Functionele ongeletterdheid komt relatief meer voor onder oudere dan onder jongere mensen. In de leeftijdsgroep 60-64 is 21,9 % analfabeet, van de 20 tot 24-jarigen gaat het om 8,3 %. Het aantal mensen dat volledig analfabeet is wordt geschat op 0,5 % (cijfers zijn afkomstig van genoemd onderzoek aan het Max Goote Kenniscentrum).

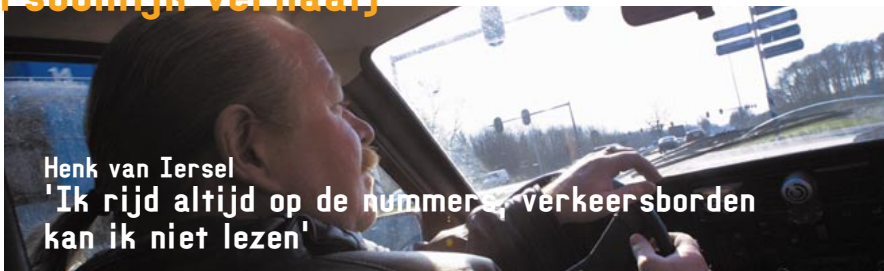
heeft, nauwelijks aandacht. Sinds het Internationaal Jaar van de Alfabetisering in 1990 is er niets veranderd, stelt De Graaf enigszins bitter vast. In het begin van de jaren negentig was iedereen vol enthousiasme om de alfabetisering aan te pakken. Er werd een landelijke stuurgroep (de stuurgroep Hofstede) geïnstalleerd en toenmalig Minister Ritzen van Onderwijs beloofde dat analfabetisme in het jaar 2000 in Nederland, onder autochtone volwassenen, niet meer zou voorkomen. Anno 2002 kunnen we volgens De Graaf alleen maar vaststellen dat dat doel verre van gehaald is.

Van het club- en buurthuiswerk was alfabetisering via de Rijksregeling Basiseducatie al in 1987 naar de onderwijsinstellingen gehaald. De vrijwilligers die in de jaren zeventig en tachtig alfabetiseringscursussen hadden verzorgd, kregen de gelegenheid professioneel te worden en meer ervaring op te doen met alfabetisering van volwassen Nederlanders. Vanuit de doelgroep overwonnen velen hun angst voor school en kwamen naar de cursussen die via de Basiseducatie werden gegeven. Maar na die korte impuls werd het weer angstvallig stil rondom de alfabetisering. Wat bleef is, triest genoeg, het hoge percentage Nederlanders dat de kunst van het lezen en schrijven onvoldoende beheerst.

De Graaf: 'Binnen de vaak grote ROC's waar alfabetisering nu onder valt, beschikt men op dit moment niet over voldoende mogelijkheden om het probleem echt goed aan te pakken. Het onderwerp is voor het onderwijsveld en de politiek kennelijk ook niet aantrekkelijk genoeg om het de

aandacht te geven die het verdient. Alfabetisering is geen wereld van snelle successen en korte-termijnbeleid, het gaat vaak om moeilijk te meten persoonlijke ontplooiing.'

ZORG EN WELZIJN (persoonlijk verhaal)

Henk van Iersel
'Ik rijd altijd op de nummer 4 verkeersborden
kan ik niet lezen'

'Ik ben al vroeg naar het speciaal onderwijs gegaan, er is aandacht zat aan mij besteed. Maar het lukte niet. Ik heb ook nog op de ambachtsschool gezeten, maar op een gegeven moment zei mijn vader: kom maar met mij mee. Hij was onderhoudsschilder en dat ben ik ook geworden. Dat lukte goed, ook al kon ik de etiketten op de verfblikken niet lezen. Ik keek heel goed welke blikken de anderen pakten en dat onthield ik dan. Wanneer het etiket veranderd was, deed ik net of ik de oude niet meer kon vinden. Dan was er altijd wel iemand die zei: je moet die hebben!'

'Ik liep er pas voor het eerst tegenaan toen ik ging leren autorijden. Met hulp heb ik toen het theorieboek uit mijn hoofd geleerd en mondeling examen aangevraagd. Verkeersborden kon ik ook niet lezen, ik reed altijd op de nummers. Nu de omleidingen steeds meer met woorden worden aangegeven, is het voor mij weer moeilijker.'

'Hoewel ik dikwijls mijn kop heb gestoten, heb ik me toch altijd prima weten te redden. Tegenwoordig vertel ik het trouwens meteen, dan word ik altijd geholpen. Maar ik heb ook altijd veel hulp en steun van mijn vrouw, die wel goed kan lezen en schrijven. Als er iets moet worden ingevuld, doet zij het automatisch. Toch ben ik mede vanwege het feit dat ik niet goed kan lezen en schrijven uit mijn werk geraakt. Er zijn wel eens akkefietjes geweest omdat ik bepaalde dingen niet wist en op een gegeven moment zei mijn baas tegen me: ik kan jou nog niet eens een brief meegeven waarin staat wat je moet doen!'

ABC

Toch mag dat allemaal geen reden zijn om het probleem dan maar onder het vloerkleed te vegen, is de mening van de Stichting Belangenbehartiging Alfabetisering, kortweg de Stichting ABC, waar De Graaf als adviseur bij betrokken is. Deze stichting pleit voor een nieuw beleid, met als kernpunten: werving van cursisten door een landelijke voorlichtingscampagne, uitbreiding van het cursus-

aanbod op de ROC's en ontwikkeling van lesmateriaal en onderzoek naar de kwaliteit en de omvang van het lesaanbod. Want daar is tot nu toe weinig onderzoek naar gedaan.

Voor De Graaf zelf is het van veel betekenis dat er nu eindelijk middelen zijn om een en ander professioneel aan te pakken. Want behalve beroepsmatig is hij ook persoonlijk altijd

zeer betrokken geweest bij het probleem van analfabetisme. 'Omdat ik al die persoonlijke verhalen ken, al die tragedies, al die pijn en ellende en die minderwaardig-

Informatie algemeen:

Stichting Belangenbehartiging Analfabeten of
kortweg Stichting ABC: www.abc.dse.nl

Over de cd-rom Stichting Alfabetiser: www.alfabetiser.nl

heidsgevoelens die het meebrengt als je niet goed kunt lezen en schrijven.'

Decentraal
werkgebied

FR FRIESLAND

GRD GRONINGEN-DRENTHE

NHN NOORD-HOLLAND NOORD

ROT ROTTERDAM

ZEE ZEELAND

BRA NOORD-BRABANT

ARBEIDSTOELEIDING/WERKGELEGENHEID

Stichting Alcides Zuidooit/Krater Theater Z/O, Amsterdam

Oprichting multiculturele omroep 'MUST-radio'

Stichting Brouwerij De Parel, Amsterdam

Arbeidstoeleidingsproject psychiatrische cliënten

Stichting DIR, Amsterdam

Werkgelegenheidspilotproject Ethiopische vluchtelingen

Stichting Liberman Modules, Bithoven

Projectplan '(Weer) aan het werk'; werkboek en handleiding

Stichting Meer Samen, Eindhoven

Op weg naar continuïteit

Stichting Partners in Welzijn, Geleen

Wijkbeheer Servicecentrum Lindenheuvel; inrichting

PSW Arbeidsmarktdvies, 's-Hertogenbosch

Implementatie project Continuu

Stichting Uitzendgilde & Arbeidsintegratie, Nunspeet

Pilotproject 'Arbeidsintegratieplan voor mensen met een handicap'

Centrum Professionele Vrijwilligers Maatschappelijke Dienst, Rotterdam

Werkgelegenheidsproject voor drugsverslaafden

Stichting Slechts Op Bezoek, Rotterdam

Professionalisering

Stichting Informatie en Onderwijs voor Turken (SIOT), Rotterdam

Project 'Politieke Participatie'

Stichting Made-in-I.M.C., Rotterdam

Werkgelegenheids- en scholingsproject moeilijk bemiddelbare jongeren

Stichting Overschie Werkt, Rotterdam

Aanschaf computer werkgelegenheidsproject volkstuinen

Stichting Welzijn Alexander, Rotterdam

Werkgelegenheidsproject 'Back on Track' voor probleemjongeren

Stichting Rhythm of Reason, Tiel

Landelijk Platform voor Etno-Marketing

Stichting Prisma Brabant, Tilburg

Jongvolwassenen als rolmodellen

Centrum Maliebaan/Stichting Verslaving, Utrecht

Opzet uitzendbureau (verslaafde) daklozen

Stichting 't Groene Sticht, Utrecht

Woonerf ex-daklozen Leidse Rijn

Stichting Vrienden RIDA MWU, Utrecht

Opstart Eetcafé; aanschaf materiaal medewerkers en cliënten eetcafé

BUURTHUIS/WELZIJNSWERK/INVENTARIS/INRICHTING

Stichting De Dillenburg, Alkmaar

Inrichting wijkcentrum

Stichting De Maatschap Alkmaar, Alkmaar

Multifunctionele zaal; aanschaf meubilair

Stichting De Schoor, Almere

Jongeren centrum 2D9; disco-apparaat

Stichting Aan de Brug, America

Aanschaf stoel voor ouderen

Stichting voor Zendings-Diaconessenarbeid 't Arendsneet, Amerongen

Individueel begeleidend wonen project; inrichtingskosten

PM Woongroep Nimmerdor, Amersfoort

Ontmoetingsruimte woongroep; inrichting

Vereniging Woongemeenschap voor Ouderen 'De Insulinde', Amersfoort

Inrichting gemeenschappelijke ruimte

PROJECTENLIJST ZORG EN WELZIJN

Stichting De Vrijbouter, Amstelveen

Activiteit 'Kreat'; aanschaf materiaal

Mi Oso es Mi Kas, Amsterdam

Opvang Surinaamse tienermoeders

Stichting Vrienden VU Kinderkliniek, Amsterdam

VU Kinderstad; inrichting infothek

Stichting Welzijn Westerpark, Amsterdam

Inrichting sociëteit Sammar; computer voor zelfbeheergroep

Stichting Citypastoraat Apeldoorn, Apeldoorn

Oecumenisch centrum De Herberg; inrichting woonkamer inloophuis

Stichting Vrienden Kinderboerderij Apeldoorn, Apeldoorn

Dagverblijf Kinderboerderij Laag Buurloo

Stichting Centrum Meldpunt Vrijwilligers Thuis, Arnhem

Herinrichting kantoor; kantoorinventaris

Vereniging Samen Zelfstandig Baarlo, Baarlo

Inrichting huiskamer; aanschaf stoelen

Stichting Dorpscentrum Baflo, Baflo

Renovatie dorpshuis

Stichting Pl.Bel.De Broekstreek e.o., Balinge

De Broekstreek Vitaal

Stichting Sociaal Cultureel Centrum De Pomp, Bantega

Verbouwing en uitbreiding dorpshuis

Stichting Welzijn Laarbeek, Beek en Donk

Inrichting; toneelvoorzieningen

Stichting Welzijn Beverwijk, Beverwijk

Verbouwing buurthuis

Stichting De Vliethorst, Borger

Renovatie vakantiehuysje voor gehandicapten

Stichting Leefgemeenschap De Gouden Zon, Borger

Inrichting zorgboerderij

Stichting Herderheem, Breda

Inrichting

Stichting Speel-o-theek 'De Wigwam', Breda

Nieuwe locatie Speel-o-theek verstandelijk gehandicapten; inventaris en inrichting

Stichting Tiensers Breskens, Breskens

Inrichting accommodatie tieners Breskens

Stichting Zorgbeheer De Zellingen, Capelle Aan Den IJssel

Inrichting gemeenschappelijke ruimte De Bandahof; aanschaf fauteuils

E.H.B.O.-vereniging St. Veronica, De Goorn

Aanschaf reanimatiepomp

Stichting Eiland De Woude, De Woude

Herbouw dorpshuis (voormalig kerkje)

Stichting Inloepschip, Den Bosch

Inrichting

Dagbesteding M. Hendriks, Dieteren

Dagbesteding voor gehandicapten; boerderijterras

V.G.O.O., Dordrecht

Inrichting activiteitenruimte

Buurtvereniging De Singels, Drachten

Bouw buurtcentrum

Vereniging Plaatselijke Belangen Drachtsercompagnie, Drachtsercompagnie

Uitbreiding verenigingsgebouw

Stichting De Gelderhorst, Ede

Realisatie Doven Ontmoetingscentrum; inrichting

Stichting Gemeenschapshuis 'De Brink', Eerde-Veghel

Inrichting; gordijnen

PROJECTENLIJST ZORG EN WELZIJN

Vervolg: buurthuis/welzijnswerk/inventaris/inrichting

- Vereniging Gemeenschapscentrum Elburg, Elburg**
Inrichting gemeenschapscentrum
- Gereformeerde Ichtus Kerk, Emmen**
Aanpassing kerkgebouw
- Vereniging Plaatselijk Belang, Friens**
Nieuwbouw dorpshuis
- Stichting De Riethorst, Geertruidenberg**
Zorgboerderij ouderen; inrichting verblijfsruimte, aanschaf gereedschap
- Speel-o-theek De Wisselpaats, Goes**
Aanschaf leenspeelgoed gehandicapte kinderen
- Scoutinggroep De Voerman, Groningen**
Aanschaf spelmaterialen
- Stichting Exodus Groningen, Groningen**
Inrichting pand
- Stichting Simphon, Groningen**
Inrichting en verbouwing
- K.B.O. St. Jan Grubbenvorst, Grubbenvorst**
Verbouwing/renovatie gemeenschapshuis; inrichtingskosten
- Stichting Cliënteninitiatieven Twente, Haaksbergen**
Inrichting Inloophuis Oldenzaal
- Stichting Zorgplein Haaksbergen, Haaksbergen**
WoonZorgComplex De Bouwmeester; vaatwas- en koffiemachine
- Stichting Zorgplein Haaksbergen, Haaksbergen**
WoonZorgComplex De Hofserie; inrichting centrale ontspanningsruimte
- Stichting De Hartekampgroep, Haarlem**
Trainingshuis jongeren met handicap; inrichting
- Stichting De Hartekampgroep, Haarlem**
Boerderij; aanschaf uniforme kleding en paard
- Beheersstichting Mariagaarde 9, Haps**
Aanpassing lokalen; meubilair
- Stichting Samenlevingsopbouw De Stuw, Hardenberg**
Inrichting woon-zorgcentrum De Oldenburg
- Stichting Welzijn Ouderen Bergh, 's-Heerenberg**
Inrichting ruimte dagverzorging en dagopvang
- Stichting Radio De Weaver, Heerlen**
Aanschaf audioapparatuur
- Stichting 't Gilde Heerlen, Heerlen**
Inrichting kantoor- en vergaderruimte
- Stichting Jeugd & Jongeren Heiloo, Heiloo**
Aanschaf meubilair jongerencentrum
- Stichting Beursplein, Helmond**
Ouderenociëteit; nieuw meubilair
- Stichting Straakven, Helmond**
Renovatie
- De Driesprong, 's-Hertogenbosch**
Verhuizing en inrichting
- Stichting Buurtaccommodatie Boschveld, 's-Hertogenbosch**
Inrichting buurthuis; dansvloer
- Stichting Concordiagroep, 's-Hertogenbosch**
Woonproject verstandelijk gehandicapten; inrichting
- Stichting Exodus 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch**
Project ex-gedetineerden; huisbibliotheek
- Stichting Steunpunt Den Bogerd, Hoogeloorn**
Aanschaf biljart
- Buurt- en belangenvereniging Westersluis, Hoozeveen**
inrichting accommodatie

- Turkse Arbeidersvereniging, Hoozeveen**
Herinrichting verenigingsgebouw
- Stichting Welzijn Hoogvliet, Hoogvliet**
Jongerenaccommodatie; inrichting
- Huudersvereniging Glazenwag, Hoor**
Inrichting hal wooncomplex
- Stichting Het Ontbijt, Hoorn**
Aanschaf serviesgoed
- Stichting Netwerk, Hoorn**
Wijkcentrum Kersenboogard; inrichting keuken en ontmoetingsruimte
- Stichting Dorpscentrum De Holle Eik, Houthem**
Renovatie dorpscentrum De Holle Eik
- Vereniging Dorpshuis De Wijken, Hulshorst**
Verbouwing Dorpshuis De Wijken; bouw vergaderkamer
- I.J.V.V. Stormvogels, IJmuiden**
Verbouwing kleedkamers
- Stichting Dorpsraad IJsselstein, IJsselstein**
Realisatie Dorpspodium
- IJsselsteine Stichting voor Welzijnswerk, IJsselstein**
Nieuw hoofgebouw; inrichting publieke ruimte
- Jeugdtraa SOW Gemeente Kudelstaart, Kudelstaart**
Realisering multifunctioneel gebouw; inrichting
- Stichting Buurtcomité Valeriuskwartier, Leeuwarden**
Renovatie en herinrichting buurthuis
- Stichting Belangengroep Lierop, Lierop**
Inrichting gemeenschapshuis De Vorherd; toneelverlichting
- Stichting 'Bij de Tol', Linschoten**
Vervanging interieur
- Stichting Jeugdbelangen De Kuip, Loon Op Zand**
Jongerencentrum De Kuip; inrichting
- Buurtvereniging Kerspel-Goor, Markelo**
Renovatie keuken, toilet en entree; inventaris
- Bewon.vereniging Valbrug-Sint Maarten, Medemblik**
Aanschaf av-apparatuur
- Het Bolwerk, Middelburg**
Aanschaf meubilair voor leerlingen
- Bewonersvereniging Minnewei, Midwoud**
Aanschaf geluidsapparatuur
- Stichting Fondsenwerving Nieuwbouw Academisch Kindercentrum Nijmegen, Mook**
Inrichting nieuwbouw AKN; theater, binnenplein en gespecialiseerd speelgoed
- Stichting Dorpshuis Niedorp, Nieuwe Niedorp**
Nieuwe toiletgroep
- Stichting Dorpshuis 'Op 'e Goudkamp', Nijega**
Nieuw dorpshuis
- Stichting Bosjuweel, Nijmegen**
Aanschaf (snoezel)materialen
- Stichting 'De Krik', Nijmegen**
Verhuizing kooklokaal en minirestaurant; kookblokken
- Woongroep 'Non Solus', Nijmegen**
Woongroep 'Non Solus'; inrichting gemeenschappelijke ruimte
- Wijkvereniging 'De Prinsessewijk', Nijverdal**
Bouw wijkgebouw; inrichting
- Stichting Vrienden van Filadelfia, Nunspeet**
Aanschaf massagestoelen voor dementerende ouderen
- Stichting Joob, Obdam**
Aanschaf lichtinstallatie, televisie en video
- Stichting Buurthuis 't Loo, Oldebroek**
Inrichting Buurthuis 't Loo

- Vereniging van Dorpsbelangen Oldenzijl, Oldenzijl**
Inventaris dorpshuis
- Stichting Merites, Oosterhout**
Inrichting tienerruimte
- Stichting Merites, Oosterhout**
Inrichting jongerencentrum
- Stichting Aktiviteitencentrum De Miente, Oosterwolde**
Verbouwing dorpshuis
- Stichting Oudergroep Vlasakker, Oss**
Accommodatie Heesch
- Stichting Hier en Nu Leeuwhuis, Oudenbosch**
Aanschaf overheadprojector en muziekinstallatie
- Stichting Dorpshuis 'De Gearhing', Parrega**
Verbouwing dorpshuis
- Stichting Bomanshuis, Rosmalen**
Inrichting gemeenschappelijke woonkamer
- Kinderdagverblijf Dikkertje Dap, Rotterdam**
Twinkelte, informatiepunt voor ouders met vragen over opvoeding
- Stichting Aktiegroep Oude Westen, Rotterdam**
Speeltoothek; inrichting
- Stichting Boumanhuis, Rotterdam**
Activiteiten en therapie opvang- en crisiscentrum drugsverslaafden; materiaal
- Stichting Casa Tiberias, Rotterdam**
Aanschaf kopieerapparaat vrouwenopvanghuis
- Stichting Corridor Beheer, Rotterdam**
Nieuw opvanghuis voor ex-psychiatrische patienten; inrichting
- Stichting Formaat, Rotterdam**
Aanschaf bus en geluidsinstallatie
- Stichting Pakistaanse Juridische Sociale Hulp, Rotterdam**
Inrichting kantoor juridische bijstand immigranten Pakistan
- Stichting Vrouwenhuis Cleo-Patria, Rotterdam**
Inrichting vrouwenhuis Millinxbuurt
- Stichting Welzijn Feijenoord, Rotterdam**
Project 'Thuis Op Straat'; inrichting werkrumte
- Stichting Zorg op Zuid, Rotterdam**
Inrichting gezondheidscentrum
- Stichting Welzijn Ouderen, Schagen**
Informatiemarkt
- Stichting Binding, Scheemda**
Inrichting zorggebouw
- Stichting Sint Maarten, Sneek**
Inrichting gezamenlijke ruimtes
- Plaatselijk Belang St. Jacobi Parochie, St. Jacobi Parochie**
Jeugdhonk
- Stichting Sociaal Cultureel Werk, St. Willebrord**
Buurthuis De Lantern; inrichting
- Stichting Jeugd-Jongerenwerk Stavore, Stavoren**
Bouw jeugdhonk
- Stichting Jongerenwerk Steenberg, Steenberg**
Inrichting jeugdhonk; poolbiljart
- Stichting Dorpshuis Ten Post, Ten Post**
Verbouwing dorpshuis
- Stichting Dorpshuis De Buorkery, Terherne**
Uitbreiding
- Stichting M.F.C. Terkaple-Eagmaryp, Terkaple**
Bouw nieuw dorpshuis
- Stichting Jongerensoos Tienray/Gaelluis, Tienray**
Aanschaf licht- en geluidsapparatuur

PROJECTENLIJST ZORG EN WELZIJN

- Stichting Dorpshuis De Trekkerstint, Tijnje**
Verbouwing en aanpassing
- Slachtofferhulp Midden- en West, Tilburg**
Aanschaf bureaustoelen
- Sociaal Eethuis De Pollepel, Tilburg**
Beschildering rolluiken
- Stichting Charlotte Fonds, Tilburg**
Aanschaf aangepast spelateriaal
- Stichting De Ketting, Tilburg**
Aanschaf kopieerapparaat
- Stichting Marokkaanse Gemeente Uithoorn, Uithoorn**
Meubilair ontmoetings- en lesruimte
- Stichting Geertebuurt, Utrecht**
Buurthuis de Sjuut; aanschaf piano
- Stichting Korrelatie, Utrecht**
Uitbreiding faciliteiten
- Stichting VakantieKind, Utrecht**
Kinder- en jongerenkampen 2001; aanschaf (spel)materialen
- Stichting Weerdsingel, Utrecht**
Begeleidend wonen project; aanpassing en inrichting
- Stichting Wijkplatform Brukske, Venray**
Huiskamerproject Brukske; inrichting jeugdruimte
- Vereniging Dorp Vijfhuizen, Vijfhuizen**
Dorpshuis De Oude Waterwolf; inrichting
- Stichting 'Lava-Team', Waalwijk**
Aanpassing dag- en weekopvang; inrichting
- Gemeenschapshuis 'De Zandhoek', Wanssum**
Verbouwing en uitbreiding Jeugd- en Jongerenruimte
- Stichting De Spyder, Warns**
Realisatie dorpshuis
- Stichting Trema, Werkendam**
Woonzorgcomplex d'Altenaer; meubilair Atrium
- Stichting Behoud Dorpshuis De Onderdijk, Wervershoof**
Vervanging schuifwand
- Stichting Multifunctioneel Centrum, Wezep**
Bouw multifunctioneel centrum; inrichtingskosten
- Stichting Welzijn Ouderen Wezep-Hattermerbroek, Wezep**
Inrichting trefrumte; meubilair
- Stichting Pro Seniore, Wijk En Aalburg**
Inrichting ouderenteunpunt
- Stichting Multifunctioneel centrum Willemsoord, Willemsoord**
Inrichting Multifunctioneel Centrum
- Stichting Welzijn & Vluchtelingenwerk, Winsum**
Inrichting De Blauwe Schuit
- Stichting Leekerweide, Wognum**
Nieuwbouw Leekershuisje
- Stichting De Kar, Woltersum**
Nieuw onderkomen jeugdsos
- Stichting TIMON Jongerenhulpverlening, Zeist**
Nieuwe huisvesting begeleidde woongroepen; inrichting
- Bewonersvereniging 'Jozefhof', Zwolle**
Inventaris ontmoetings- en recreatieruimte; geluidsapparatuur

COMPUTERS/AUTOMATISERING/INTERNET

- Wijkvereniging Huiswaard, Aikmaar**
Tienerhonk; aanschaf computers
- Wijkcentrum 't Veurbrook, Almelo**
Inrichting computerruimte
- Artoteek Zuudoost, Amsterdam**
Voortzetting AMC-Tienerkamer-project

PROJECTENLIJST ZORG EN WELZIJN

Vervolg: computers/automatisering/internet

Stichting Fontis A'dam/De Rietvinck, Amsterdam
Internetcafé; cursussen en deskundigheidsbevordering vrijwilligers

Stichting Ghanese Gemeenschap Nederland, Amsterdam
RECOGIN Recreation Computer Centre; aanschaf computers

Stichting Sterrekind, Amsterdam
Sterrekind in de Beeststerzwaag' implementatieproject t.b.v. welzijn chronisch zieke kinderen

Stichting Technika 10 Amsterdam, Amsterdam
Project 'meer digitale ruimte voor allochtone meisjes en vrouwen'

Stichting voor Toegepaste Gerontologie, Amsterdam
Registratie- en monitoringsysteem ouderenbezoek; haalbaarheidsonderzoek ontwikkeling

Stichting Welzijn Binnenstad, Amsterdam
Computereducatie senioren

STEGA, Arnhem
Project 'Christoffelschool On Line'

Stichting Het Zonnehuis Beekbergen, Beekbergen
Multimedia programma psychogeriatrische verpleeghuisbewoners

Stichting Lokale Omroep Bolsward, Bolsward
Radio Bolsward on the move

Stichting Buurtwerk De Bilt/t Hoekie, De Bilt
Realisatie computerlokaal

STUW Organisatie voor Welzijn, Eibergen
Computerlokaal; aanschaf computers

Stichting SeniorWeb Eindhoven, Eindhoven
Proefproject Esc@ape 2000; computers en software

Stichting Senior Computer Hulp Geldrop, Geldrop
Inrichting

Stichting Het Klaverblad Zeeland, Goes
www.vanvraagtotklacht.nl

Stichting De Stuw/SWO Avereest, Hardenberg
Opzetten computersoos; investeringen

Stichting CASCA, Heemstede
Computercursussen ouderen; aanschaf computers

Stichting Open Huis Heerlen, Heerlen
Huiskamerproject; aanschaf computers

Stichting Federatieve Raad Ouderenwerk, Hillegom
Internetcafé voor ouderen; aanschaf computerapparatuur

Stichting De Ombudsman, Hilversum
Rechtsite

Stichting Jay Perkash, Hoorn
Aanschaf computers

Instituut Hersenen en Gedrag, Maastricht
Onderzoek verbetering zelfstandigheid en autonomie ouderen

Stichting Educatief VVG, Nieuwkoop
Ontwikkeling modulaire ontwikkelomgeving

Stichting Zetnet, Nijmegen
Community content site; ontwikkelingskosten en deskundigheidsbevordering

Stichting SeniorWeb Nuenen c.a., Nuenen
Inrichting leercentrum

Stichting Philadelphia Zorg, Nunspeet
Project 'Jongeren met visuele handicap op weg naar zelfstandigheid'; computers

WAO-Belangvereniging Hoensbroek, Oirsbeek
Internetcafé HarrieMeers@home; aanschaf computers

Stichting Old Brooklyn, Oldebroek
Meiden op het digitale pad

Stichting 'De Open Waard', Oud-Beijerland
Internet Trefpunt; meubilair en computerapparatuur

Stichting Seniorweb Rijssen/Enter, Rijssen
Aanschaf computers

Stichting ANMO, Rotterdam
Verbouwing computerruimte bewoners van Afrikaanderwijk

Stichting Steun aan het langdurig zieke kind, Rotterdam
Computernetwerk Openluchtschool; software

Stichting Welzijn Feijenoord, Rotterdam
Digitaal Bijveldje; computers buurthuizen voor huiswerkbegeleiding

SWEDORO, Rotterdam
Ontmoetingscentrum; aanschaf computers

Daelhoven/Stichting De Opbouw, Soest
Inrichting internetcafé

Stichting Welzijn Ouderen Spijkenisse, Spijkenisse
Internetcafé voor ouderen

Stichting 'De Duynsberg', Tilburg
Opstarten Internetcafé; aanschaf meubilair

Welzijnsstichting voor Surinamers, Tilburg
Computerproject

Stichting Vuurdoop, Tilburg
Inrichting computerlokaal

ANBO, Utrecht
Ontwerp internetsite

Stichting Gilde Nederland, Utrecht
Aanschaf computers

Stichting Multicult.Emancip.Centrum, Utrecht
Computerproject 'Vrouwendomein, enter'

Stichting NIZW, Utrecht
Project 'ICT en allochtone ouderen'

VOGG, Utrecht
VOGG Kadernet

Vereniging van Turkse Arbeiders 'TUTAM', Wageningen
Aanschaf computer

Stichting Heliomare, Wijk Aan Zee
Computer Advies Team Mytyschool

Alevitische Bektas Vereniging Zaandam, Zaandam
Herinrichting computerruimte oudkomersprojecten

Stichting Sevgi, Zaandam
Inrichting computerruimte en kantoor van vrouwenorganisatie

Stichting Welsaen, Zaandam
Helpdesck Allochtonen; aanschaf computers

Stichting 'Orion', Zaltbommel
Digitaal trapveld voor VSO/MLK schoolverlaters

Stichting Opmaat, Zwijndrecht
Groeï van de Actieflijn; automatisering en promotie

CONGRES/SYMPOSIUM/STUDIEDAGEN

Stichting Welzijn Ouderen Almelo, Almelo
Symposium/studiedagen 'Respect en Bejegening'

Koninklijk Instituut voor de Tropen, Amsterdam
Publieksprijs 'Geweld tegen Vrouwen'

Stichting Sulankondre, Amsterdam
Themaproject zwervjongeren en verslaafde vrouwen

Stichting Vrijwilligers Intensieve Thuiszorg, Beltrum
Organisatie symposium/studiedagen

Stichting ter Bevordering van de Cognitieve Ontwikkeling, Bodegraven
symposium/studiedagen 'Mediërend leren'

Vrouwenhuis Breda, Breda
Internationale Vrouwendag

Regionaal Patiënten/Consumenten Platform, Eindhoven
Studiedagen

Stichting Raad op Maat, Gouda
Landelijk Congres voor Cliëntenraden Verstandelijk Gehandicapten

V.O.G.G., Groningen
V.O.G.G.Gezamenlijke afd.Prov.Groningen

Westfries Stichting Verzorging Verpleging & Reactivering, Hoorn
Symposium/studiedagen 'De Ontmoeting'

Odyssee, Maatschappelijke Ontwikkeling, Maastricht
Conferentie Interculturalisering Vrijwilligerswerk

Comenius Stichting, Naarden
Comeniusdag 2001

Stichting Pameijer Keerkring, Rotterdam
75-jarig jubileum; afsluitend symposium/studiedagen

Stichting Scholing Psychiatrie, Tricht
Symposium/studiedagen Gilles de la Tourette

Stichting NIZW, Utrecht
Dag van het chronisch zieke kind 2001; diverse activiteiten

Stichting Perspectief, Utrecht
Congres 'Over Grenzen'

SPOT Opleiding & Training, Venray
Symposium/studiedagen 'Competente partners in de zorg'

Stichting Op Kleine Schaal, Voorhout
Eigen-kracht conferentie en Echt Recht Conferentie 2001-2003

Stichting Kunst & Cultuur Overijssel, Zwolle
Symposium/studiedagen Film en Therapie; publiciteitskosten

DOCUMENTAIRE/FILM/VIDEO

Bumble Bee Foto-en Videoprod., Amsterdam
Voorlichtingsfilm 'Op het eerste gezicht'

Lemming Film bv, Amsterdam
Documentaire 'Roes'

Stichting Video Pers Centrum, Amsterdam
Productie 'U bent niet aan te slepen'

TV Dits B.V., Amsterdam
Documentaireserie 'Nooit meer krassen'

TV Dits B.V., Amsterdam
Documentairefilm Groningen

Stichting Stug, Arnhem
Video Ja/Nee-gevoel

Solfilm Producties, Breda
Documentaire 'Maaszicht een weg terug'

Stichting Welzijn Ouderen Texel, Den Burg
Project Dementie Texel; fotoserie 'De geest verwaait'

Humanitas District Zuid, Eindhoven
Home-Startproject, afdeling Parkstad

Provinciale Raad voor de Volksgezondheid, 's-Hertogenbosch
Video 'Zorg en Twijfels'

Provinciale Raad voor de Volksgezondheid, 's-Hertogenbosch
TV-serie 'Zorg dichtbij'

Stichting Divers, 's-Hertogenbosch
Videobeeldkrant

Nederlandse Programma Stichting NPS, Hilversum
Tv-programma allochtone ondernemers 'Vreemde Zaakjes of Nieuw Economisch Potentieel'

Nederlandse Programma Stichting NPS, Hilversum
Documentairereeks 'De Akbarstraat'

PROJECTENLIJST ZORG EN WELZIJN

Palm Plus Producties BV, Hilversum
Documentaire 'Dansen in het Mijnenveld'

Stichting Fuso I.o., Rotterdam
Video 'Een dorp aan de rand van de stad' over bewoners Zestienhoven

Stichting PON, Tilburg
Video 'Blijvend Thuis in Eigen Huis'

Stichting FORUM, Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling, Utrecht
Tv-debatproject 'Metropolis II'

Stichting NIZW, Utrecht
Reminiscentieproject; film 'Hoe herinneringen generaties en culturen binden'

Stichting Down's Syndroom, Wanneperveen
Videofilm 'Integratie in het Voortgezet Onderwijs'

GEHANDICAPENZORG

GGZ Drenthe, Assen
Maatjesproject Drenthe

Landelijke Dag Gehandicapte Wevers, Blaricum
Landelijke Dag Gehandicapte Wevers en Weefsters

Humanitas District Zuid, Eindhoven
Maatjesproject

Stichting NOVO, Groningen
Verbouwing Sint Nicolaaskerk te Appingedam

Vereniging Humanitas District Noord, Groningen
Studiemaatjes-project

Stichting Stadsherst Hoorn, Hoorn
Inrichting en inventaris Ridderikhofpanden

Stichting Zorginstellingen Loosdrecht, Loosdrecht
Jongeren-atelier De Beukenhof, afdeling Flutenkruit

Stichting Airlift, Oosterbeek
Project toegankelijkheid museum voor gehandicapten

Stichting Steunfonds Bijzondere Woonvormen Mee, Roosendaal
Inrichting

Stichting Zorgenloos, Schayk
Inrichting gemeenschappelijke ruimten

Stichting WonenPlus, Sittard
Wooninitiatief 'Pautuspad' voor verstandelijk gehandicapten; inrichting woonkamers

Stichting Borderline, Utrecht
TRIAD voor BPS; landelijke bijeenkomst 2001

Stichting NIZW, Utrecht
Project 'Ondersteuning van gezinnen met een gehandicapt kind'

Stichting Mei-inoar Sneek, Ysbrechtum
Inrichting woonvorm verstandelijk gehandicapten

Humanitas District Oost, Zutphen
Maatjesproject 'Twintigers voor Tieners'

Stad & Welzijn, Zwolle
De Hobbelffoon, meldpunt voor mensen met een handicap

GEZONDHEIDSZORG ALGEMEEN/HULPVERLENING ALGEMEEN

Humanitas Afdeling Almere/Zeeuwolde, Almere
Project 'Steun aan ouders van autisten Flevoland'

Stichting Welzijn Ouderen, Amstelveen
Preventieproject voor oudere Ouderen

Amsterdams Buurvrouwen Contact, Amsterdam
Ontwikkeling ABC-projecten in Amsterdam

Stichting Mainline, Amsterdam
Videoproduktie 'Harm Reduction' voor preventie drugsgebruik

Vervolg: gezondheidszorg algemeen/hulpverlening algemeen

- **Stichting Verpleeghuizen Amsterdam, Amsterdam**
Diensten- en Ontmoetingscentrum Gooiloord; inrichting
- Stichting Surinaamse Vrouwen Bijlmermeer, Amsterdam Zuidoost**
Project 'Een goede dagindeling'; kinderactiviteiten
- **Stichting Welzijn Ouderen Astén-Someren, Astén**
Project 'activerend huisbezoek'; scholingskosten vrijwilligers
- **Stichting Welzijn Beilen, Beilen**
Het Pretpakkettenproject
- Stichting Welzijn Beverwijk, Beverwijk**
Huisbezoeken Allochtone Ouderen
- Stichting Gilde Bunnik, Bunnik**
Project 'Jong-Oud' Bunnik; vrijwilligge inzet peuterleidster
- Stichting Altrecht/Stichting Wegwijs, Den Dolder**
Familie Buur
- Nederlandse Hartstichting, Den Haag**
Campagne 'Het leven is Hart, zorg er goed voor'
- Stichting De Nationale Toekomstprijs, Den Haag**
Projecten in het kader van De Nationale Toekomstprijs
- Stichting Festog/SPD, Doetinchem**
Project 'Pesten doet pijn, dat moet afgelopen zijn'
- Humanitas District Zuid, Eindhoven**
Home-Start Den Bosch
- Maat, stichting voor sexe-specifieke zorg, Eindhoven**
Autonoom traumaproject voor meisjes en vrouwen met ernstige traumata
- **Stichting COS Oost Brabant, Eindhoven**
Vredesweek Eindhoven
- Stichting Beheer Sonneheerd, Ermelo**
Overdracht zorg- en woonexpertise 'Ander Zicht'; landelijke kosten
- Stichting Gouds Seniorenwerk en Hulpdiensten, Gouda**
Project 'Ouderen en eenzaamheid'
- **Vereniging Open Hof, Groningen**
Jubileumactiviteiten opvang dak- en thuislozen
- Stadsbibliotheek Haarlem, Haarlem**
Makkelijk Lezen Plein
- Tunesische Vereniging, Haarlem**
Integratieproject vrouwen; conversatielessen en thema-avonden
- **Stichting Samen Beter, 's-Hertogenbosch**
Inrichting Wijkgezondheidscentrum; themahoeke
- **Stichting SOS THD Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch**
Nieuwe telefooninstallatie
- Stichting Algemene Senioren Assistenten, Hoofddorp**
Hulpdienst voor ouderen; aanschaf computer
- **Horizon College Afdeling Educatie, Hoorn**
Voorlichtingscampagne alfabetisering Nederlandse vrouwen
- **Stichting Blijf van mijn Lijf, Leeuwarden**
Opvangvoorziening
- **Stichting Rond Kerk en Orion/CROL, Lennisheuveel**
Centrumplan; kiosk
- Stichting Hogeschool Zuyd, Maastricht**
Project 'Luisteren in je leunstoel'; evaluatie en analyse methodiek
- NKI/Stichting Anthonie van Leeuwenhoekziekenhuis, Naarden**
Aanbouw dakterras patiëntenafdeling NKI/AVL
- Stichting Straatmensen voor Straatmensen, Nijmegen**
Het Soepproject
- **COS Rijnmond & Midden Holland, Rotterdam**
Interculturele tuinactiviteiten 'Vluchtheuvel Vreewijk'
- **Stichting Afasie Rotterdam, Rotterdam**
Ondersteunende communicatie bij afasie

- **Stichting Centrum voor Professionele en Vrijw., Rotterdam**
Inrichting nieuw onderkomen van projectgroep
Onbenutte Kwaliteiten
- **Stichting Maatsch.Dienstverlening, Rotterdam**
Inzet cultuurtolken welzijnswerk Delfshaven.; algemene bijdrage
- **Stichting Mannenhulpvereniging -na sexeu, Rotterdam**
Gespecialiseerde hulpverleningsmannen
- **Stichting Welzijn IJsselmonde, Rotterdam**
Programma bevordering samenwerking vrouwengroepen
- Stichting Welzijn Ouderen Teylingen, Sassenheim**
Project 'thuisadministratie'; aanstelling projectmedewerker
- Stichting Ondersteuning Kinderen uit Centraal, Terborg**
Vorming Ouderraden; kadertrainingen
- **COS West en Midden Brabant, Tilburg**
Project 'Een blik van herkenning'
- Stichting PON, Tilburg**
Project 'Is uw gemeente ouderenproof?'
- Bureau WOI, Utrecht**
Kwaliteitsproject 'Verbetering kwaliteit bestaan mensen met een handicap'
- Platform Inloop Centra Beraad, Utrecht**
Aanstelling projectcoördinator regioprofessionaliserend
- Stichting De Opbouw/NOVÉ, Utrecht**
Netwerkproject
- Stichting Landelijk Bureau Toegankelijkheid, Utrecht**
Week van de Toegankelijkheid 2001
- Stichting Stade / Thuislozen-Team, Utrecht**
Kerstpakketten 2001
- Stichting Welzijn Oost, Utrecht**
Project 'LNP; jong en oud doen mee'
- Stichting Fed.PGCJ en CJVI/MCA ZH, Vlaardingen**
'Go discriminate yourself'; drukwerk
- Stichting Meander, Zeist**
Buurtintegratieproject 'Bosplein voor Jong en Oud'
- Humanitas District Oost, Zutphen**
Home-Start Zutphen

JEUGDHULPVERLENING/JONGERENWERK

- **Stichting Nutsgebouw Ons Huis, Aldeboarn**
Renovatie en herinrichting dorpshuis
- Koerdisch Nederlands Cultureel Centrum Amsterdam, Amsterdam**
Studiweekend 'culturele verschillen'
- Stichting Agency for Immigration Children, Amsterdam**
Ondersteuning Afrikaanse Kinderen op scholen
- Stichting Alcides Zuidoost/Krater Theater Z/O, Amsterdam**
Radioprogramma jongeren 'Whats going on'; publiciteit en materiaal
- Stichting Japie Pekin, Amsterdam Zuidoost**
Kookproject minderbedeelde jongeren
- **Kulturele Vereniging Ataturk, Delfzijl**
Verbouwing en inrichting clubgebouw
- Stichting Vluchtelingenwerk en Nieuwkomers Dev, Deventer**
Gastgezinnenproject jonge alleenstaande vluchtelingen
- **Stichting Leergeld Helmond, Helmond**
Computer- en fietsproject; computer
- SKaN-fonds, Hilversum**
Huiswerkhuus Oud Krispijn (De Buitenwacht)
- **Stichting voor Maatschappelijk Werk, Hoogeveen**
Marietje Kessels Project
- **Stichting Maatschappelijke Opvang De Terp, Leeuwarden**
Inrichting opvanghuis jongeren

- **Centrum Educatieve Dienstverlening, Rotterdam**
Pilot educatief project vluchtelingenkinderen
- Legato Opleidingen bv, Rotterdam**
Benefits for Kids
- **Stichting Kinderopvang Rolykids, Rotterdam**
Inrichting aangepaste buitenruimte gehandicapte peuters
- **Stichting Samen Wonen Samen Leven, Rotterdam**
Voorlichtingsproject 'Ai-mama' over sexualiteit
- **Vereniging Con Dios, Rotterdam**
Wijkorganisatie; aanschaf rolluiken, pc en printer
- Stichting Bob van der Houtfonds, Utrecht**
Algemene bijdrage
- Stichting Cosmicus Utrecht, Utrecht**
Pilotproject 'Opvoeding van kinderen in een multiculturele samenleving'
- Stichting Educatief Centrum Utrecht, Utrecht**
Project begeleid wonen voor jongens

MANTELZORG/VRIJWILLIGERSWERK

- Nederlandse Vereniging voor Ouders van Meerlingen, Almere**
Jubileumuitgave en lustrumactiviteiten vrijwilligers
- Stichting Anders Beleven, Amsterdam**
Internationaal Jaar Vrijwilligers; vrijwilligersteest
- Landelijke Organisatie Thuiszorgers, Bunnik**
Dag van de Mantelzorg 2001; mantelzorg-magazine
- Stichting De Rij, Beverwijk**
Diverse activiteiten vrijwilligers; uitgave informatieboekje
- Landelijke Organisatie Thuiszorgers, Bunnik**
'Zij aan Zij'; jonge mantelzorgers; diverse activiteiten
- Vrijwilligers Centrale Deventer, Deventer**
Kansrijke ontmoetingen tussen hogescholen en vrijwilligerscentrales
- Lokaal Comité 2001 Dordrecht, Dordrecht**
Algemene ondersteuning
- **Stichting van de Straat, Groningen**
Dag van de Straat
- SPD Twente, Hengelo**
Vrijwilligers voor mensen met verstandelijke handicap
- **Stichting Sociaal Cultureel Werk Cromstrijen, Numansdorp**
Toerusting vrijwilligers sociaal cultureel werk; trainingen
- **Stichting Centrum voor Professionele en Vrijw., Rotterdam**
Verkleinen taalachterstand van allochtone vrouwen
- **Stichting RADAR, Rotterdam**
Mobiel meldpunt 'Y@Radar'; tegen discriminatie door jongeren
- **Stichting Vrijwilligerswerk Rotterdam, Rotterdam**
Project 'DUS!'; materiaal uitleenservice minder draagkrachtigen
- Welzijnsinstelling Gemeente Tubbergen, Tubbergen**
Internetweek voor jeugd. Internationaal Jaar van de Vrijwilliger
- Lokaal Comité 2001 Utrecht, Utrecht**
Tumultdebat; werving allochtone vrijwilligers
- Stichting Vrijwilligers Management, Utrecht**
Project 'UN-LIMITED@work'

- Stichting Vrijwilligers Management, Utrecht**
Nieuwe combinaties vrijwilligerswerk in de zorg
- Stichting Vrijwilligers Management, Utrecht**
Project 'Talent en Motivatie, innovatief vrijwilligersmanagement'
- Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk, Utrecht**
Bijzondere Leerstoel Vrijwilligerswerk en Civil Society

OUDERENZORG

- Stichting Tijdgeest, Amsterdam**
Project 'Community Archives'
- Stichting Woon-Zorgcentra Rijnsoeverhoven, Heelsom**
Project Bus op Maat; aanschaf personenbusje
- Unie KBO, 's-Hertogenbosch**
Project 'Ouderen en Techniek'
- **Stichting RIWO, Maarheeze**
Open eettafel voor senioren
- **Lokaal Comité Dag van de Ouderen, Nuenen**
Dag van de Ouderen 2001
- Stichting Beversoord, Strijensas**
Bouw kas op boerderij
- Stichting Welzijn Ouderen Zeewolde, Zeewolde**
Inrichting ontmoetingsruimte

PALLIATIEVE ZORG/HOSPICES

- **Stichting Vrienden van het Hospitium, Bergum**
Nieuwbouw Hospitium Blijenhof
- Stichting Vrijwilligers Terminale Zorg, Culemborg**
Opzetten Hospice-huis
- De Rudolphstichting, De Glind**
Kinderhospice 'De Glind'; inrichting en inventaris
- Stichting Hospice Midden-Holland, Gouda**
Inrichting hospice Gouda
- **Stichting Hospice Dignitas, Hoogkarspel**
Aanschaf huishoudelijk inventaris
- **Stichting Palet, Leeuwarden**
Inrichting nieuw hospice te Leeuwarden
- **Stichting Thuiszorg Walcheren, Middelburg**
Hospice Walcheren; inrichting
- Stichting Maia, Rotterdam**
Ontwikkeling en professionalisering organisatie
- Stichting Johannes Hospitium, Vleuten**
Inrichting nieuwbouw

PUBLICATIES/VOORLICHTING/EDUCATIE

- COC Nederland, Amsterdam**
Project Pink Quest
- Federatie van uit Turkije Afkomstige Vrouwen in Nederland (H.T.K.F.), Amsterdam**
Voorlichtingsbijeenkomst Turkse vrouwen en moeders met gehandicapte kinderen
- Stichting Tabitha Verpleeghuis Wittenberg, Amsterdam**
Fototoonstelling 'Stil Leven'
- Stichting Tijdig Onderkennen van Visuele Stoornissen T.O.V., Amsterdam**
Voorlichtingsbrochure 'Visuele stoornissen' voor ouders en kinderen
- KPO, Arnhem**
Gedenkboek KPO; ontwikkeling en druk
- **Vereniging Brede Overleggroep 'Kleine Dorpen', Assen**
Steunpunt Dorpsuizen
- **Werkgroep schoolbibliotheek Kraaijenboom, Benningbroek**
Aanschaf boeken
- **Bureau Jeugdzorg West-Brabant, Breda**
Steunpunt Opvoeding; project 'Spel aan Huis'
- Stichting Fast Forward, Den Haag**
Tijdschrift Fast Forward
- **GGD Kop van Noord-Holland, Den Helder**
Verwijsgids mantelzorg

PROJECTENLIJST ZORG EN WELZIJN

Vervolg: publicaties/voorlichting/educatie

- **Stichting Etty Hillesum Centrum, Deventer**
Permanente educatieve tentoonstelling
- **Elsevier bedrijfsinformatie bv, Doetinchem**
Uitgave boekje 'Heftig Vel'
- **Stichting Verpleging en Verzorging Eindhoven en omstreken, Eindhoven**
Nazorgprogramma CVA
- **Stichting Stimulus, Epe**
ABC-Project
- **Stichting Zorgverlening 's Heeren Loo, Ermelo**
'Zelf bepalen, zelf kiezen'
- **Stichting Unite, Groningen**
Uitgave 'Macht en onmacht 130 jaar vakbeweging in Groning'
- **Stichting Straatjournaal, Haarlem**
Project 'Geen Barrières'
- **Kring Helmond van de KVO, Helmond**
KVO Fair
- **Stichting Brabants Steunpunt Jeugdwelzijn, 's-Hertogenbosch**
Vervaardiging praktijkboek vrijwilligers
- **Ouderraad De Wissel, Hoorn**
Uitbreiding schoolbibliotheek
- **Stichting Vrijwilligerscentrale Huizen, Huizen**
Fototentoonstelling 'Het Onzichtbare Zichtbaar'
- **Klimopschool, Middelburg**
Aanschaf speciaal lesmateriaal
- **Stichting Uitgave: 'van Dolhuys tot GGZ', Midwoud**
Publicatie 'Geschiedenis geestelijke gezondheidszorg'
- **Werk- en leerboerderij De Akkerwinde, Nisse**
Inrichting schuur; aanschaf werkmateriaal
- **Stichting Lieve Engeltes, Nuenen**
Informatieproject
- **Stichting Vluchtelingenwerk Oss, Oss**
Huis-aan-huis Jubileumkrant
- **InterCreation, Rotterdam**
Magazine Generation Now!
- **Stichting Humanitas, Rotterdam**
Voorlichtingsbrochure minderjarigen en prostitutie
- **Stichting Ouderenwerk Noord, Rotterdam**
Voorlichtingsproject ouderen over wonen, zorg en welzijn
- **Stichting R'Uit, Rotterdam**
Advertenties in R' Uit Magazine over kinderactiviteiten buurthuizen
- **LBL, expertisecentrum leeftijd en maatschappij, Utrecht**
Diversiteit ouderen in beeld
- **Stichting Nisso, Utrecht**
Voorlichtingsvideo voor dove jongeren
- **Stichting Wegwijs, Utrecht**
Project Onderhuids
- **Stichting WSB Utrecht i.o., Utrecht**
Opstart stichting Wonen van Senioren op Boerderijen; uitgave brochure
- **Stichting Yoesuf, Utrecht**
1ste-lijns opvang Informatie- en advieslijn; educatie vrijwilligers
- **Vereniging Somma, Utrecht**
Opvoedadvieslijn Ouderhulp; pr-kosten
- **Stichting Welzijn Ouderen Vorden, Vorden**
Project 'Huisbezoek'
- **Stichting ProJob, Wageningen**
Hulpverleningsproject 'Breaking Through' voor zwv-vrouwen; handleiding

- **Stichting Clienteninitiatieven, Warnsveld**
Nieuwe huistijl en foldermateriaal
- **RIAGG Zwolle, Zwolle**
Reizende foto-expositie 'Gewoon psychiatrie'; expositieysteem

TRAININGEN/CURSUSSEN

- **Stichting MCE-Projectbureau, Amsterdam**
Kadertraining 'Politieke en bestuurlijke participatie' (vluchtelingen-vrouwen)
- **Stichting Yanyana, Amsterdam**
Kaderweekend
- **Gehandicaptenraad Arnhem, Arnhem**
Training Gemeentelijke Beleidsbeïnvloeding
- **Stichting Federatie Arya Samaj Nederland, Den Haag**
Kadervorming en training deskundigheidsbevordering
- **Stichting Kapatiran, Den Haag**
Filippijnse vrijwilligers zelforganisatie; kadertrainingen
- **Stichting Sprong, Groningen**
Opleiding kinderopvang
- **Stichting Schalkwerk, Haarlem**
Verbouwing en inrichting Bedrijfsverzamelgebouw
- **Sociaal Pedagogische Dienst Noord-Holland, Hoorn**
Cursus 'Crea'
- **Vereniging Sehara, Houten**
Training Bosnische ouderen tot intermediair
- **Stichting VSK Overijssel/Gelderland, Nijmegen**
Opzet cursus en werkconferentie deskundigheidsbevordering
- **Ypsilon, Landelijk Bureau, Rotterdam**
Training interactievaardigheden familieleden
- **Stichting Prisma Brabant, Tilburg**
Project 'Ambassadeurs Alfabetisering'
- **Tilburgse Turkse Vrouwen Vereniging, Tilburg**
Training
- **Chronisch zieken en Gehandicapten Raad, Utrecht**
Simulatie-instrument Barrières Doorbreken; implementatie
- **Stichting voor Vluchtelingstudenten U.A.F., Utrecht**
Sprintproject
- **Stichting Vrienden RIDA MWU, Utrecht**
Dagactiviteitencentra; aanschaf computeraanpak
- **WESP / CVW, Voorhout**
Voorbereiding landelijke implementatie Vraaggericht Werken in onderwijs
- **Vereniging Groninger Dorpshuizen, Warffum**
Cursus sociale hygiëne
- **Stichting DolFijn Vakanties, Wieringen**
Tweedaagse training vrijwillige reisbegeleiding
- **Humanitas Zaanstreek, Zaanadam**
Organisatie bijeenkomsten deskundigheidsbevordering vrijwilligers
- **Nederlands Genootschap van Fondsenwerwers, Zwanenburg**
Opleidingen

VERVOER

- **Stichting Woon-Zorgvoorzorgcentrum Opsterland, Gorredijk**
Aanschaf bussen
- **Vereniging Activiteitenbus Maarssen, Maarssen**
Aanschaf bus
- **Stichting Merites, Oosterhout**
Jeugd Informatie Punt; aanschaf bus
- **Stichting De Opslag, Rotterdam**
Bus vervoer oude huishoudelijke goederen werkgelegenheidsproject

- **Stichting Cumulus, Utrecht**
Vervoer op maat senioren; aanschaf bus
- **Stichting NIZW, Utrecht**
Vrij Baan, almanak voor chronisch zieken en mensen met handicap
- **Stichting DolFijn Vakanties, Wieringen**
Organisatie 'Begeleidersdag Speciaal'
- **Stichting Leekerweide, Wognum**
Aanschaf bus
- **Regionale Stichting Mobiele Knoppenwinkel, Zwolle**
Aanschaf aanhanger

OVERIG

- **Orthopedagogisch Centrum UJL, Amersfoort**
Musicalgroep De Amerberg, productie musical 'Hair'
- **Ruim Kader Films, Amsterdam**
Interactief videoberichtenproject 'De Knipoogmachine'
- **Stichting Robin, Amsterdam**
Project 'Interactieve Communicatie'
- **Johanna KinderFonds, Arnhem**
Project 'Aanvraag.nl'
- **Stichting Vrienden Beatrix Verpleeghuis, Culemborg**
Aanschaf snoezelmateriaal
- **Nederlandse Rode Kruis, afdeling Dordrecht, Dordrecht**
Zwem- en verkeerslessen voor alleenstaande minderjarige asielzoekers
- **Stichting Alfabet, Eindhoven**
Alfabetiseringsproject; cd-rom Lezen
- **Stichting Alfabet, Eindhoven**
Cd-rom 'Alfabet Schrijven'
- **Stichting Internationaal Vrouwencentrum Enschede, Enschede**
10-jarig jubileum; symposium/studiedagen
- **De Wissel, Goes**
Organisatie werkweek moeilijk lerende kinderen
- **Stichting Gemiva, Gouda**
Expert-systeem voor monitoring probleemgedrag verstandelijk gehandicapten
- **Stichting Woontraining Werkenrode, Groesbeek**
Musical 'Sneeuwwitje en de Zeven Dweren'
- **Stichting COS-Groningen, Groningen**
KinderMilieuBand21
- **Stichting van de Straat, Groningen**
Dag van de Daklozen
- **Stichting Verpleeghuis Maartenshof, Groningen**
Jubileumproject 'Warme Zorg'
- **Stichting Stadsdeelorganisatie Haarlem ZW, Haarlem**
12e Straatspeeldag
- **Stichting Tandem Team, Hillegom**
Tandemweek 2001
- **Stichting Wetenschappelijk Onderzoek**
Revalidatievraagstukken/IRV, Hoensbroek
- **Alles is communicatie; toepasbaarheid meetinstrument ACIS**
- **Ouderraad Flierefluter, Hoorn**
Circusproject
- **Vereniging De Zonnebloem Afdeling Hoorn, Hoorn**
Bustocht Blijdorp
- **Woon-Zorgcentrum Rustoord, Lisse**
Optreden zangkoor Bel Canto
- **Stichting O.J.C. Canix, Lottum (N-Limburg)**
25-jarig jubileum; jubileumboek en cd
- **Vredesmarkt Medemblik, Medemblik**
Vredesmarkt

PROJECTENLIJST ZORG EN WELZIJN

- **Lustrumcomité O.B.S. De Koet, Midwoud**
25-jarig jubileumfeest
- **Stichting Culturele Wereldwijd Noord 2000, Rotterdam**
Wijkdiner door allochtone vrouwen
- **Stichting DISCK, Rotterdam**
Zomeractiviteiten kinderen en jongeren
- **Stichting Welzijn IJsselmonde, Rotterdam**
Nederlands deel Europees uitwisselingsprogramma jongeren
- **Stichting Welzijn IJsselmonde, Rotterdam**
Bevordering milieuparticipatie bewoners wijk
- **Vereniging Streven doet Herleven, Rotterdam**
50-jarig jubileum
- **Comité Waarden en Normen Son en Breugel, Son en Breugel**
Basisscholenproject
- **Stichting PON, Tilburg**
Onderzoek Integraal Lokaal Ouderenbeleid
- **Nederlandse Jeugd Groep, Utrecht**
Kijk-Doe-Idee 2001
- **NIBUD, Utrecht**
Onderzoek allochtone huishoudens
- **Stichting Pharos, Utrecht**
Onderzoeksproject 'Chinese vluchtelingenjongeren in Nederland'
- **Stichting Heliomare, Wijk Aan Zee**
Circusproject Heliomare en circus Elleboog
- **Stichting Vluchtelingenwerk Zeist, Zeist**
Draagvlakverbredingsproject; wedstrijd en publiciteit
- **De Marktenlanden, Zevenbergen**
Migrantendag 2001

KUNST EN CULTUUR

Het kunst- en cultuurbeleid van het VSB Fonds kent een drietal pijlers: cultuurparticipatie, cultuureducatie en cultuurbehoud.

Het stimuleren van culturele diversiteit, verrijking en vernieuwing van het kunstenaarsaanbod zijn voor het VSB Fonds sleutelbegrippen bij het streven naar cultuurparticipatie. De voorkeur gaat uit naar bijzondere publieksactiviteiten die de belangstelling voor kunst en cultuur stimuleren. Daarbij valt een toenemende behoefte te constateren aan verhoging van de interne organisatorische kwaliteit. Een gebrekkige organisatie beperkt culturele instellingen vaak in hun artistieke groei.

Als het gaat om vernieuwing van het kunstenaarsaanbod ziet het VSB Fonds voor zichzelf een belangrijke rol weggelegd bij het aftasten van -bijvoorbeeld- de mogelijkheden van ICT: nieuwe kunstuitingen ontstaan, nieuwe vormen worden ontwikkeld en oude en nieuwe disciplines gaan samen.

Vanuit het oogpunt van cultuureducatie worden projecten gesteund die zich richten op het ontwikkelen van educatieve methoden die culturele interesse en cultuurdeelname stimuleren. Zo hecht het fonds veel waarde aan samenwerkingsverbanden tussen het onderwijs en culturele instellingen. In dit kader is er sprake van een toenemende vraag naar educatieve leermiddelen, mede als gevolg van de plaats die cultuur zich binnen het onderwijscurriculum heeft veroverd. Projecten binnen het intercultureel onderwijs -zowel voortgezet onderwijs als volwassenenonderwijs- hebben alle aandacht.

Met het oog op cultuurbehoud verleent het fonds steun aan de verwerving van bijzondere kunstobjecten, veelal objecten die van cruciale betekenis zijn voor de Collectie Nederland. Ook restauratieprojecten en passieve conservering komen in aanmerking voor steun.

In samenhang hiermee is het VSB Fonds geïnteresseerd in initiatieven die de toegankelijkheid van cultuurhistorisch erfgoed vergroten, waardoor een breed draagvlak voor het behoud ervan kan ontstaan.

De ondergrondse wereld van de Pietersberg, net ten zuiden van Maastricht, vormt in een zonnig weekeinde begin april het decor voor de opnames van zes speelfilms. Het Zuidlimburgse landschap laat zich op zijn

Amateurs maken
professionele films
op zeer bijzondere
locaties

De ondergrondse wereld van de Pietersberg

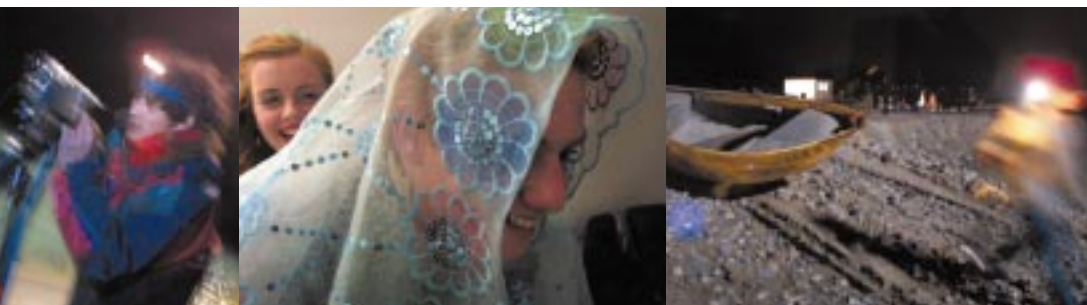
mooist zien, de natuur is fris en groen, het stuifmeel prikkelt de slijmvliezen, maar in het ondergrondse gangenstelsel van de Zonneberggrot is van dat alles niets te merken. De Zonneberggrot is een van de locaties voor het filmproject Underground, evenals de groeve van de ENCI (Eerste Nederlandse Cement Industrie) en het Fort Eben Emael, alle drie 'verborgen' delen van de Pietersberg.

Underground is een project waarbij amateurfilmers de kans krijgen om op een professionele manier film te maken. Aanjagers van het project zijn Co Vleeshouwer van de (landelijke) Stichting Beeldende Amateurkunst en Hay Joosten van Symbiose, Provinciaal Instituut ter ondersteuning van amateurkunst in Limburg. Beiden kenden elkaar al van het audiovisuele project 'Oog op A-73', een vernieuwende, spectaculaire manifestatie die in 1996 gehouden werd langs een gedeelte van deze snelweg. Na deze succesvolle samenwerking ontstond het idee om nog eens een gezamenlijk project aan te pakken, liefst ook nog samen met Belgische amateurfilmers. Het VSB Fonds is een van de donateurs van Underground, vanwege het vernieuwende en educatieve karakter van het project.

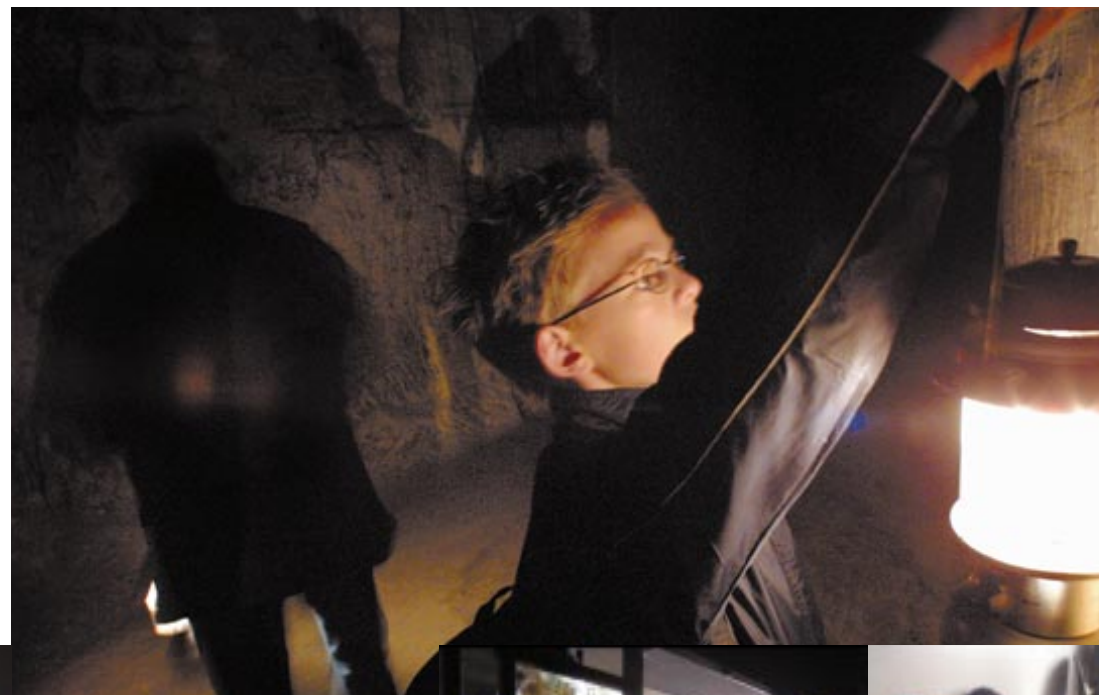
Linda de Mol

'Er wordt nog steeds gedacht dat amateurfilmers die mensen zijn die hun videotjes naar Linda de Mol opsturen', vertelt Vleeshouwer. 'Maar er zijn in Nederland wel een paar duizend amateurfilmers die kwaliteitsdocumentaires of korte speelfilms maken. Veel professionele filmers zijn ook op deze manier begonnen.' Dat haast niemand dat weet, komt volgens hem doordat films van amateurs vaak alleen maar in de besloten-

De temperatuur in de Zonneberggrot is altijd ongeveer veertien graden Celsius, en de lucht is

vochtig. Het voelt er koud aan op deze stralende dag. De vleermuizen die er de winter doorgebracht hebben, zijn verdwenen. Het is aardedonker als de gids met de lantaarn verdwenen is. Een perfecte locatie voor een Harry Potterachtige film over een jongen die tijdens een rondleiding verdwaalt en een sprekend boek vindt. Het boek leidt hem

naar een oude monnik die al jaren gevangen zit in de grot. De jongen kan hem bevrijden als hij de opdracht die de monnik hem geeft tot een goed einde brengt...

In de grot wordt gefilmd door een groep van NOVA, de Nederlandse Organisatie van Audio Visuele Amateurs. Onder hen enkelen die de kunst al op jonge leeftijd leerden bij filmclubs en nu een vakopleiding volgen.

Nog eenmaal gaat opa met zijn kleinzoon naar de bunker waar hij in de oorlog als militair zoveel tijd heeft doorgebracht. Samen dwalen ze door de

eindeloze gangen, gaan ze trap op en trap af totdat opa niet goed wordt en zijn kleinzoon alleen verder gaat op zoek naar hulp. Als een magneet wordt hij aangetrokken door de rode knop in het kamertje van de portier die al lang naar huis is gegaan omdat hij dacht dat er niemand meer in het fort aanwezig was. Zal hij op de rode knop

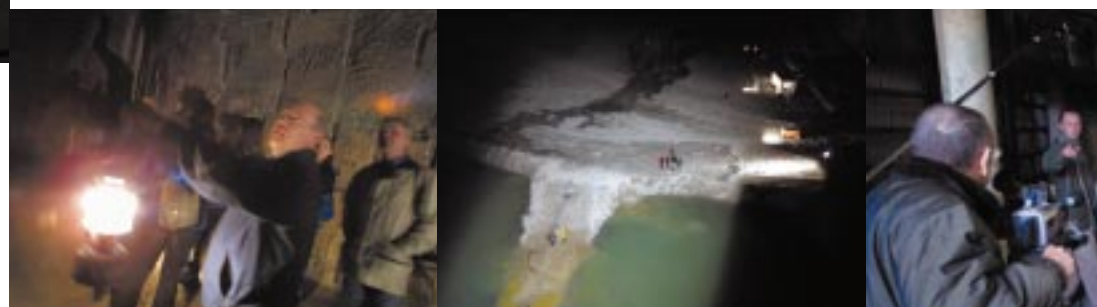
heid van foto- en filmclubs vertoond worden. 'Film is lastig om te laten zien, je hebt een ruimte nodig, projectieapparatuur, je moet mensen erheen zien te krijgen. Dat is anders dan bijvoorbeeld bij amateurschilders, die kunnen hun producten overal tentoonstellen.'

Doel van het project Underground is meervoudig. Talentvolle jonge filmmakers krijgen de kans op een bijzondere locatie te filmen en ze worden in de gelegenheid gesteld hun films te tonen. Verder wordt samenwerking met andere kunstdisciplines, zoals theatermakers, muzikanten, decorontwerpers en schrijvers gestimuleerd. Het hele traject is bijzonder leerzaam voor jonge filmers, omdat ze gedurende het project getraind worden door professionals 'on-the-job', en dus onmiddellijk feedback krijgen.

Inspiratiebron

Het begon allemaal een jaar of drie geleden volgens Vleeshouwer. Enthousiast vertelt hij hoe hij en Hay Joosten het project ontwikkelden. Het fort Eben Emael, een groot militair bolwerk net over de grens bij Maastricht in België, was de eerste inspiratiebron. 'Eben Emael schijnt het grootste militaire fort in Europa te zijn, gebouwd door de Belgen na de Eerste Wereldoorlog', vertelt hij. 'Een onneembare

vesting dachten ze, maar de Duitsers hadden het in de Tweede Wereldoorlog in twintig minuten veroverd. Aan de buitenkant zie haast je niets, het is ingegraven in de Pietersberg. Hay had de bunker als locatie op het oog. Ik vond het eerst te bekkend. Die sfeer in dat immense doolhof van gangen en trappen, ik werd er een beetje claustrofobisch van. Maar toen ik naar buiten stapte stond bovenop het fort een klein appelboomje in bloei. Dat trof me zo, die tegenstelling tussen dat mensenwerk, gebouwd voor ellendige situaties en die kracht van de natuur, die

duwen nu er nood is...? De opnames van de Vlaamse filmgroep NAB (Nederlandstalige Amateur-cineasten België) lopen op het eind. Het is 's avonds zeven uur. De kleine hoofdrolspeler is moe, moe van het steeds weer opnieuw dezelfde scène herhalen, met opa aan de hand, dwalend door de bunker.

zich daar niets van aantrekt, dat ik meteen het gevoel kreeg: hier zou ik iets mee willen doen.'

Catacomben

Samen met Joosten bezocht Vleeshouwer ook de andere 'ondergrondse werelden' van de Pietersberg. Een wereld die bestaat uit een uitgebreid gangenstelsel, militaire fortificaties, Romeinse catacomben, steenkoolmijnen, wijnkelders, kraamkamers van vleermuizen, fossielenvindplaatsen en champignonwakerijen. Door de afgraving van de mergel door de ENCI komt deze wereld aan de oppervlakte, maar is verder nauwelijks zichtbaar. Al eeuwen blijkt deze ondergrondse wereld een inspiratiebron voor kunstenaars en ook Vleeshouwer en Joosten werden erdoor gegrepen. 'Een bizarre locatie, maar als decor voor film heel mooi.'

Nadat contact gezocht was met Nederlandse en Belgische amateurfilmers, en er zes productiegroepen waren geformeerd, werd een schrijfweekende georganiseerd onder leiding van een professionele tekstschrijver. Op locatie werd gewerkt aan een aantal verhalen, waarvan er uiteindelijk zes werden gekozen om te verfilmen. Intensieve maanden van voorbereiding volgden, tot er eindelijk in april 'gedraaid' kon worden. En dat was natuurlijk het hoogtepunt van het project, volgens Vleeshouwer en Joosten, al moest er hard gewerkt worden en was er weinig tijd voor slaap. Vleeshouwer is trouwens ook zeer enthousiast over de medewerking van de ENCI. 'Het heeft veel tijd gekost om de directie over te halen om de mergelgroeve te mogen gebruiken als filmlocatie, maar toen ze eenmaal over de brug waren, kregen we alle medewerking.'

Mosasaurus

Werkelijkheid en fantasie komen bij elkaar op deze draaidag. De gangen in de Zonneberggrot, de immense groeve van de ENCI en het Fort Eben Emael zijn heel echt. De filmers, acteurs, technici voor geluid en licht en niet te vergeten de regisseurs zijn ook echt, maar ze creëren een niet-bestaande wereld met hun films. De zes films worden gedurende een kleine week draaien opgenomen en in september worden ze ook weer in deze omgeving vertoond voor publiek. Tijdens die presentatie zal een theaterversie van Underground worden opgevoerd door de Amsterdamse jongerentheatergroep Artisjok/020, die trouwens ook een film maakte.

HET BELANG VAN COACHING

Ton Nijsen, cineast en docent audio-visuele vorming, is een van de professionals die de jonge filmmakers gedurende het project coachte. 'Het is belangrijk dat ze kunnen terugvallen op iemand met ervaring, want er komt zoveel bij kijken om een filmproductie te maken. Ik heb de groep NOVA-jong gevolgd gedurende het hele traject. Dat is al begonnen tijdens het schrijfweekend. Waar ik altijd veel aandacht aan besteed, is aan de teamspirit. Want ze moeten tenslotte samen een product maken, waarbij iedereen zijn eigen verantwoordelijkheid heeft. Dat lukt alleen als de balans goed is.' Hij heeft zich daarbij zoveel mogelijk aan de zijlijn opgesteld. 'Ze moeten zelf een oplossing vinden voor problemen die ze tegenkomen, maar ik kan ze natuurlijk wel in een bepaalde richting sturen als ze er zelf niet helemaal uitkomen.'

Een van de zes teamleden van NOVA-jong, Els van Tienen, bevestigt het belang van de begeleiding door Nijsen. 'Het waren soms kleine dingen waar hij op lette, maar wel belangrijk. We hadden bijvoorbeeld een kind van 11 jaar als acteur en hadden niet door dat wij daarmee niet eindeloos scènes konden herhalen. Dan wees Ton ons erop dat je eerst een paar keer met een stand-in moest repeteren, omdat je een kind niet zolang achterelkaar kunt belasten. Ook het werken met een rijdende camera was nieuw voor ons en de belichting in de grot was erg moeilijk. Zonder hem hadden we er ongetwijfeld veel langer over gedaan. Hij knoopte eigenlijk steeds de eindjes van de samenwerking aan elkaar.'

Ze hebben er allemaal veel van geleerd, soms ook over hun toekomstige ambities in het filmvak. Els van Tienen gaat iets anders doen. 'Maar toch had ik deze ervaring niet willen missen, alleen al het filmen in de grot was superspannend!'

De wanden van de ENCI-groeve zijn hoog. Het lichtgeel van de mergel steekt fel af tegen de strakblauwe lucht. De gaten in de wand maken dat de groeve doet denken aan een immens decor waarvoor een oud Romeins amfitheater model heeft gestaan. In werkelijkheid geven de gaten toegang tot het gangenstelsel van de Zonneberggrot. Ze zijn door afgraving van de mergel bloot komen te liggen. De zware vrachtwagens die aan de andere kant van de groeve traag hun lading wegbrengen maken het bizarre decor compleet. Alsof het voor een grote Hollywoodproductie gebouwd is. Uit een van de gaten klimmen een man en een vrouw met een baby langs een touwladertje voorzichtig naar beneden. Ze vluchten weg uit de vrouwengemeenschap waar de man naar binnen is gehaald om voor nageslacht te zorgen en daarna te

Weer een andere film volgt een heuse Mosasaurus op zijn weg naar de ENCI-groeve, waar zijn grootmoeder ligt begraven...

Na de presentatie op locatie gaan de producties op tournee langs culturele instellingen in Nederland en Vlaanderen.

Afgeleid

'Een van de leuke dingen van Underground is dat er gaandeweg allerlei initiatieven omheen zijn ontstaan', vertelt Vleeshouwer. 'Zoals de film over de Mosasaurus, dat is een estafetteproject waarbij steeds een andere groep filmers een stukje van een paar minuten draait. En waarvoor een Limburgse kunstenaar een fraai kostuum heeft gemaakt. Of het presentatieweekende in de oude fabriekshallen van de ENCI, een industrieel monument dat voor de gelegenheid omgebouwd wordt tot theaterzaal.' Het presentatieweekende zelf wordt ook een afgeleid project; in samenwerking met de lokale toeristensector wordt een speciaal arrangement samengesteld met een boottochtje, een bezoek aan de drie filmlocaties en een programma van zo'n drie à vier uur waarin de films en het theaterstuk worden getoond.

'Mijn taak bij dit alles is om allerlei disciplines bij elkaar te brengen', zegt

Vleeshouwer. 'Om mierengangetjes van verbindingen tot stand te brengen tussen mensen. Dat filmers de toneelvereniging kunnen vinden, de muzikanten, de schrijvers et cetera. Maar de lol is ook dat er hele groepen mensen actief zijn met zo'n film. Iedere filmgroep brengt wel weer familie en vrienden mee die voor de catering zorgen, of meespelen of het geluid willen doen. Dat is het leukste van zoiets, dat per filmgroep tijdens zo'n draaiweekende wel dertig tot veertig mensen actief bezig zijn om iets tot stand te brengen. Dat lukt je nooit als professionele organisatie, ook al had je het financiële draagvlak.'

worden gedood. Hij werd echter verliefd op de vrouw bij wie hij een kind verwekte en samen besluiten ze ervandoor te gaan... De groep volwassenen van Nederlandse filmgroep NOVA aan het werk. De echte baby die 'geleend' was voor de opnames, is alweer naar huis. Deze spannende scène wordt met een pop gedraaid.

PROJECTENLIJST KUNST EN CULTUUR

KUNST EN CULTUUR
algemeen

- **Stichting Geestmer, Alkmaar**
Evenement recreatiegebied Geestmerambacht
- Bewonersvereniging Oost- en Wilgengriend, Almere**
Realisatie kunstwerk
- Stichting Kunst in Amerongen, Amerongen**
Open Atelier
- MultiCulturalisatieEmancipatie, Amsterdam**
Festival Internationale Vrouwendag 2001; dag van het Komitee
- POM/De Kunstzaak, Amsterdam**
Coördinatie kunsteducatie servicecentrum; ontwikkeling en initiële uitvoering
- Stichting Al Farabi, Amsterdam**
Professionalisering
- Stichting Gerrit van der Veen Atelier, Amsterdam**
Open Atelierroute 'Rond de Schinkel'
- Stichting HZOME, Amsterdam**
2e Tijdmaal project 'Het uur blauw'
- Stichting Het Kunstgeografisch Genootschap, Amsterdam**
Beeldende kunstproject op lokatie 'Ontroend Goed, Geinschuurtjes uit en thuis'
- Stichting MIXT, Amsterdam**
Young Colourfull, Talented show en Music Tour; professionalisering organisatie
- Stichting Hooghuis, Arnhem**
Kunstproject 'CityJam'
- Stichting Kunstroute Barendrecht, Barendrecht**
Kunstroute Barendrecht 2001
- Wester Kogge Kunst Kring, Berkhout**
Kunstroute
- Stichting CulturelePlatform Bodegraven, Bodegraven**
Lokatieproject 'Reisgenoten'; educatie- en participatiekosten
- **Stichting Kunstmest, Den Oever**
Kunst- en Poëzieproject 'De Dartele Koe'
- **Stichting Podium 't Beest, Goes**
Kunstactiviteiten op autoloze zaterdag
- **Stichting Circuit, Groningen**
Kunst in kerken
- **Stichting Het Noordbrabants Landschap, Haaren**
Te mooi om waar te zijn; educatief project
- Stichting Theaterfestival Boulevard, 's-Hertogenbosch**
'Jonge makers op Boulevard 2001'; beeldende kunstproject
- **Nationaal Likeur- en Frisdranken Museum, Hilvarenbeek**
Collectieregistratie
- **Stichting Kunst & Fietswerk, Hoek Van Holland**
Voorbereiding kunstroute van Den Haag via Hoek van Holland naar Rotterdam
- Stichting IJsselacademie, Kampen**
Culturele fietstocht 'Ieder zien rivier, werk an de diek'
- Kunststichting Neerijnen, Neerijnen**
Project 'de Lyriek van de Geometrie en de langste dag'
- **Beeldend Economische Projecten, Rotterdam**
Tentoonstelling 'Galerie op de Rotte' beeldende kunst op het water
- Stichting CELL - initiators of incidents, Rotterdam**
Homeport Rotterdam
- **Stichting MOIST Projects, Rotterdam**
Talkshow 'Woorden van Wink'; over kunst en cultuur in Rotterdam
- Stichting Occupying Space, Rotterdam**
Beeldende kunstproject Ruimte Bezetten

- **Stichting 'Something about...', Rotterdam**
Kunstmanifestatie
- Stichting van Weurt tot Deest, Rotterdam**
Project 'De uitvinding van het Uiterwaardenmodel'
- **Vereniging Centraal Wonen Zevenkamp, Rotterdam**
Multidisciplinair kunstfeest amateurkunstenaars
- **Stichting Hoedenplatform, Schiedam**
Tentoonstelling 'Hat & Art'
- SUB-K, Utrecht**
Kunstproject 'Woont en Werkt in Utrecht'

CULTUURBEHOUD
aankopen

- **Koninklijk Instituut voor de Tropen, Amsterdam**
Aankoop schilderijen van Charles Sayers
- Stichting Rijksmuseum Amsterdam, Amsterdam**
Verwerving Steven Joseph fotocollectie
- Van Gogh Museum, Amsterdam**
Aankoop 'Molens in het Westerveld' van Claude Monet
- **Gemeente Emmen, Emmen**
Kunstwerk 'Stelling van Pythagoras'
- **Stichting Kruysenhuis, Olirschot**
Aankoop verzameling
- Stichting Hofleveranciers in Nederland, Voorburg**
Aanschaf 19de eeuws houten wapenbord

conservering

- Port-Israel. Gemeente Amsterdam, Amsterdam**
Inventarisatie, ontsluiting en conservering collectie ceremoniële objecten
- Portugees-Israëlitisch Seminarium Ets Ha, Amsterdam**
Restauratie bibliotheek; klimaatbeheersing
- Stichting Staring Instituut, Doetinchem**
Digitalisering Poparchief; aanschaf PC, scanner, software
- **Stichting Landgoed Fraeylemaborg, Slochteren**
Reconstructie terreinen
- Stichting Poortweg 1 Oudeschans, Slochteren**
Restauratie Poortweg 1; realisering museumboerderij
- Stichting Vrienden Frans Bloemen, Wijchen**
Aanschaf computer

monumenten

- Hervormde Kerkvoogdij Aalten, Aalten**
Restauratie muurschilderingen Oude Sint-Helenakerk in Aalten
- Stichting Federatie Industrieel Erfgoed, Amsterdam**
Documentatiecentrum Industrieel Erfgoed
- Stichting Olympia Sirene, Amsterdam**
Restauratie portiershuisje
- Stichting Arnhemse Synagoge, Arnhem**
Restauratie hoofdsynagoge
- **Rijks Archief Drenthe, Assen**
Drents Erfgoed Actueel
- **Stichting Tsjerke en Uniastate Bears, Bears**
Windvoorziening orgel
- **Stichting Fogelsangh-State, Beetsterzwaag**
Restauratie Fogelsangh-State
- **Kerkvoogdij Nederlands Hervormde Gemeente Blijham, Blijham**
Restauratie kerk
- **Stichting Callinger Erfgoed, Callantsoog**
Automatisering collectieregistratie museumboerderij 'Tante Jaantje'

- **Stichting Drents-Overijsselse Kerken, Delden**
Restauratie kerk Veenhuizen
- **Hervormde Waddengemeente, Den Burg**
Restauratie orgel
- Stichting Behoud Loodsvaartuig Texelstro, Den Burg**
Restauratie loodsbotter 'Texelstroom'
- Stichting tot Behoud van Elburger Botters, Doornspijk**
Restauratie botter EB 1
- **Stichting Smelne's Erfskip, Drachten**
Open Monumenten Dagen
- Stichting Stoombeheer, Emmen**
Revisie locomotief 'Yvonne'
- **Stichting De Groninger Molen, Groningen**
Restauratie koren-pelmolen Ceres
- **Kerkvoogdij Nederlands Hervormde Gemeente Oenkerk, Gytserk**
Restauratie orgel te Wijsn
- Waa's Hervormde Gemeente, Haarlem**
Restauratie Friedrichs-orgel
- **Stichting tot Restauratie van het Hinsz-orgel, Haren**
Restauratie Hinsz-orgel
- **Stichting Behoud Witte Kerk Hemrik, Hemrik**
Restauratie kerk
- Stichting Nationaal Monument Sint-Jan, 's-Hertogenbosch**
Restauratie basiliek; gevels kapel
- Stichting Behoud Rijksmonument O.L.Vrouw, Hilversum**
Restauratie gebrandschilderde ramen
- **Orgelcommissie Nederlands Hervormde Kerk, Hollum-Ameland**
Renovatie kerkorgel
- **Kerkvoogdij Nederlands Hervormde Gemeente Holwerd, Holwerd**
Restauratie ex-interieur kerk
- **Vereniging Kleine Dorpen Groningen, Hoogezand**
Routeboekjes
- Hervormde Stichting Noorderkerk Hoorn, Hoorn**
Restauratie dak Noorderkerk
- **Stichting Behoud Lutherse Kerk Hoorn, Hoorn**
Restauratie Pieter Muller-orgel
- **Stichting Nederlandse Kaap Hoornvaarders, Hoorn**
Aanschaf kasten
- **Actiecomité Restauratie St. Werenfriduskerk, It Heidenskip**
Restauratie St. Werenfriduskerk
- **Hervormde Gemeente Leeuwarden, Leeuwarden**
Restauratie Grote Kerk
- **Stichting Alde Fryske Tsjerken, Leeuwarden**
Restauratie orgel Terband
- Van Sypesteyn-Stichting, Loosdrecht**
Inventarisatieproject meubelen en objecten
- **Restauratiecommissie 'd Alde Wite', Menaldum**
Restauratie kerk
- Stichting De Friedese Molen, Neer**
Restauratie watermolen
- **Restauratiecommissie Garnizoenskerk, Nieuweschans**
Restauratie Garnizoenskerk
- **Orgelfonds St. Hippolytuskerk, Otterterp**
Restauratie orgel
- **Stichting Sânfurd, Oudega-Wymbr.**
Restauratie kerktoeren
- Museum autobusstichting C.A.P., Oudewater**
Restauratie autobussen; restauratie Vagu 74
- **Stichting Lambertuskerk, Raamsdonksveer**
Restauratie kerk

PROJECTENLIJST KUNST EN CULTUUR

- Restauratiefonds Kerk van Rozendaal, Rozendaal**
Restauratie kerk
- Stichting Hermans Dijkstra, Scheemda**
Restauratie monumentale boerderij
- **Stichting Molen de Korenaar, Sexbierum**
Restauratie molen
- **Protestantse Gemeente Sint-Michelsgestel, Sint-Michielsgestel**
Restauratie kerk
- **Kerkvoogdij Nederlands Hervormde Gemeente Stavoren, Stavoren**
Restauratie orgel
- **Rooms-Katholiek Kerkbestuur Sint Gummarus, Steenbergen**
Restauratie St. Gummarus
- Stichting Oude Gelderse Kerken, Tiel**
Restauratie Oude Kerk te Etten; glas-in lood-ramen
- **Stichting Vrienden van de Tinallinger Kerk, Tinallinge**
Restauratie kerkgebouw
- **Restauratiecommissie Nederlands Hervormde Gemeente Tzum, Tzum**
Restauratie kerk en toren
- **Stichting Stadsherst Vlissingen, Vlissingen**
Restauratie romantische wandschildering 19de eeuw
- **Stichting Brabants Monumentenfonds, Vught**
Inrichting pand Carolus; bewegwijzering en keukenapparatuur
- **Openluchtmuseum Het Hoogeland, Warffum**
Restauratie historische woonwagen
- Stichting Het Woonhuismonument, Warffum**
Restauratie voorhuis boerderij
- **Stichting Korenpelmolen Zeldenrust, Westerwijtwerd**
Restauratie korenpelmolen
- **Molentstichting Winsum, Winsum**
Restauratie molen Den Anel
- Redemptoristenklooster Witten, Witten**
Restauratie klooster
- Stichting Vrienden van de Grote Kerk Westzaan, Zaandam**
Restauratie kerk en orgel; dak en orgel
- Rijksdienst voor de Monumenten Zorg, Zeist**
Kanjervereenkomst 5 jaar
- **Stichting Koren-Oliemolen Zuidlaren, Zuidlaren**
Bouw stoomraderboot
- Restauratiefonds St. Janskerk Zutphen, Zutphen**
Restauratie Timpe-orgel

CULTUREDUCATIE
algemeen

- Stichting A.C.H.K. - De Paviljoens, Almere**
Open depot 'In Verzekerde Bewaring'
- Very Special Arts Nederland/Stichting Kunst & Cultuur, Doorn**
Kreatief Aktief 2001
- **Vereniging Vrienden van het Van Abbemuseum, Eindhoven**
Realisatie Junior-Catalogus
- **Stichting Brabants Steunpunt Jeugdwelzijn, 's-Hertogenbosch**
Kunstproject voor jonge kinderen; methodiek
- Landelijke Federatie Chinese Vrouwenvereniging, Rotterdam**
Kadertraining leden
- Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam, Rotterdam**
PURNO-project
- **Stichting We are CONCERNed, Rotterdam**
Marktdag Publieksfestival beeldende kunst
- **Stichting Theaterkring, Schagen**
Oprichting productiegroep

PROJECTENLIJST KUNST EN CULTUUR

Vervolg cultuureducatie: algemeen

- **Stichting Cultur@II, Schiedam**
KidsKunstProject 2001
- **Stichting Museumnacht, Utrecht**
Utrechtse Museumnacht
- **Steunpunt Kunstzinnige Vorming ZO, Zeist**
34 Kunstendagen in de provincie Utrecht

boeken/publicaties

- **Stichting Grafisch Collectief Thoets, Amsterdam**
Uitgifte brochure 'Linosaurs', grootste linoleumdruk
- **Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland, De Bilt**
Jubileumuitgave 'Vijftig jaar Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland'
- **Stichting Kunst in Zee, Den Burg**
Uitgave catalogus
- **Stichting COS Zuid-Holland Zuid, Dordrecht**
Postzegelcollectie 'Afrika onder de loep, geschiedenis in miniatuur'
- **Stichting Philip Elchers, Groningen**
Getijdenboek
- **Stichting Laurens Bisscheroux in zij, Heerlen**
Publicatie en expositie Laurens Bisscheroux; publicatie
- **Historische Vereniging 'Midwoud-Oostwoud', Midwoud**
Uitgave jaarboek
- **Stichting S.T.R.A.A.L./BEAM, Nijmegen**
Lokatieproject 'Urganic'
- **Stichting Groene Hart Magazine, Oudewater**
Uitgave 'Schoonhoven in Bedrijf'
- **Stichting Palestijnse Islamieten Nederland, Rotterdam**
Literairprogramma 'Dichters uit Delfshaven'
- **Van de Nieuwe Dingen, Tilburg**
5-jarig jubileum; catalogus
- **Stichting Kunstboekkunst, Zierikzee**
Catalogus oeuvre beeldend kunstenaar Jan van Munster
- **Stichting Kunst & Cultuur Overijssel, Zwolle**
Projectplan 'Uitvaartcultuur als ontwerpogpave'; pr, publiciteit, presentatie en symposium

documentaire/film/video/fotografie/nieuwe media

- **Stichting Het Pakhuys, Amsterdam**
Realisatie film 'Leven en werken van architect J.J.P. Oud'
- **Stichting Zicht op Oost, Amsterdam**
(Audio-)visueel kunstevenement 'Polderlicht'
- **CEP - Sint Jan Stichting, 's-Hertogenbosch**
Cultuur Educatie Project; boekje fotografieproject
- **Stichting Int Heyderadey, Roosendaal**
Tentoonstelling 'Tong, De Slag om Roosend'
- **Stichting Impactt, Utrecht**
12e Impactt Festival 2001; thematische Groupshow activiteiten
- **Stichting OtherWise, Wageningen**
Documentaire Festival 'Cross-Cultural Cocktail'; films

musale activiteiten

- **Stichting Rijksmuseum Amsterdam, Amsterdam**
Algemene bijdrage
- **Historisch Museum Arnhem, Arnhem**
Tentoonstelling 'Facetten van glas'; catalogus
- **Vereniging Vrienden van Historisch Museum Den Briel, Brielle**
Realisatie Audio Tour met informatie over museum en stad

- **Stichting Glas Amsterdam 2002, Den Haag**
Conferentie 'Glass Art Society'; conferentie, tentoonstelling en publieksmanifestatie
- **Museum Jan Cunen, Oss**
Onderzoek 'Het Museum van het Proces'
- **Museum voor Knipkunst, Westerbork**
Museum van Knipkunst Westerbork; inrichting museum

muziek/(muziek)theater/toneel/kleinkunst

- **Stadsschouwburg Amsterdam, Amsterdam**
Theaterproject 'Mooi'
- **Stichting 2+, Amsterdam**
Het Amsterdams Eerste Tonen Festival
- **Stichting Alcides Zuidoost/Krater Theater Z/O, Amsterdam**
Krater 'Zuiderzee' museumproject
- **Stichting Compagnie Dakar, Amsterdam**
Voorstelling 'Jason's Zonen'
- **Stichting Het Concertgebouw Fonds, Amsterdam**
Project CKV-leerlingen 'Beat It'
- **Stichting Mantaan, Amsterdam**
Jongeren theaterproject 'Nanacht'
- **Stichting Muziek en Theater Netwerk, Amsterdam**
Project 'MT01'
- **Stichting Nationale Jeugdtheaterdag, Amsterdam**
Nationale Jeugdtheaterdag
- **Stichting OPUS ONE Theaterproducties, Amsterdam**
Educatieve voorstelling 'Opus One's Belle en het Beest'
- **Stichting ROCA, Amsterdam**
Deelproject Kleuren TeeVee, 1e fase KCA-opleiding
- **Stichting Rood, Amsterdam**
Kindertheatervoorstelling 'Wattisdat?'; productie- en activiteitenkosten
- **Stichting Skorpion, Amsterdam**
Voorstelling 'The Neverlands'
- **Stichting Welzijn Westerpark, Amsterdam**
Jongeren theaterproject 'Game Over'
- **'t Bos Theaterproducties BV, Amsterdam**
Theaterproductie 'Het verdriet van Garmisch Partenkirchen'
- **Stichting Het Dorpshuis Badhoevedorp, Badhoevedorp**
Jeugdtheater 'De Kijkdoo'; aanschaf apparatuur
- **Projectbureau Contro Corrente, Bennebroek**
Theatervoorstelling 'Papa.com', voor kinderen van 6-9 jaar
- **Stichting Openbare Bibliotheek, Culemborg**
Kinderboekenweekproject 'Lees over je Hobby'
- **Theater De Fransche School, Culemborg**
Jeugdtheater De Kast; productiekosten
- **Stichting Open Jeugdwerk/Azotod, De Meern**
Kindertheaterweek
- **Stichting Dosti, Den Haag**
Bollywood Filmfestival met in Bombay vervaardigde films
- **Helders Kamer Orkest, Den Helder**
Uitvoering 'The Messiah' van Händel
- **Stichting Culturele Educatie, Dordrecht**
Ontwikkeling jeugdtheaterschool
- **Stichting Dat d'Art, Gasteren**
Zomertrek 2002, locatietheater
- **Stichting Wereldkindertheater, Haarlem**
Toneelproject voor allochtone kinderen
- **Teylers Museum, Haarlem**
Project 'Kenniseiland'; Adventures

- **Stichting Bosse Nova, 's-Hertogenbosch**
Jeroen Bosch Jaar, cluster educatieve projecten ; Open Bosch Podium
- **Stichting Cement, 's-Hertogenbosch**
Cement Festival 2002
- **Stichting Broersma, Leeuwarden**
Jeugdtheatervoorstelling 'Om Zee'
- **Stichting Brabants Dialectenfestival, Lieshout**
Brabants Dialectenfestival 2002
- **Toneelgroep Maarssen '32, Maarssen**
Jubileumactiviteiten
- **Stichting Onderwijs Wereldwijs, Nijmegen**
Onderwijs campagne 2001 'Leer Afrika kennen'; ontwikkeling lesmodules Tanzania
- **Stichting Nederlandse Tapdans Federatie, Oss**
Festival 'Royal Dutch Tapdance'; diverse projectonderdelen
- **Albeda College, Rotterdam**
'Rotterdam Nu en dan'
- **Bew.Vereniging Werkgroep Oud Charlois, Rotterdam**
8e Blumenfeestijn
- **FF Theaterproducties V.O.F., Rotterdam**
Theaterstuk 'Droomkussend'
- **Stichting Arboretum Trompenburg, Rotterdam**
'Verborgen Tuinen in Rotterdam'
- **Stichting Galip Tiyazro Productie, Rotterdam**
Theaterproductie- '100 x verloren en verlangen'; publiciteit en promotie
- **Stichting Oceaan, Rotterdam**
Theatervertuin Park Schoonoord
- **Stichting Riverside Blues i.o., Rotterdam**
Bluesfestival
- **Stichting The Meek, Rotterdam**
Inrichting oefenruimte van dansgroep The Meek
- **Stichting KreaThea, Sevenum**
Jongeren theaterproject 'Conflikt'
- **De Plantage, Centrum voor de Kunsten, Tiel**
Productie van gezelschap 'De Theatervrienden'
- **Stichting International Folk Festival, Tilburg**
Educatieproject
- **Stichting Mundo Etnico, Tilburg**
Project 'Passieveruchten van mensen op Drift'
- **Stichting De Berenkuil, Utrecht**
Voorstelling 'Hé Payo, een zigeunerverhaal'
- **Stichting De Grens, Utrecht**
Theaterfestival; productie en publiciteit
- **Stichting De Wasserij, Utrecht**
Voorstelling 'Hemeltours BVI De Laatse kick'
- **Stichting Kindertheater 'Op Steilen', Utrecht**
Muzikale vertelvoorstelling 'Droombos'; decor, kostuums, licht/geluid
- **Stichting Ten Toon, Utrecht**
Concertuitvoering 'Wat de wind wil'
- **Stichting The Pigthing Production, Utrecht**
Professionaliseringsproject theater
- **Stichting Theater Geert van den Berg, Utrecht**
Jeugdtheater 'StinQ-geurig voor neuzen vanaf 8 jaar'
- **Stichting Theater Kikker, Utrecht**
Project 'SCHEUR'; publiciteit en publicatie
- **Stichting Theatergroep de Furie, Utrecht**
Project 'De Furie-kwekvijver', amateurkunstbevordering

PROJECTENLIJST KUNST EN CULTUUR

- **Stichting Zonnemaire Buitengewoon, Zonnemaire**
Tentoonstelling kunstobjecten 'De Platte Ruimte' van kunstenaar Gust Romijn.

CULTUURPARTICIPATIE algemeen

- **Amsterdams Fonds voor de Kunst, Amsterdam**
'Ontmoetingsplaatsen'
- **Stichting Skùtsje Bolsward, Bolsward**
Skùtsje Bolsward
- **Beatrix Drum & Bugle Corps, Hilversum**
Aanschaf trekker
- **Theaterstichting Paradox, Kantens**
Aanschaf bus
- **Hooghuys Lyceum, Oss**
Project 'GSM Eerste Klas'
- **Stichting Lazy Marie, Utrecht**
Kunstproject 'Intieme Palen'

beeldende kunst

- **Stichting De Zonnehof, Amersfoort**
Beeldende kunst-manifestatie 'De Schoonheid van het Kwaad'
- **Stichting Het Veem Theater, Amsterdam**
Multidisciplinair project
- **Stichting SMART Project Space, Amsterdam**
Manifestatie 'Tresholding'
- **Stichting G.A.N.G., Arnhem**
Lokatieproject 'KXvNX'
- **Stichting Laethbloeyer, Dordrecht**
Hofmakerij VI 'Natuurlijk'
- **Stichting Kunst-EN, Eindhoven**
Beeldtentoonstelling 'Divertimento'
- **Stichting Symposia International Peat Society, Emmen**
Peatpolis.NL, beeldend kunstproject
- **Stichting TART, Enschede**
Manifestatie 'Mediated Music'; publiciteitskosten
- **Stichting Kunst & Cultuur Noord-Holland, Haarlem**
Kunstmanifestatie 'Van IJ tot Zee'
- **Stichting Vide Cultura's Bovenste Ring, Haarlem**
Kunstproject 'Opend Beeld'
- **Stichting Beeldende Kunst Manifestatie, Heemskerk**
Expositie beeldende kunst 'Strandhuisjes'; catalogus
- **Stichting Mono, Hilversum**
Kunstproject 'Anders'
- **Hesselen Cultureel, Oosterhesselen**
Europees Beeldhouwsymposium
- **Stichting Kunstcollectief K4, Purmerend**
K4-Award 2001
- **Stichting Schovenhorst, Putten**
Beeldtentoonstelling 'Dialoog'
- **Stichting Plus Min, Renesse**
Tentoonstelling schilder David Vandekop
- **Stichting Witte de With, Rotterdam**
Manifestatie 'Breeze of AIR'; tentoonstelling 'Hortus Conclusus'
- **Stichting Square 1, Utrecht**
Kunstmanifestatie 'A very Fancy Fair'
- **Stichting Talens Palet, Utrecht**
Talens Palet teken- en schilderprijs 2002; landelijke- en regionale activiteiten

Vervolg cultuurparticipatie: beeldende kunst

Stichting Wegwijs, Utrecht
Atelier SPAT

boeken/publicaties

Stichting Openbare Bibliotheek Almere, Almere
Literair Festival Almere; literaire workshops

Stichting Kinderboekentoren, Amersfoort
Boekentorenfeest 2001

Stichting Promotie Talen, Amersfoort
Poëziewedstrijd 'Doe mij maar een gedicht'

Stichting Aves, Amsterdam
Werkplaats 'Grenzeloos Schrijven II'

Amsterdam University Press BV, Amsterdam
Serie 'Tekst in Context 19e en 20 eeuw', deel Camera Obscura

Amsterdam University Press BV, Amsterdam
Boek 'Kunst zonder Kerk'

Linschoten-Vereeniging, Amsterdam
Uitgave publicatie 'Walvogels en galjoenen'

LPA Literaire Podia Amsterdam, Amsterdam
Landelijke Poëziedag 'Muze, bezing mij....'

Stichting De Rode Hoed, Amsterdam
Project 'Muziek en Poëzie'

Stichting De Rode Hoed, Amsterdam
Poëzieproject 'Podium Wereldichters en Muziek'

Stichting Giele Trust, Amsterdam
Realisatie 'Het Grote Peter Giele Boek'

Stichting Het Syndicaat, Amsterdam
'PLATVLAK' -experimenteel onderzoek niet-conventioneel publiciteitsmateriaal

Stichting Oebra Producties, Amsterdam
Project 'Traffic Talks'

Stichting Schrijven, Amsterdam
Boekfeest 2001; sessies scholen en stand amateurschrijvers

Uitgeverij De Arbeiderspers, Amsterdam
Poëziebloemlezing 'De 100 beste gedichten van 2000'

Uitgeverij Prometheus/Bakker, Amsterdam
Autobiografie Constantijn Huygens 'Mijn leven verteld aan mijn kinderen'

Stichting Voetnoot, Antwerpen
Uitgave fotoboek 'Holland zonder haast'; deel drie en vier

Stichting De Muze, Appingedam
Dichter bij de Dijk in Uitwierde en Biessum

Stichting Literaire Activiteiten Arnhem en Nijmegen, Arnhem
Programmering 2001-2003

Stichting Muziekproject Pablo Neruda, Bennebroek
Muziek-poëtische bundel 'Aanspoelen op een vreemde kust'

Stadspaleis Het Markiezenhof, Bergen Op Zoom
Uitgave Kermisboek

B'nai B'rith Loge Hilleel.986, Bloemendaal
Boekje 'De Joodse Elfstedentocht'

Gottmer Uitgevers Groep, Bloemendaal
Boek 'Het Stadhuis van Haarlem, Hart van de stad'

Historische Vereniging Callantsoog, Callantsoog
Boek 'Een eeuw Callantsoog...'

Historische Kring 'Land van Cuijk', Cuijk
Uitgave boek

Theater De Fransche School, Culemborg
Literair Theater; programmamakosten

Stichting Kadastrale Atlas Z-H, Den Haag
Kadastrale Atlas, deel 'Benthuisen'

Stichting Spreekkunst, Den Haag
Poëzie-theaterprogramma 'Dag Nacht, Dag Dag'

SuB, Den Haag
'Verkeerde Rijmrichting' in Tuinen Mien Ruys

Bureau Hanzesteden, Deventer
Uitgave 'Hanze-kookboek'

Historische en Archeologische Stichting, Drempt
Uitgave boek 'Venster op het verleden'

Stichting Echt Multicultureel, Echt
Festival Echt Multicultureel

Vereniging Vrienden van het Nationaal Schoolmuseum, Eefde
Facsimile uitgave schoolboekjes uit 19de eeuw

De Buitenplaats/Nijssingh, Eelde
Uitgave publicaties

Historische Kring Eemnes, Eemnes
Boek 'Eemnessers door de eeuwen heen'

Stichting De Noordelijke Kunsthof, Eenrum
Jubileumboek

Historisch Museum Eibergen De Scheper, Eibergen
Presentatie biografie Menno ter Braak

Hans-Joachim Schröter Fotografie, Eindhoven
Kunstboek

Nederlandse Vereniging voor Amateurtheater, Groningen
Jongerenbundel jeugdtonel, Nederlandse uitgave van Friese tekstschrivers

Stichting Doe Maar Dicht Maar, Groningen
Poëzieprojecten 2001-2004

Stichting Gron.zoals het gedr.staat, Groningen
De magie van het boek

Stichting Julia Culp, Groningen
Boek over Julia Culp

Stichting Martinikerk Groningen, Groningen
Boekje Martinikerk

Stichting Poëzie Marathon, Groningen
Poëzie Marathon

Stichting Media P.W.N., 's-Hertogenbosch
Project woonwagenbewoners 'Muziek en Kunst'; uitgifte themanummer

Het Noordbrabants Genootschap, 's-Hertogenbosch
Uitgave Brabants Peil

Historische Vereniging Wieringen, Hippolytushoef
Boek 'postbestelling en telegraaf van het voormalig eiland Wieringen

Stichting Torpedo Cultureel, Hoek Van Holland
Literair café in Hoek van Holland

Beheer- en exploitatiestichting Kerk Oosterbl., Hoogkarspel
Presentatie kerken; uitgave boek

Stichting Koepelkerk, Hoorn
Uitgave boekje 'Orgels in Hoorn, voorheen en nu'

Federatie SONT, Kampen
Manifestatie 'Alle streken, alle talen'

Het Erfgodehuis Zuid-Holland, Leiden
Uitgave boek 'De oudste kerken van Holland'

Stichting Primavera Pers, Leiden
Publicatie 'Slaven & Schepen'

Stichting Promotie Literaire Vorming, Lelystad
Uitgave blad Tsjip boeken/publicaties

Stichting Ooggetuigen van de 20e eeuw, Middelburg
Ooggetuigeverslagen van gebeurtenissen in 20ste eeuw

Stichting Zeeuwse Katernen, Middelburg
Publicatie over het leven en werk van kunstenaars Claire Bonebakker.

Filmhuis Nijmegen/LUX, Nijmegen
Poëzieprogramma Confrontaties 'Waar poëzie is, is religie in de buurt'

Stichting De Wintertuin, Nijmegen
Literatuurfestival 'De Wintertuin'

Heemkundekring 'De Kleine Meljerij', Oosterwijk
Vlugschrift op cd-rom

Maatschappij tot Nut van het Algemeen, Onderdendam
Jubileumboek

L.O.K.K., Oostzaan
Publicatie 's-Gravenmoerse en aanverwante kant

Iraanse Stichting voor Cultuur en Kennis, Rotterdam
Uitwisselingsprogramma poëzie in Perzische en Nederlandse taal

Stichting Passionate, Rotterdam
Interdisciplinair literatuurfestival 'Geen Daden Maar Woorden' 2001

Stichting Poetry International, Rotterdam
Landelijke Gedichtendag 2002

Stichting Poetry International, Rotterdam
5e Poetry Kinderfestival

Stichting Poetry International, Rotterdam
Dichters uit Portugal

Stichting TRC Promotions, Rotterdam
Words & Music-serie literaire programma's in Bibliotheektheater

Uitgeverij 010, Rotterdam
Uitgave (foto)boek 'Tot Nut & Genoegen'

Boekentaal Mondiaal Z-H, Schoonhoven
Literatuurproject 'Boekentaal'

Nutshulpbank, Utrecht
Gedenkboek 'Geschiedenis van de Nutshulpbank'

Stichting FORUM, Instituut voor Multiculturele, Utrecht
Festival 'Nieuwe Nederlandse Literatuur'

Stichting Geschiedschrijving Holland, Utrecht
Publicatie boek 'Geschiedenis van Holland'

Stichting Het Verteltheater, Utrecht
Verteltheaterdagen

Universiteit Utrecht, Utrecht
Gedenkboek 'Spaarbanken in Nederland 1817-1990'

Universiteit Utrecht, Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, Utrecht
Kartobibliografie 'Guicciardini Illustrata'

Staal Press, Veendam
Uitgave verzameld werk Neuteboom

Stichting Literair Station Venlo, Venlo
Cultureel evenement 'Kunstgras'

Stichting Historisch Onderzoek Zeeland,
Wetenschappelijke publicatie 'Economische ontwikkeling 1800-2000 Zeeland'

Penningmeester N.B.S., Zoetermeer
Boekwerk 'Kijk op Bruggen'

Stichting Dichter bij de Molen, Zuid-Beijerland
Poëziefestival 'Dichter bij de Molen'

Stichting InterArts, Zuidhorn
Poëzieproject

Stichting Het Drentse Boek, Zuidwolde
Boek 'Schilders die naar Drenthe kwamen'

congres/symposium

Bond van Oranjeverenigingen, Baarn
Oranjecongres Nijkerk 'De multiculturele samenleving'

Vereniging Genootschap Onze Taal, Den Haag
Publiekscongres 'Taal en Beeld'

Stichting BrassBand Zeeland, Kats
Algemene bijdrage

COS West en Midden Brabant, Tilburg
Project 'Mijn toekomst in beeld'

dans

Stichting Slagroom, Amersfoort
Dansvoorstelling 'Dans l'hotel'; kostuums en decor

Stichting Colors Amsterdam Dance Theatre, Amsterdam
Dansproject 'Poëff-I sing the Body'

Stichting Culture Coalition, Amsterdam
Hiphop-Breakdancewedstrijd 'Spin Off'

Stichting Damsity, Amsterdam
Multi-disciplinair project 'Stop Motion'

Stichting De Gelaarsde Kat, Amsterdam
Kinderdansvoorstelling 'Kattenstaart en Zonnebrand'

Stichting Satori/Blok & Steel, Amsterdam
Dansvoorstelling 'Looking up at down'; publiciteits- en promotiekosten

Verstegen & Stigter, Amsterdam
Dansfestival 'All that Dance II'

VOF Studio Taalwetenschap, Amsterdam
Tentoonstelling 'Taaltrout'

Stichting Drents Instituut voor Kunst en Cultuur, Assen
Dansfestival 'DansOntmoeting'

Stichting Mamarisa, Den Haag
Kinderdanstheatervoorstelling 'De Pop'; decor

CQ, Centrum voor de Kunsten Zuid-Oost-Drenthe, Emmen
Theaterproject

Stichting Amateurdans, Groningen
Amateur Dansfestival 2001

Stichting Balletschool, Uithuizermeeden
Balletuitvoering

Stichting Moderne Dans & Beweging, Utrecht
Dansuitvoering 'Don't fake the funk'

Stichting Ballet Pas de Deux, Wognum
Uitvoering

Stichting Kunst & Cultuur Overijssel, Zwolle
Reizend kunstproject Bloem der Natie

documentaire/film/video/fotografie/nieuwe media

Amnesty International, afdeling Nederland, Amsterdam
Amnesty International Filmfestival 2001

De Kroon, Wissenraet & Associés, Amsterdam
Documentairefilm 'Hollands Licht'

D-lab/Raster, Amsterdam
Dansfilm 'Frozen Movement'

Filmwerk Remy Vlek, Amsterdam
Documentaire 'Van bevoogding naar woonconsumptisme'

Image Grabbing, Amsterdam
3e episode van trilogie 'The Land that is not'; onderdeel 'Indian Details'

Ryninks Films B.V., Amsterdam
Documentaire 'En ze leefden nog lang en gelukkig'

Vervolg cultuurparticipatie: documentaire/film/video/
fotografie/nieuwe media

- SAVAN, Amsterdam**
12e Beeld voor Beeldfestival 2001
- Stichting ASKO, Amsterdam**
Coproductie met Filmakademie
- Stichting Bellissima, Amsterdam**
Tv-documentaire 'Emotioneel Stadsplan'
- Stichting Cinekid Nederland, Amsterdam**
Project 'Cinekid Digitaal'
- Stichting De Waag, Maatschappij Oude & Nieuwe Media, Amsterdam**
Digital Storytelling; ontwikkeling software en workshops
- Stichting El Amal/Toneelgroep De Sphinx, Amsterdam**
Filmprogramma 'Cinema Nagieb Mahfouz'; publiciteit
- Stichting Film Events, Amsterdam**
17e Festival van de Fantastische Film
- Stichting Interakt, Amsterdam**
Documentaire-film Co Westerik 'Kijken als geen ander'
- Stichting Interakt, Amsterdam**
Documentaire 'Oude vormen, nieuwe gedachten-fabrieksdorpen'
- Stichting Kinder Monument Markt voor, Amsterdam**
Video- en voorlichtingsfilm '85 jaar Amsterdam Zuid'
- Stichting Notorious Film, Amsterdam**
Filmfestival 'Africa in the picture'
- Stichting ReRun Produkties, Amsterdam**
Documentaire project Kinetisch Noord; verslaglegging
- Stichting Shadow, Amsterdam**
Het Shadow Documentaire Festival 2001
- Stichting VISTA Far Reaching Visuals, Amsterdam**
Filmproject 'Journey to Amsterdam'
- Stichting Dreamweb, Beek-Ubbbergen**
Virtuele tentoonstelling Arts Pacific
- Stichting Cultureel Centrum De Schalm, Berkel-Enschot**
Inrichting; aanschaf lichtregelapparatuur
- Mediamundi Produkties, Bilthoven**
Documentaire 'Utrecht vanaf het water'
- Openbare Bibliotheek Bolsward, Bolsward**
Internetcafé
- Cultureel Centrum De Triangel, Bovenkarspel**
Verbetering geluid
- Nova Manifestatie Almelo 2001, Deventer**
Nationale Film en Videomanifestatie
- Vereniging Het Badhuis, Doesburg**
Buitenbeeld 2001
- Stichting 't Zwerk, Doetinchem**
Aanschaf geluidsinstallatie
- Da Vinci College, Dordrecht**
Filmproject 'Wat nou Next Generation'
- Paradox, Edam**
Fotoproject 'Ay Dios'
- Stichting Fotografie Noorderlicht, Groningen**
Tentoonstelling 'Sense of Space'
- Stichting Offline, Groningen**
Documentairefilm
- Stichting It Fryske Hoars, Gytjtskerk**
Promotiefilm
- Nederlandse Programma Stichting NPS, Hilversum**
Kindertv-serie 'Circus Kiekeboe'

- Palm Plus Produkties BV, Hilversum**
Documentaireserie 'De mensen van Hotel Torarica'
- Palm Plus Produkties BV, Hilversum**
Documentaire 'Opgericht uit Eerbetoon, 50 jaar Madurodam'
- RQB Groep, Hilversum**
Documentaire 'Richie Backfire! Twee meter hardcore'
- Stichting Muziekgroep Nederland, Hilversum**
Informatiesite: www.music.nl
- De Nationale Rattenvanger B.V., Leersum**
Project Chatrats
- Stichting Open Jongerencentrum Magnifios, Lisse**
Aanschaf geluidsapparatuur
- Werkpl.Amateurkunst Het Getij, Middelburg**
Productie videoclips talentvolle muziekgroepen
- Stichting DZIGA-AV Werkplaats, Nijmegen**
Filmproject 'Oude filmklassiekers digitaal bewerkt'
- Stichting Het Vliegend Paard, Nijmegen**
Project 'Open Ogen'; foto- en videoproductie
- Stichting LUX, Nijmegen**
Retrospectief van oeuvre van filmer Frederick Wiseman
- Stichting Exploitatie Hervormde Kerk Spanbroek, Opmeer**
Ringleiding versterker
- Kattuks Volk, Rijnsburg**
Aanschaf geluidsinstallatie
- Blue Horse Productions B.V., Rotterdam**
Docusoap 'De Zeven Hemels'
- Het Tunesisch Forum in Nederland, Rotterdam**
2e Arabisch Film Festival
- Stichting Filmfestival Rotterdam, Rotterdam**
Cinema Online
- Stichting Filmfestival Rotterdam, Rotterdam**
Internationaal Film Festival Rotterdam 2002; korte film 'Short Track'
- Stichting Ja-ROOM, Rotterdam**
Vervaardiging videokunst; aanschaf digitale camera
- Stichting Nederlands Fotoarchief, Rotterdam**
Boek 'Geschiedenis van Nederlandse Fotografie'
- Stichting Streekarchief Eilanden IJsselmeer, Rotterdam**
Digitaliseren streekarchief; aanschaf apparatuur
- Jubileum 75 jaar Pankras, Sassenheim**
Aanschaf filmapparatuur
- Stichting Bevak, Tilburg**
Project nootSPRAak 'Wachten'
- Fatush Productions B.V., Utrecht**
Speelfilm 'EchtNet'
- Memphis Film & Television, Utrecht**
Documentaire 'Het Gaatje'
- Stichting Beeldende Amateurkunst, Utrecht**
Audiovisueel project 'Underground'
- Stichting Het Groene Blik, Utrecht**
Serie korte films 'Utrecht aan zee'
- Stichting Lazy Marie, Utrecht**
Circus Maximus 2001
- Stichting Melange, Utrecht**
Multimediaal project 'Patronen van oneindigheid'; videoprogramma
- Stichting Nederlands Film Festival, Utrecht**
Nederlands Film Festival 2001; diverse activiteiten
- Stichting het Poppense(e)lmuseum, Vorchten**
Digitale encyclopedie
- Stichting Omroep Zaanstreek, Zaandam**
Zaanradio; apparatuur locatiestudio

- Gemeente Zaanstad, Zaanstad**
Fotografieproject 'Les Interieurs du Monde'; educatiekosten
- inventaris/inrichting**
- Vereniging Culturele Commissie Adorp, Adorp**
Aanschaf piano
- Vereniging Artishock, Amersfoort**
Vernieuwing en aanschaf inventaris Filmhuis; herbekleding stoelen en barkrukken
- Stichting De Rode Hoed, Amsterdam**
Nieuwe geluidsinstallatie
- Stichting E.D.G.E., Amsterdam**
Aanschaf videoapparatuur
- Stichting Paradiso, Amsterdam**
Inrichting Medialab
- Stichting Triade, Amsterdam**
Voorstelling 'Toverkrijt'; aanschaf apparatuur
- Vereniging De Hollandsche Molen, Amsterdam**
Inrichting documentatiecentrum; aanschaf meubilair
- Heemkundige Kring Pladella Villa, Bladel**
Traplift
- Stichting Palet, Culemborg**
Wereldfeest in Culemborg; inrichting
- Hal 4, Den Haag**
Verbouwing en inrichting Hal 4
- Noorder Kunstkring Den Helder, Den Helder**
Vernieuwing atelier
- Stichting Theatercollectief Ontroerend Goed, Deventer**
Aanschaf lichtset
- Stichting Theater De Omval, Diemen**
Aanschaf filmprojector
- Stichting Theaterwerkplaats Het Hek, Diever**
Aanschaf theatertechniek
- Filmcircuit Achterhoek/Liemers, Doesburg**
Aanschaf transportkoffers
- Stichting Popcentrale, Dordrecht**
Inrichting Popcentrale; inrichting zaal
- Penningmeester VidEO Eibergen, Eibergen**
Aanschaf videoapparatuur
- Stichting Internationaal Volkscultuur Odoorn, Emmen**
Inrichting kantoor- en vergaderlocatie
- Stichting 'Het Warme Land', Hattum**
Herinrichting Nederlands Bakkerijmuseum 'Het Warme Land'
- Theater Achterom, Hilversum**
Aanschaf tribune theaterzaal
- Stichting Mariakapel Holthees, Holthees**
Diverse activiteiten Mariakapel; aanschaf materialen
- Museum 5000, Hoogeveen**
Inrichting en vormgeving
- Stichting Oosterkerk, Hoorn**
Inrichting accommodatie
- Stadsschouwburg Leeuwarden/De Harmonie, Leeuwarden**
Theaterstudio De Bies
- Stichting ten behoeve van Bibliotheek Thysiana, Leiden**
Inrichting ontvangst- en vergaderruimte en hal; aanschaf vitrines
- Stichting Sevinkmölle, Lichtenvoorde**
Vergroten toegankelijkheid molen voor mindervaliden installatie plateau
- Stichting Cultuur Historisch Museum Zuidwolde, Linde**
Inrichting tentoonstellingsruimte

- Kunstvoer, Megen**
Vitrinekast en verlichting
- Stichting Bunkerhoud, Middelburg**
Inrichting museum
- Stichting Cinema Middelburg, Middelburg**
Herinrichting filmzaal Schuttershoftheater
- Stichting De Brink Obdam, Obdam**
Aanpassingen pand
- Stichting Stadstheater 'n Oaln Bond, Oldenzaal**
Inrichting Stadstheater; meubilair
- Stichting Huisvesting Amicitia Boerhaar, Olst**
Nieuwbouw verenigingsruimte
- De Rozenstruik Toneelvereniging, Oostwoud**
Aanschaf toneelsots en schminkkoffer
- Historische Vereniging Ouderkerk op d'IJssel, Ouderkerk Aan Den IJssel**
Inrichting
- Muziekvereniging O.B.K., Rheden**
Inrichting nieuw clubgebouw
- Muziekvereniging Concordia Bergschenh, Rotterdam**
Inrichting verenigingsgebouw
- Stichting Belastingmuseum, Rotterdam**
Inrichting 'Smokkelkelder'
- Stichting Noname, Rotterdam**
Verbouwing pand tot atelier jonge kunstenaars
- Stichting Oorlogs Verzet Museum Rotterdam, Rotterdam**
Museum interactief media voor jeugd; herinrichting
- Stichting Popverzamelgebouw-Waterfront, Rotterdam**
Opnamestudio's muziekcentrum; inrichting
- Stichting Punt 5, Rotterdam**
Cursus alleenstaande minderjarige asielzoekers; aanschaf etsapparaat
- Stichting Rotterdams Jongens Koor, Rotterdam**
Bouw boegklep als buitenpodium concerten
- Stichting Theatergroep Bonheur, Rotterdam**
Verbouw theater Bonheur; inrichting
- Stichting W.Tj. Lever, Rotterdam**
Uitbreiding museum; aanschaf kasten
- Stichting 'De Paperclip', Rucphen**
Aanschaf geluidsapparatuur
- Stichting Fries Scheepvaart Museum, Sneek**
Verbouw en herinrichting
- Stichting Soester Openluchttheater Cabrio, Soest**
Inrichting en aanschaf kopieermachine
- Stichting Het Dorpshuis Spijk, Spijk**
Inrichting nieuw dorpshuis; aanschaf tafels en stoelen
- Stichting Theater Zaal 16, Tilburg**
Aanschaf geluidsinstallatie
- Stichting U.F.O., Uithoorn**
Aanschaf apparatuur studio's
- Stichting Danscentrum Utrecht, Utrecht**
Productiecursus 'Freefall' voor amateurdansers
- Stichting Werkruimten Kunstenaars, Utrecht**
Inrichting Muziekhuis
- Vereniging Schilderskring Touche, Venhuizen**
Aankoop lamp en tekenafel
- Toneelvereniging 'De Tonelia's', Wijdens**
Nieuwe Bühne
- Stichting Documentatie centrum RK Friesland, Wytgaard**
Titus Brandsma Museum

Vervolg cultuurparticipatie: inventaris/inrichting

 Tobronsa, Zwaagdijk-West
Aanpassing podium

museale activiteiten/exposities

Cobra Museum/Museum voor Moderne Kunst Amstelveen, Amstelveen
Tentoonstelling 'Tussen twee werelden in'

Brains Unlimited B.V., Amsterdam
Buitenexpositie 'Wij wonen in de Toekomst/Urban Tetris'; scholenproject

Foundation for Indian Artists, Amsterdam
Tentoonstelling 'Bollywood has Arrived'

Galerie Multiplex, Amsterdam
Expositie allochtone beeldend kunstenaars

 Stichting Composite, Amsterdam
Gefilmede presentatie beeldend kunstproject in Medina

Stichting Con Rumore, Amsterdam
Tentoonstelling 'Inventors, Makers and Movers' 2002

Stichting Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, Amsterdam
Tentoonstelling 'Nozems, Provo's en Kabouters'; tekstborden en inrichting tentoonstelling

Stichting Montevideo, Nederlands Instituut voor Mediakunst, Amsterdam
Monografie Nan Hoover

Stichting Nederlandse Dansdagen, Amsterdam
Nederlandse Dansdagen

Stichting op Zuid, Amsterdam
Beeldend kunstproject 'Who says seeing only happens with the eyes'

Stichting Stoelenproject, Amsterdam
Verwisselen expositie in lichtbakken

Stichting Theater Zero, Amsterdam
Project 'Roll Over'

Stichting Verzetmuseum Amsterdam, Amsterdam
Tentoonstelling 'Johnny & Jones'

Stichting W139, Amsterdam
Tentoonstelling 'The Sweatshop'

Stichting De Vrienden van Job, Arnhem
Expositie '7 goede dagen'

Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen, Arnhem
Restauratie Kasteel Nederhemert in Bommelerwaard

 Stichting Syb, Beeststerwaag
Kunstprojecten

 Stichting Bozart, Bergen Op Zoom
Tentoonstelling en boek over beeldend kunstenaar Ben Sleuwenhoek

Stichting In Den Scherminkel, Bergen Op Zoom
Tentoonstelling 'Graven bij het gouvernement'

 Stichting Idee-Fixe, Breda
exTurnall Viewing

Kunstenaarscollectief ED, Den Haag
Tentoonstelling 'Gedragen kunst - kant als inspiratiebron'

Huis Bergh, Doetinchem
Expositie 'Kant, van alle kanten'

Stichting Kernhem, Ede
Overzichtstentoonstelling werken Thijs Maris

Comptabele der Gemeente Gorcum, Gorinchem
Expositie 'Kleur dat wonder' van Struyken

Nederlandse Kring van Beeldhouwers, Gouda
Tentoonstelling landschapsproject 'Landschap-Partnerschap'

Regionale Kunststichting Gouda, Gouda

Project 'Woord en Beeld'

Stedelijke Musea Gouda, Gouda
Tentoonstelling 'Het Geheim van Gouda'; educatie

 Groninger Borgen Stichting, Groningen
Jubileumtentoonstellingen

 Vereniging Vrienden van het Museum Groningse Geschiedenis, Groningen
Vruchten van Minerva

Frans Halsmuseum, Haarlem
Overzichtstentoonstelling van schilder Jacob van Ruisdael

Stichting Kunst & Cultuur, Haarlem
Tentoonstelling 'Trieb-Water'

 Museum van de Twintigste Eeuw, Hoorn
Tentoonstelling '100 jaar wonen in Hoorn'

Stichting Kunstlijn, IJmuiden
Tentoonstelling 'Vleesch: Al Huid'

 Stichting Borg Verhildersum, Leens
Tentoonstelling 'Willem van de Velde de Oude'

 Ryksargyf Fryslân, Leeuwarden
Manifestatie 100 jaar woningwet

Stichting Expo P.L.U., Nijmegen
Tentoonstelling 'intercom.'

Stichting Kubes, Nijmegen
Tentoonstelling 't is maar hoe je het bekijkt'; promotiekosten

Gemeente Hellendoorn/Stichting Culturele Raad, Nijverdal
Expositie 'Textiel001 - Stof tot Kijken'

 Bloemshow Lenteweelde, Obdam
Tentoonstelling

 Stichting Collectief Krot & Co, Ossendrecht
Tentoonstelling 'Kunst in de Keet'; CKV-rondleidingen

Centrum Beeldende Kunst, Rotterdam
Culturele uitwisseling 'Cariben', kunstwerken uit het koninkrijk

 Stichting Art Rock, Rotterdam
Kunstproject 'Het van der Beck Bioscoop Complex' in theater Lantaren-Venster

 Stichting Belangen Boulevard, Rotterdam
Kunstexpositie op ramen woonhuizen

 Stichting Gras, Rotterdam
Tijdelijk kunstproject 'Niet in mijn achtertuin'

 Stichting Grote- of Sint Laurenskerk, Rotterdam
Tentoonstelling kleden geïnspireerd door werk Jeroen Bosch

 Stichting Promotie Scheemda, Scheemda
Tentoonstelling 'Het Zout der Aarde'

Stichting Fundament, Tilburg
Multidisciplinaire tentoonstelling 'Silhouettes 'n' Shadows'

Stichting Lila Sachel, Utrecht
Filmproject 'Poëtisch Fundamentalisme'

Stichting Yoesuf, Utrecht
Yoesuf-conferentie 2001; cultureel programma

Nederlandse IKAT-Kring, Veendam
Japan-project Jun Tomita; Ikata weven

Stichting Kunst & Cultuur Overijssel, Zwolle
Tentoonstelling 'Een jaar later' van kunstenaars Enschede

muziek/(muziek)theater/toneel/kleinkunst

 Accordeonvereniging Con Zelo, Aartswood
60-jarig jubileum; jeugdaccordionconcours

 Het Abbekerker Wolf, Abbekerk
Openlucht toneelstuk

 Stichting Abdijconcert, Aduard
Abdijconcerten

Scherpschuttersvereniging Pr. Hendrik, Afferden (L)
Aanschaf uniformen

Stichting Componisten Noord-Holland, Alkmaar
Compositie Andries Hubers 'Nog is er een tijd'

Stichting Laurens Cultuurprogrammering, Alkmaar
Muziekproject 'De Nacht' van Arvo Pärt

Stichting Marmoucha i.o., Alkmaar
Professionalisering stichting t.b.v. scout en coaching rol

Stichting Provadja, Alkmaar
Multidisciplinair theaterproject op locatie 'Mill-Project' 2002

Stichting De Kunst, Provinciaal Centrum, Alkmaar
Project 'Try-Out III'

Soester Orkest Vereniging, Almere
Jubileumconcert violiste Nadia Wijzenbeek

Theatergroep Koorts!, Almere
Productie '3 x Strindberg'

 M. Roza-van der Beek, Almkerk
Almkerk Music Night

Stichting Dutch Jazz Competition, Alphen Aan Den Rijn
Dutch Jazz Competition 2001; publiciteit

Stichting voor Ontwikkeling van Vietnam, Alphen Aan Den Rijn
Herdenking en tentoonstelling '25 jaar Vietnamezen in Nederland'

C.O.V. Euphonia, Amerongen
Oratorium 'A Child of our Time' van Michael Tippett

Collegium Amisfurtense, Amersfoort
Tollius-project

Folklore, Amersfoort
Dans-muziekproductie 'De dans van de Reiziger'

Penningmeester Juliana, Amersfoort
Aanschaf uniformen

Stichting Amersfoorts Theater Terras, Amersfoort
Voorstelling zonder Speler; publiciteit en materialen

Stichting d'Amor, Amersfoort
Openluchtmusical 'De Vurige Stad'; educatief project en productiekosten

Stichting d'Amor, Amersfoort
Muziektheaterproductie 'Tien Gangen Menu'

Stichting Etcetera, Amersfoort
Festival Etcetera 2001

Stichting Kleine Spui Producties, Amersfoort
Theatervoorstelling 'Bankzaken'

Stichting Poortersfestival, Amersfoort
Poortersfestival 2001; productie 'De Fledermaus'

Stichting Theater De Lieve Vrouw, Amersfoort
Global Village Festival 2001

Stichting Welzijn Amersfoort, Amersfoort
Buurttheater cultuurproject Stuttheater

Cultuurcentrum VU, Griffioen, Amstelveen
Interculturele Ontmoetingsavonden

Stichting Theater Omeg@, Amstelveen
Theaterproductie 'It could be you'

Stichting Uilenpop, Amstelveen
Uilenpop 2001

VU-Koor, Amstelveen
Productie 'Die Mutter'

AHK/Conservatorium van Amsterdam, Amsterdam
Afstudeerproject Merlijn Twaalfhoven

Amsterdam University Press BV, Amsterdam
Project 'De Bijbel online'; pilotfase en website

Amsterdams Bach Consort, Amsterdam
Uitvoering 'Mariavespers' van Monteverdi

Bifrons Stichting, Amsterdam
Interdisciplinair project 'Loud Clear'; presentatie en publiciteit

Bureau Grosfeld, Amsterdam
Theatervoorstelling 'Zussenhelt'

Buurttoneelgroep Muiderpoort, Amsterdam
15-jarig jubileum; cd-uitgave

Casa Liberia, Amsterdam
Theaterproject R.U.R. door studenten

Cello Octet Conjunto Iberico, Amsterdam
Glass Reflections

Compagnie Dakar, Amsterdam
Festival De Karavaan; voorstelling 'De Meeuw, de movie'

Culturele Vereniging Sranan Bromki Dyari, Amsterdam
Theatercursus Surinaamse ouders

Gasthuis, werkplaats & theater, Amsterdam
Voorstelling 'Ik, lever'; promotie en publiciteit

Gasthuis, werkplaats & theater, Amsterdam
Voorstelling 'Eau Rouge'

Gasthuis, werkplaats & theater, Amsterdam
Performance Project 'Partyfauna'; publiciteitskosten

Gasthuis, werkplaats & theater, Amsterdam
Bewegingsvoorstelling 'Visch'

Gouden Gilde Fonds, Amsterdam
Aanschaf Liberman-viool

Koninklijk Instituut voor de Tropen, Amsterdam
Publieksprogramma 'Overleven in twee culturen'

Koninklijk Instituut voor de Tropen, Amsterdam
Kindervoorstelling 'Nauka Charitram'

Nationale Stichting ter Bevordering van Vrolijkheid, Amsterdam
Diverse activiteiten 2002

Nederlands Blazers Ensemble, Amsterdam
Nieuwjaarsconcert 2002; concert en website

Nederlands Blazers Ensemble, Amsterdam
Concertserie 'Ensemble in Residence'

Nederlands-Vlaams Theater Festival, Amsterdam
Jeugd Theater Festival

Nieuw Hoofdstad Toneel, Amsterdam
Voorstelling 'Wij ben Chang'

Salonorkest Charmaine, Amsterdam
Operettebewerkingen

Sir Tom Toppenberg Foundation, Amsterdam
Theaterproductie 'Kome mi Pan Chupa mi Wesu'

Stadsdeel Oost/Watergraafsmeer, Amsterdam
Festival 'De Rode Loper'

Stadsdeel/Arttheek Zuidoost, Amsterdam
Project 'De kleine geschiedenis van de slavernij'

Stephie Buttrich, Amsterdam
Elektronisch muziek en beeld performance

Stichting [NES] Theaters, Amsterdam
Communityproject Amsterdam Zuid Oost

 Stichting 2+, Amsterdam
Peutermuziek- en theatervestival

Stichting Al Farabi, Amsterdam
10e Al Farabi Kinderfestival 2001

Stichting Alcides Zuidoost/Krater Theater Z/O, Amsterdam
Multidisciplinaire productie 'Luna-Tic'

Vervolg cultuurparticipatie: muziek/(muziek)theater/
toneel/kleinkunst

- Stichting Alcides Zuidoost/Krater Theater Z/O, Amsterdam**
Black Magic Woman Festival
- Stichting Amsterdam Roots, Amsterdam**
Amsterdam Roots Festival 2001; activiteiten Oosterpark
- Stichting Anti-Delusion Mechanism, Amsterdam**
Theatervoorstelling 'The Genetic Cabaret'
- Stichting Artery, Amsterdam**
Productie 'Who Goes There?'
- Stichting Aslan Muziek Centrum, Amsterdam**
Landelijk concours
- Stichting Barokopera Amsterdam, Amsterdam**
Operaproductie 'Fairy Queen'
- Stichting Bredeweg Festival, Amsterdam**
Bredeweg Festival 2001
- Stichting Brisk, Amsterdam**
Triptica Museum Concerten
- Stichting Calefax, Amsterdam**
Serie concerten en workshops muziekstudenten
- Stichting Castrum Peregrini, Amsterdam**
Jubileumactiviteiten rondom dichter Stefan George
- Stichting Combustion Chamber, Amsterdam**
Muziek- en visueel spektakel [no subtitles]
- Stichting Cosmic Illusion Productions, Amsterdam**
Professionalisering
- Stichting Cosmic Illusion Productions, Amsterdam**
Productie 'De Koningin van Paramaribo'
- Stichting Culture Coalition, Amsterdam**
Project rond musicus Dhroeh Nankoe
- Stichting De Grote Prijs van Nederland, Amsterdam**
Grote Prijs van Nederland
- Stichting De Kaap, Amsterdam**
Jeugdimevoorstelling 'Mathilda'
- Stichting De Kunstbende, Amsterdam**
Internationaal Jongeren Cultuur Festival
- Stichting De Oude Kerk, Amsterdam**
Project 'Ludus Danielis'
- Stichting Delta voor Muziek & Theater, Amsterdam**
Theatervoorstelling 'Barak 50'
- Stichting Doen Doet, Amsterdam**
Theatervoorstelling 'Real life in the Cotton'; publiciteitskosten
- Stichting Donders! Producties, Amsterdam**
Theatervoorstelling 'De grote reis van Kleermaker Jan'
- Stichting Drei Birken auf der Heide, Amsterdam**
Kunsttentoonstelling 'LAND'
- Stichting EAST. NL, Amsterdam**
Theaterproductie 'Hemel op Aarde'
- Stichting Elleboog, Amsterdam**
Circusproject zwerfjongeren
- Stichting Elleboog, Amsterdam**
Project 'Open Piste'
- Stichting Gaudeamus, Amsterdam**
Project 'Portret van Hedwig'
- Stichting Golden Palace, Amsterdam**
Theaterproductie 'Feest!'
- Stichting Het Hollandse Stadsorgel, Amsterdam**
Stadsorgelfestival
- Stichting Het Mondriaan Kwartet, Amsterdam**
Dansconcert op lokatie

- Stichting Het Monsterverbond, Amsterdam**
Locatietheatervoorstelling 'Gezocht Pioniers'
- Stichting Het Nieuwe Werck, Amsterdam**
Amsterdam Projecten op Locatie; opstartbijdrage
- Stichting Het Rozentheater io, Amsterdam**
Het Rozentheater 2002; randprogrammering en marketing
- Stichting Het Stenen Hoofd, Amsterdam**
Culturele Zomermanifestatie; straattheaterfestival en korenfestival
- Stichting Het Veem Theater, Amsterdam**
Voorstelling 'Trocadero'
- Stichting Holland Festival, Amsterdam**
Holland Festival 2001
- Stichting Huis aan de Amstel, Amsterdam**
Muziektheaterproductie 'VUUR' op locatie Fort IJmuiden
- Stichting i, 2, 3, Amsterdam**
Voorstelling 'Maximum City'
- Stichting IJ Producties, Amsterdam**
Stand-up comedy 'Heroes: Stand Up!'
- Stichting Interval Chamber Amsterdam, Amsterdam**
Westerse Muziek rond de Turkse Ud
- Stichting Interval Chamber Amsterdam, Amsterdam**
Night in Tunesia; publiciteit en promotie
- Stichting J.E.M., Amsterdam**
Judaic European Music Found, Muziek-fotoproject 'Mir'
- Stichting Jan Pietersz. Huis II, Amsterdam**
Aanschaf Steinwayvleugel
- Stichting Kassys, Amsterdam**
Festival-theatervoorstelling 'MOUSSE'; promotie en publiciteit
- Stichting Kinderkoor Watergraafsmeer, Amsterdam**
Musical 'West Side Story'
- Stichting Kumulth, Amsterdam**
Voorstelling 'Rosa en Wilhelmine'
- Stichting Kwakoe Events, Amsterdam**
Kwakoe Zomerfestival 2001
- Stichting la vie sur terre, Amsterdam**
Multidisciplinair project Merlijn Twaalfhoven 'La nuit n'est pas un chocolat'
- Stichting 'Les Enfants Terribles', Amsterdam**
Multidisciplinair project 'Zwart Zaad'
- Stichting Les Perruques d'Amsterdam, Amsterdam**
Opera 'Castor en Pollux' en 'Le Cinesi'; productie en publiciteit
- Stichting LOOT, Amsterdam**
Jeugdtheatervoorstelling 'Stom'
- Stichting Lucida Stilla Roris, Amsterdam**
Jeugdtheaterproductie 'Zwembad'
- Stichting Luna's Fridge, Amsterdam**
Opera 'Paradise Lost'
- Stichting Mantaan, Amsterdam**
Jongerentheaterproject 'Staying Alive'; productiekosten
- Stichting Melkweg, Amsterdam**
Theaterproductie 'Te Water'
- Stichting Merade, Amsterdam**
Voorstelling 'Blankets/Dekens'
- Stichting Mevrouw Bakker, Amsterdam**
Straattheatervoorstelling 'Dijen van Staal'
- Stichting Mista'peo, Amsterdam**
Festival 'In the shape of an Egg'
- Stichting Moving Mime Festival, Amsterdam**
Moving Mime Festival 2001

- Stichting Muziektheater Festival, Amsterdam**
Wereld Muziektheater Festival 2002
- Stichting Nederlands Filmmuseum, Amsterdam**
Toverlantaarn-familievoorstelling 'Een reis om de wereld'
- Stichting Nomade, Amsterdam**
Documentair drama 'Holland-Amerika Lijn'
- Stichting Noorderkerkconcerten, Amsterdam**
Noorderkerkconcerten 2001-2002
- Stichting Noorderzon, Amsterdam**
Noorderzon Festival 2001
- Stichting Opera Minora, Amsterdam**
Kameroopera's 'L'Heure Espagnol' van Ravel en 'Le Rosignol' van Stravinsky
- Stichting Organisatie Latijns Amerika Activiteiten, Amsterdam**
Muziektheaterproject 'Los gloriosos Intocables'
- Stichting Ostade Theater, Amsterdam**
6e Babelfestival; programmering voorstelling en muziekproject
- Stichting Palmtree 2001, Amsterdam**
Palmtreefestival 2001
- Stichting Paradiso, Amsterdam**
Festival 'Tracks & Traces 2001'
- Stichting Paradiso, Amsterdam**
Uitvoering 'Ziel en Zaligheid'; dans en clubcultuur
- Stichting Paradiso, Amsterdam**
Programmaserie 'Dot Nu'; presentaties digitaal-virtuele muziekoptredens
- Stichting Partner Productions, Amsterdam**
Concerttournee 'Van Haydn tot Heden'
- Stichting Peyre Flot, Amsterdam**
Educatief beeldende kunstproject 'Travelling Memory'; voor scholen
- Stichting Proms in Paradiso, Amsterdam**
Concertreeks 2001; publiciteit en website
- Stichting Roer, Amsterdam**
40-jarig jubileum; concertserie Polo de Haas
- Stichting Samenwerkingsprojecten Niet-Wel, Amsterdam**
Zijderouteproject; artiesten, sprekers en programmaontwikkeling
- Stichting Scarabee/CC de Badcuyp, Amsterdam**
The Karnatic Lab Festival; workshops
- Stichting Scarabee/CC de Badcuyp, Amsterdam**
Instrumentenfestival 'Snaaren voor Handen'
- Stichting Schreck, Amsterdam**
Bouw van 2 basboxen
- Stichting Sunchild, Amsterdam**
'Halima a journey through cyberspace'
- Stichting The Wonder Foundation, Amsterdam**
La Divina Commedia van Dante; communicatiekosten
- Stichting Theatergroep Steil, Amsterdam**
Theatervoorstelling 'Strak II'
- Stichting Theatre Espace, Amsterdam**
Aanschaf computer en videobeamer
- Stichting TryTone, Amsterdam**
European TryTone Festival 2001
- Stichting Turks-Nederlands Theater, Amsterdam**
Tiyatro Festivali 2001; programmering theater Bellevue
- Stichting Vrouw en Muziek, Amsterdam**
Opzet database
- Stichting Welzijn Oost, Amsterdam**
P.E.P.-project 'Tweede Muziek- en Danssafette'
- Stichting Welzijn Westerpark, Amsterdam**
Buurtfeest 'De otter zaagt het jaar door'

- Stichting Wolkentheater, Amsterdam**
Sinterklaasvoorstelling in AsielzoekersCentra
- Stichting XO i.o., Amsterdam**
Multidisciplinair project 'te Water'
- Theater RAST, Amsterdam**
Theaterscholingsproject allochtone jongeren
- Theatergroep 'Mevrouw Jansen', Amsterdam**
Voorstelling 'Garbo & Dietrich: Von Kopf bis Fuss'
- Theatersport Vereniging Amsterdam, Amsterdam**
International Improvisation Festival
- Toonkunstkoor Amsterdam, Amsterdam**
Uitvoering oratorium 'Golgotha'
- V.O.F. EUSLI/Talking Hands, Amsterdam**
Theatervoorstelling voor doven
- Vereniging De Schietsalon, Amsterdam**
Productie 'Kruispunt'
- Vereniging Kamerorkest 'En Suite', Amsterdam**
Project 'Vijf voor Vijf'
- Vereniging 'Wendingen', Amsterdam**
Licht-kleur project kunstenaar Jan Willem Maris
- Vocaal Ensemble Photonen, Amsterdam**
Uitvoering Johannes Passion
- WinterBos B.V., Amsterdam**
Theaterproductie 'De Vagina Monologen'
- Stichting Rastafari Community Jahlight, Amsterdam Zuidoost**
Festival 'Roots Riddim. Reggae explosion'
- Stichting Sanggar Tari Garuda International, Amsterdam Zuid-Oost**
Aanschaf Indonesische danskostuums en accessoires
- Vereniging Westfries Mozartkoor, Andijk**
Jubileumuitvoering
- Zangvereniging Zingenderwijs, Andijk**
25-jarig jubileum; concert
- Stichting Accompagnato, Apeldoorn**
Concerten 'The Leonardo Chamber Orchestra'
- Bibliotheek Arnhem, Arnhem**
Aanschaf akoestische piano
- Koninklijke Nederlandse Federatie Muziekverenigingen, Arnhem**
Europese Kampioenschappen voor Blaaskapellen
- Stichting Cultuurbewoud 'Sri Vani', Arnhem**
Optredens Indiase professionele kunstenaars
- Stichting De Gelderse Muziek Zomer, Arnhem**
Muziekfestival 'De Gelderse Muziek Zomer'
- Stichting 'De Plaats', Arnhem**
Muziektheatervoorstelling 'Ode aan de constructie'
- Stichting DeBuut, Arnhem**
Kinderfestival Debuut 2001; miniproducties
- Stichting Huis der Werelden, Arnhem**
Organisatie ontmoetingen en debatten maatschappelijke vraagstukken
- Stichting Rijnstad, Arnhem**
Culture Comedy
- Stichting Toneelgroep Dapper, Arnhem**
Theaterproductie 'De Tondeldoos'
- Muziekvereniging 'Ad Astra', Asperen**
Ad Astra Night of the Stars
- ICO Centrum, voor Kunst & Cultuur, Assen**
Autumn Jazz
- Stichting Drents Instituut voor Kunst & Cultuur, Assen**
CKV dag 2001

Vervolg cultuurparticipatie: muziek/(muziek)theater/
toneel/kleinkunst

- **Stichting Take Root, Assen**
Muziekfestival
- **Theaterstichting Oom Wanja, Assen**
Reis-theaterproductie 'Oom Wanja'
- Stichting Nationaal Beiaardmuseum, Asten**
Aankoop klokken en bellen
- **Stichting Showband Jong Axel, Axel**
Aanschaf nieuwe muziekinstrumenten
- **KBO 'Sint Joachim', Beek En Donk**
Aanschaf keyboard
- **Stichting Dorpsraad Beers, Beers**
Muziekiosk
- PM Sine Nomine, Bergen**
'Messe Solenne' van Rossini
- Stichting 'Rondom Mahler', Bergen**
Mahlerproject 'Rondom de Aarde'
- **Stichting Kamerskoor Gaudeamus Musica, Bergschenhoek**
Lustrumviering uitvoering Weihnachtsoratorium van J.S. Bach
- **Stichting Buitengoed, Berkel En Rodenrijs**
Muziektheatervoorstelling 'Roter Damm Verwandelt', langs beeldenroute
- **Hoornse Brassband, Berkhout**
Aanschaf instrumenten
- Landelijke Sinti Organisatie, Best**
Begeleiding en scholing muziekband
- Stichting Musica Del Seicento, Bleiswijk**
Concertreeks 'Musica del Seicento'
- Muziekvereniging Triomf, Bodegraven**
Nationaal Kampioenschappen Dweilorkesten
- **Martini Cantorij, Bolsward**
Aanschaf koorbekleding
- **Oratoriumvereniging Bolsward, Bolsward**
Concert
- **Stichting Welzijn Boxmeer, Boxmeer**
Jeugd-activiteitendag Mirakel Spektakel
- A.T.O.B., Breda**
Eenakterweekend
- **Gemengde Zangvereniging Cantabile, Breda**
Voices of Light
- **Perplex plus '90 werkgroep, Breda**
Kindermusical 'Troep in de soep'; kostuums
- **Stichting Theater op Lokatie, Breda**
Theater op Locatieproject 'S'
- Stichting Openlucht Festival Verstandeli, Broekhuizenvorst**
Openlucht Festival Funpop; 'randprogramma'
- C.Q.V. 'Com nu met Sangh', Buitenkaag**
Concert november 2001
- Stichting Kromme Rijn Concerten, Bunnik**
Educatieve bijeenkomsten voor kinderen
- **Koninklijke Zangvereniging Rotte's Mannenkoor, Capelle Aan Den IJssel**
Kerstconcert
- Koninklijke Zangvereniging Rotte's Mannenkoor, Capelle Aan Den IJssel**
Concert; compositie
- Rotterdams Opera- en Operettegezelschap, Capelle Aan Den IJssel**
Operette 'Der Bettelstudent'; aanschaf kostuums

- Salvo Totaaltheater, Capelle Aan Den IJssel**
Voorstelling 'Het is maar geld'
- Muziekvereniging 'Emero', Castricum**
Compositie 'La Guerre Oubliée'
- **Stichting Culturele Commissie Coevorden, Coevorden**
Korenfestival
- **Gemengde Zangvereniging 'Zang Veredelt', Cuijk**
55-jarig jubileum; concert
- Culemborgs Kinderkoor W4Z, Culemborg**
Jubileummusical 'Geen Idee'
- S C P 'De Blauwe Tulp', Culemborg**
Theatervoorstelling 'Bunkerdrama 'Cel 115''
- Stichting Echo, Culemborg**
Interactieve voorstelling 'Transparency'
- Stichting Landschap Overijssel, Dalfsen**
Concert 'Muziek in het Landschap'
- Christelijke Bond van Muziekverenigingen West-Nederland, De Lier**
Heruitgave Bonds Marsch
- Stichting Jeugd Orkest Nederland, Dedemsvaart**
Aanschaf contrafagot
- Stichting Musica Antiqua Delft, Delft**
Uitvoering Nederlandse psalmen uit Gouden Eeuw
- **DOOK, Delfzijl**
Delzijls Opera- en operettekoor; jubileumuitvoering
- Stichting Muziek Complet, Den Burg**
Concertreeks op Texel
- Toneelvereniging 'Onder Ons', Den Dolder**
Musical voor en door kinderen
- Hal 4, Den Haag**
Theaterproject Trans-Atlanta 2001
- **Stichting Dosti, Den Haag**
Hindoestaans Vrouwen Festival
- Stichting Other World Productions, Den Haag**
Crossing Border Festival 2001; Border Kitchen en festival
- Stichting Prinses Christina Concours, Den Haag**
Project 'Muziek van jong voor oud'
- **Christelijke Muziekvereniging Soli Deo Gloria, Den Helder**
Aanschaf muziekinstrumenten
- **Toonkunst Den Helder e.o., Den Helder**
100-jarig jubileum; concert
- Bureau Hanzesteden, Deventer**
Voorstelling 'Dukatenkoorts'
- VVV Deventer, Deventer**
Middeleeuws festival 'Op Den Bergh'; concerten
- Eerste Diemer Operette Gezelschap, Diemen**
Operette 'Boccacio'
- Stichting AGO Dagverblijven, Diemen**
Paleis der Schone Kunsten; keramiekoven en inrichting expositieruimte
- Stichting Limania World Art, Diemen**
Introductie Comparsa
- **The Singing Pearls, Diessen**
Aanschaf risers
- Gelders Theater, Dodewaard**
Productie 'Het huis van mijn Leven'
- Internationaal Micro Festival, Dordrecht**
Poppentheaterfestival 2001, fluisterboot
- Stichting Blijf van m'n Lijf, Dordrecht**
(Multi-)culturele dag

- Stichting Dordse Cultuur- en Monumentendagen, Dordrecht**
Evenement 'I Concerti di Promenade'
- Stichting Toonkunstmuziekschool, Dordrecht**
Cellofestival Dordrecht
- Stichting Tuana, Dordrecht**
Project 'Generaties later Turkse Dordtenaren'
- Stichting Stichts Kerstconcert, Driebergen**
Stichts Kerstconcert 2001
- Stichting Werkgroep Kunsten, Driebergen**
Landelijk Passion-project
- PM Concert 7 april 2001, Driebergen-Rijsenburg**
Uitvoering Missa Brevis 'Te Deum Laudamus' van Missa Brevis
- Operagezelschap Bel Canto, Driehuis**
Opera 'Macbeth'
- Stichting Oude Muziek Lelystad, Dronten**
Concert 'Een zee van leugens' van Monteverdi
- Harmonie Drunen, Drunen**
Aankoop muziekinstrumenten
- Paradox, Edam**
Fotoproject jongeren 'Play'
- Gelders Fanfare Orkest, Ede**
Concertreeks nieuwe composities 2001
- Gelders Utrechts Cantatekoor, Ede**
Uitvoering 'The Messiah' van Handel
- Dienst M.O., Eindhoven**
Vereniging van Eindhovense Surinamers, Sranan Wowojo
- **Penningmeester Philips Harmonie, Eindhoven**
Jubileumconcert Verdi
- **Philips' Toneel, Eindhoven**
50-jarig jubileum; uitvoering een-akter
- Muziekvereniging Crescendo Elst, Elst (Utrecht)**
Aanschaf uniformen
- PM/Opera-Operettevereniging La Mascotte, Emmeloord**
De Schout van Emmeloord
- Stichting Emmeloord Promotie, Emmeloord**
Tulpenfestival 2001
- **Parochie H. Willehadus, Emmer Compascuum**
Aanschaf klokkenstoel en luidinstallatie
- **Blokkerder Dansgroep, Enkhuizen**
Aanschaf kostuums
- Oost Nederlands Kamertjeskoor, Enschede**
Lustrumconcert De Schipbreuk
- Stichting Jeugdtheater Sonnevanc, Enschede**
Voorstelling 'Hans en Grietje'
- Stichting Nationale Reisopera, Enschede**
Saxion Opera Festival 2001
- Stichting Rockarty, Enschede**
Cultureel festival Rockarty 2001; programming
- Stichting Symfonia Jong Twente, Enschede**
Opera 'Bastien en Bastienne'
- Toneelvereniging Nest, Enschede**
Toneelfestival 'Nestival'
- Vereniging Overijssels Byzantijns Mannenkoor, Enschede**
Het eerste concert van OBM
- Stichting Mamuze, Epe**
10-jarig jubileum
- Stichting Kapel op 't Rijsseel, Epse**
Aanschaf concertvleugel
- Drumfanfare EDG-Ermelo, Ermelo**
Aanschaf nieuwe uniformen

- Kleinkoor Caprice, Ermelo**
Kwaliteitsproject Kleinkoor Caprice
- **K.B.O. Erp-Keldonk-Boerdonk, Erp**
Ouderenkoor Vrolijk Zingen Wij, 30-jarig jubileum; Korendag
- Muziekvereniging 'Levenslust', Fleringen**
Aanschaf uniformen
- Nederlandse Vereniging voor de Volkszang, Gasselternijveenschmond**
Jubileumviering
- **Stichting Dat d'Art, Gasteren**
Zomertrek III 'Water en Vuur'
- **Stichting Catharina en Barbara Gilde, Geldrop**
Kringgildendag; educatieve activiteiten
- **Gemengd Koor Goirle, Goirle**
Koorbekleding
- Show- en Jachthoornkorps Emergo, Gouda**
Aanschaf uniformen
- Stichting Gouds Poppentheater, Gouda**
Aanschaf poppenspelen; aanvulling Siciliaanse poppenspel
- Stichting Muziekschool Gouda, Gouda**
Aanschaf pauken
- Stichting The Gouda Arts Initiative, Gouda**
Catharina Concerten
- **Capella Groningen, Groningen**
Concert barokmuziek uit Rome
- **Stichting Aa, Groningen**
Opera 'De Satansfles'
- **Stichting Blue Moon, Groningen**
Culturele manifestatie Blue Moon
- **Stichting COS-Groningen, Groningen**
KinderMilieuBand21 2001-2002
- Stichting Dastater, Groningen**
Sjaak en de Bonenstaak
- **Stichting De Firma, Groningen**
Theaterproductie 'Cirkels'
- **Stichting Diek, Groningen**
Voorstelling 'Over de huid van mijn geheugen'
- **Stichting Focus Vocaal, Groningen**
Koorproject
- **Stichting Haydn Muziek Festival, Groningen**
Klassiek muziekfestival door kinderen
- **Stichting Jeugdcircus Santelli, Groningen**
Uitbreiding jeugdcircus
- Stichting Nederlandse Acrobatie Federatie, Groningen**
Akrobatiefestival 2001; workshops
- **Stichting Peter de Grote Festival, Groningen**
Klassiek muziek festival
- **Stichting Prime, Groningen**
Rhythm Festival
- **Stichting Rubato, Groningen**
Liedrecital Winterreise
- **Stichting Toneelgezelschap Marot, Groningen**
De eerste bliscap van Maria
- **Stichting WAARK, Groningen**
Theaterproductie rond J.W.Ripperda
- **Vereniging 4 Mei-Projekt, Groningen**
Klaagzang muziekproject
- Vrije School Groningen Afdeling CKV, Groningen**
Opera 'Orfeo' van Gluck

Vervolg cultuurgroepmuziektheater/ toneelkleinkunst

- Westerkerk Cantorij, Groningen**
Hohe Messe Bach
- Haarlems Amateur Symphony Orkest, Haarlem**
Jubileumconcert
- Muziekcentrum Zuid-Kennemerland, Haarlem**
Project 'PIMBA'
- Muziekinstituut Bavo-Haarlem, Haarlem**
Jubileumconcert
- Stichting Hollands Vocaal Ensemble, Haarlem**
'The Rose that bare Jesu'
- Stichting Moby Dick, Haarlem**
Theatervoorstelling 'De Robin Hood van Algerije'
- Stichting Toneelschuur Producties, Haarlem**
Theaterproductie 'Fantasiën' van Farjatjev
- Stichting Toneelschuur Producties, Haarlem**
Theaterproducties 'XL (Extra Large)'
- Stichting Toneelschuur Producties, Haarlem**
'500 Kilo Gespiede Razernij'; publiciteit en promotie
- Vereniging Toneelschuur, Haarlem**
Manifestatie 'De Stad als Podium'; openingsfestival
- Muziekvereniging Kunst Adelt, Hapert**
Aanschaf muziekinstrumenten en uniformen
- Stichting Samenlevingsopbouw De Stuw, Hardenberg**
Festival 'Cultuur in Kleur 2001'
- Stichting Eem & Weem Festival, Haren**
Eem en Weemfestival 2001
- Vereniging van Orgel- en Muziekcultuur, Haren**
Dollard Festival
- Stichting Proms Concerten Gorecht, Harkstede**
Proms-concerten
- Federatie Haarlemse Koren, Heemstede**
Project 'Korenlint'
- PM Katholieke Basiliek St. Bavo, Heemstede**
Masterclass en Concours César Franck
- Langedijker Oratorium Vereniging, Heerhugowaard**
Uitvoering Messiah
- Stichting Matthäus Passion, Heerhugowaard**
Uitvoering Matthäus Passion 2003
- Toneelvereniging 'Harmonie', Heerhugowaard**
Jubileumuitvoering
- Toneelvereniging Togido, Heerhugowaard**
50-jarig jubileum; uitgave boekje
- Stichting De Nor, Heerlen**
Project Culti-culinaire 2001-2002
- Muziekvereniging 'Ons Genoegen', Heino**
Aanschaf uniformen
- Stichting Curen, Helmond**
Muziekdrama 'Orlando Furioso'
- Stichting Dagcentra Twente, Hengelo**
Muziektheaterproductie 'Romance d'Orange'
- Het Noordbrabantse Genootschap, 's-Hertogenbosch**
Project 'Van Minderen'
- Vocaal Ensemble Palet, 's-Hertogenbosch**
Vespro della Beata Vergine
- Le Cordon Omiblical, 's-Hertogenbosch**
Theatervoorstelling 'ELSA'
- Stichting De Vierde Weg, 's-Hertogenbosch**
Compositie 'De Beweging'

- Stichting Het Muziekcentrum, 's-Hertogenbosch**
Festival 'Earational 2001'
- Stichting November Music, 's-Hertogenbosch**
Festival November Music 2001
- Stichting Theaterfestival Boulevard, 's-Hertogenbosch**
Theatervoorstelling 'Mijn eerste Kast uit Zweden' (co-productie Artemis)
- Theater Artemis, 's-Hertogenbosch**
Voorstelling 'KUNSTLOODS'
- Stichting io Muziektheater Struweel, Heythuysen**
Boerenopera 'Doodgoed'; aanschaf geluidsapparatuur
- Fram Tamboer- & Trompetterkorps, Hijum**
Muziekinstrumenten
- Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Hil, Hillegom**
Musical T.O.P.-project
- Stichting One World Music, Hilversum**
One World Music Festival 2001
- Accordeonvereniging Avanti, Hippolytushoef**
Jubileumconcert
- Vereniging Eemsmund Big Band, Holwierde**
Jubileumconcert
- Stichting Cultureel Jongerenfestival Haarlemmermeer, Hoofddorp**
Artquake 2001
- Stichting Vrienden van het N.J.M.O., Hoogkarspel**
Zomerkamp 2001
- Gereformeerd Kamerkoor Amersfoort, Hoogland**
Uitvoering
- AZH That's It, Hoogvliet**
Aanschaf koorbekleding
- Stichting Satya Dharma, Hoogvliet**
Muziekinstrumenten en kleding
- Concertstichting Johan Messchaert, Hoorn**
Podiumervaring Jong Talent
- Het Gezelschap, Hoorn**
Intercultureel jongerenensemble; 'Burgersmansbruiloft'
- Stichting Hiaat, Hoorn**
Aanschaf piano en geluidsinstallatie
- Stichting Hoorn-Oude Muziek Nu, Hoorn**
Monteverdi Festival
- Stichting Mozart Cantat, Hoorn**
Aankoop piano
- Stichting Sterk Verhaal, Hoorn**
Straattheatervoorstelling '2 Zusters'
- Vereniging Het Carillon te Hoorn, Hoorn**
Organiseren blaasorkestcompositie
- Bon Ton, Houten**
Muziektheaterproductie 'Driemaal door de seizoenen'
- Koninklijk Utrechts Dilettanten Orkest, Houten**
Aanschaf giletjes orkest
- Stichting Enter, Houten**
Cultuurdagen Houten; jongerenactiviteiten
- Stichting WoodRock, Houten**
Woodrock Festival 2001
- IJsselsteins Kamerkoor, IJsselstein**
Jubileumactiviteiten 2001
- Cello Octet Conjunto Iberico, IJpendam**
Philip Glass Project; publiciteit en lokatiekosten
- Gemeente Kampen Stadsgehoorzaal, Kampen**
Muziektheaterproductie 'Groeipijn'; publiciteit, educatie en decor

- Internationale Stichting Masterclass Apeldoorn, Kootwijk**
11e openbare Masterclass; drukwerk en programmaboek
- Groot Rotterdams Koor, Krimpen Aan Den IJssel**
Aanschaf nieuwe koorbekleding
- Stichting Slava Cultura, Krommenie**
Tweede Festival Slava Cultura 2002
- Stichting Aurelia Saxofoonkwartet, Landsmeer**
Uitvoering 'The Hammerhead Arias' van David Dramm
- Stichting Muziekfestival Leersum, Leersum**
Leersumse Muziekdagen; publiciteit
- Stichting Friesland Pop, Leeuwarden**
Cd 'Toekomstmuziek'
- Stichting Pasveerkorpsen Leeuwarden, Leeuwarden**
Aanschaf nieuwe uniformen
- Stichting Ujala 90's, Leeuwarden**
Multicultureel MELA-festival 2001
- Vereniging Da Capo, Leeuwarden**
Aanschaf pauze
- Stichting De Kubus/Centrum voor Kunst & Cultuur, Lelystad**
Toeterbergfestival 2001
- Christelijke Oratoriumvereniging Soli Deo Gloria, Leusden**
Jubileumconcert
- Stichting Jeugdcircus Acrobatico, Lijnden**
Jubileumvoorstelling 'Laura'; aanschaf kostuums
- Hanny Kracht Modern Music Prom, Limmen**
Muziekproject 'Dr. Stein en Mr. Rhythm'; publiciteit en educatie
- Stichting Calliope Concerten, Luxwoude**
Concert 'Surprising Winds'
- Het Utrechts Kamerkoor, Maartensdijk**
Jubileumconcert met compositiewedstrijd
- Stichting Megakoor Maartensdijk, Maartensdijk**
Zangfeestijn 'Love and let live'
- Vereniging der Vrijwillige Brandweerharmonie, Maartensdijk**
Jubileumconcert
- Theater aan het Vrijthof/Musica Sacra, Maastricht**
Festival Musica Sacra
- Nijmeegse Operagezelschap Papageno, Malden**
Opera 'Orfeo' van Christoph Gluck
- Dancers', Mariahout**
I & I Consult, Dancers in the Twilight
- Jubileum OKK, Marssum**
Jubileum openluchtspettakel
- Jazz Activiteiten Stichting Zeeland, Middelburg**
Jazzfestival Middelburg
- Koninklijke Oratoriumvereniging tot Oefening, Middelburg**
Uitvoering 'Ein Deutsches Requiem' tijdens 4-meiviering
- Middelburgs Muziekcorps, Middelburg**
Middelburg Proms 2001, muziekconcerten naar Engels voorbeeld
- Stichting Bachkoor B.W.V., Middelburg**
Aanschaf kistorgel
- Stichting Concerten Zeeuws Orkest, Middelburg**
Herdenkingsconcerten 100ste sterfdag Verdi
- Stichting Scratch Messiah Zeeland, Middelburg**
Versneld instuderen en uitvoeren van de Messiah
- Stichting Zeeland Nazomer Festivals, Middelburg**
Zeeland Nazomer Festival; productie 'Ship of Troy'
- Werkgroep De Drie, Middelburg**
Samenwerking muziekgroepen met deelname verstandelijk gehandicapten

- Vereniging Oefening Kweek Kennis, Midwoud**
Aanschaf muziekinstrumenten
- Gemengde Zangvereniging 'St. Lucia', Mierlo**
125-jarig jubileum
- Glide Sint Cathrien, Moergestel**
Kleding en vaandels
- Stichting Theatergroep Sult, Molkwerum**
Locatietheaterproductie
- Nieuwstad Operette, Nieuwegein**
Operette 'Maske in blau'
- Starlight Boulevard, Nieuwegein**
Aanschaf digitale piano
- Stichting Muziekvereniging Cornelis Galesloot, Nieuwegein**
Aanschaf instrumenten
- COC Nijmegen, Nijmegen**
Cultuurfestival 'PINK-de-LUX'
- De Lindenberg, Nijmegen**
Musicalproject 'Kind van een vluchteling'; publicatie en voorlichting
- Doornroosje, Nijmegen**
16e editie 'Roos van Nijmegen 2002'
- DOORNROOSJE, Nijmegen**
Bandcoachingstraject Pan-O-Rama 2001
- N.C.S.V. Diogenes, Nijmegen**
Muziekfestival Oranjejop
- Stichting Ensemble I Compagni, Nijmegen**
Muziekproject 'Aida volgens I Compagni'
- Stichting Het Steigertheater, Nijmegen**
Theaterproject 'Amateurs op Lokatie'; publiciteitskosten
- Stichting Music Meeting, Nijmegen**
Muziekproject 'Westafrikaanse Muziek in Nederland'
- Stichting Popwaarts, Nijmegen**
Reizend festival 'De Popronde 2001'; publiciteit en promotie
- Stichting Theater Adhóc, Nijmegen**
Theatervoorstelling 'Verbeter de wereld!'
- Stichting Werkgroep Hulp aan Asielzoeker, Nijmegen**
Multicultureel Podium Nijmeegse 4-daagse; programma en publiciteit
- Vereniging Kunnen wij er wat aan doen, Nijmegen**
Circus Colourful City; multiculturele picknick
- West-Friese Dansgroep Midwoud, Noordbeemster**
Aanschaf kostuums muzikanten
- Operettegezelschap 't Masker, Oldenzaal**
25-jarig jubileum; nieuwe kleding
- Stichting Impuls voor Welzijn en Educatie, Oldenzaal**
Multiculturele week
- Zangvereniging Westfria Cantat, Onderdijk**
75-jarig jubileum; concert
- Stichting Erfgoed Koggenland, Oosthuizen**
Indicering VOC personeel
- Harmonie Sub Matris Tutela, Oostrum**
Aanschaf uniformen
- Christelijke Showband en Wielrenners Crescendo, Opende**
Nieuwe uniformen
- Stichting Vocaal Ensemble Markant, Oss**
The Company of Heaven
- Stichting 'De Vergulde Swaen', Papendrecht**
Inrichting historisch pand; stoffering en aanschaf expositie materiaal
- Stichting Capella Frisiae, Paterswolde**
Diverse projecten
- Reünie-Orkest Limburgse Jagers, Pey-Echt**
Aanschaf uniformen

PROJECTENLIJST KUNST EN CULTUUR

Vervolg cultuurparticipatie: muziek/(muziek)theater/ toneel/kleinkunst

-

Stichting NKT Theaterproducties, Purmerend
Familie musical 'Tien is te veel'
-

Blokluitensemble Praetorius, Putten
Muziekproject 'La Spagna'; aanschaf instrumenten
-

Stichting Taptoe Slot Zeist, Rhenen
Taptoe Zeist 2002
-

Rhoons Mandoline Orkest, Rhoon
Jubiläumconcert
-

Canticum Novum, Ridderkerk
Jubiläumconcert koor in Laurenskerk
-

Brassband Immanuel Eemmond, Roodeschool
Aanschaf muziekinstrumenten
-

Capella Ducis, Rosmalen
Project 'De glans van Gabrieli'
-

De Evenementen Industrie vof, Rotterdam
Nationaal Phonographic Festival voor zogenaomde 'scratchers'
-

Euroband Rotterdam, Rotterdam
40-jarig jubileum; taptoe
-

Fentes Theaterstichting, Rotterdam
Theatervoorstelling 'Niemandsland'
-

Het Tunesisch Forum in Nederland, Rotterdam
Festival Arabische Kunst Dagen
-

Het Tunesisch Forum in Nederland, Rotterdam
Discussieavonden allochtone jongeren over mensenrechten
-

Isselkids, Stichting voor Kinderopvang, Rotterdam
Project 'Muziek uit de hele wereld'; workshops
-

Jongenskoor Rijnmond, Rotterdam
Eindejaarsconcert met Koninklijke Militaire Kapel
-

Kunststichting De Regenboog, Rotterdam
Multicultureel muziekfestival 'Er waait een kleurrijke melodie over de Rotte'
-

Mandoline Orkest 'Opbloei', Rotterdam
Uitvoering jubileumconcert met nieuwe compositie voor mandlineorkest
-

Muziekvereniging Concordia Bergschenh, Rotterdam
Nieuwe Uniformen
-

Ouderraad Dr. H. Piersonschool, Rotterdam
Pleinfeest met Circus Rotjeknor
-

Platform Buitenlanders Rijnmond, Rotterdam
20-jarig jubileum koepelorganisatie migranteninstellingen PBR
-

PM C.M.K. Rotterdam Vreewijk, Rotterdam
Aanschaf uniformen
-

Rotterdams Symfonisch Blaasorkest, Rotterdam
Uitvoering filmmuziek 'The Lion King' met koor
-

Stichting 8 x 10, Rotterdam
Multidisciplinair kunstproject 'Exit'
-

Stichting Bartje op Zuid, Rotterdam
Culturele week Cabo Verde; Kaap Verdiaanse week
-

Stichting Bent Producties, Rotterdam
Voorstelling 'Watermuziek'
-

Stichting Bonheur, Rotterdam
Theatervoorstelling 'De Avond van de Goden'
-

Stichting Circus Rotjeknor, Rotterdam
Festival jeugdcircussen in Jeugdtheater Hofplein
-

Stichting Comité 1 juli Rotterdam, Rotterdam
Straatparade
-

Stichting Concerten Goede HerderKerk, Rotterdam
Muziekproject España's; publiciteitskosten

-

Stichting Cultureel Wereldwijd Noord 2000, Rotterdam
Popfestival; muziekworkshops 'Popshops'
-

Stichting CultureelWereldwijd Noord 2000, Rotterdam
Project 'Brulloft in de Nieuwe Galerie'
-

Stichting CultureelWereldwijd Noord 2000, Rotterdam
Vertelfestival verhalenvertellers uit verschillende culturen.
-

Stichting De Toren van Geluid, Rotterdam
Meespelconcert 'De Roep van de Langtoeter', voor jonge kinderen
-

Stichting Dunya, Rotterdam
Dunya Festival; boeken/publicatiesactiviteiten, wereldprogramma
-

Stichting Filmwerkplaats Studio 2, Rotterdam
Workshops en masterclasses voor beginnende kunstenaars
-

Stichting Gospelzangkunst Carmenian, Rotterdam
Jubiläumconcert
-

Stichting Grote- of Sint Laurenskerk, Rotterdam
Zomerfestival Rotterdam Zingt
-

Stichting Grote-of Sint Laurenskerk, Rotterdam
Kerstconcert 'Carols aan de Maas'
-

Stichting Hetzijo, Rotterdam
Realisatie project 'Take on me' in mobiel theater
-

Stichting Hogeschool Muziek en dans, Rotterdam
Deskundigheidsbevordering wereldmuzikdocenten
-

Stichting id 11, Rotterdam
Multidisciplinair kunstproject 'Ontwikkeling'
-

Stichting J.M.R., Rotterdam
Multidisciplinair festival 'Zap Nation' jongeren 16-26 jaar
-

Stichting Kleurrijk Centrum Rotterdam, Rotterdam
Educatief programma 'Chaingang', voor jonge popmusici
-

Stichting Koorprojecten Rotterdam, Rotterdam
Uitvoering 'Hohe Messe' van J.S. Bach
-

Stichting Kunstzinnige Vorming Rdam, Rotterdam
Dromenatlas van Rotterdam
-

Stichting Laurens cantonij, Rotterdam
Bijzondere concerten lustrumviering cantonij
-

Stichting Onkruid & Roos, Rotterdam
Kunst- en cultuurfestival 'De Wereld van Witte de With'
-

Stichting Palaver, Rotterdam
KinderUitmarkt 2001
-

Stichting PJ Partners in Kunst & Cultuur, Rotterdam
Beeldend kunstproject 'Binnenstebuiten'
-

Stichting Popprojecten, Rotterdam
Wantijfestivalweekend 2002
-

Stichting Rotterdam Philharmonic Festiva, Rotterdam
Gergiev Festival, speciale concerten en theater voor VMBO-leerlingen
-

Stichting Rotterdam Philharmonic Festiva, Rotterdam
Educatief programma symfonische muziek voor basisonderwijs
-

Stichting Rotterdam Roze 2001, Rotterdam
Festival Rotterdam Roze; theatervoorstellingen
-

Stichting Rotterdam West, Rotterdam
Buurttheaterstuk 'Twist' van Charles Dickens
-

Stichting Rotterdams Volkstheater, Rotterdam
Wereldcircus
-

Stichting Rotterdams Wijktheater, Rotterdam
Internationaal Wijktheaterfestival; voorstellingskosten
-

Stichting SAHNE, Rotterdam
Theatermarathon 'Toneelretour Istanbul'
-

Stichting Straatfestival Rotterdam, Rotterdam
Rotterdams Straatfestival 2001
-

Stichting Tegenwind, Rotterdam
Muziekproject 'De uitfluiting'

-

Stichting Theater Lantaren/Venster, Rotterdam
Experimentele theatervoorstelling 'Op de rails' door jonge kunstenaars
-

Stichting Uit! Die Kunst, Rotterdam
Cd en presentatie muziek door verstandelijk gehandicapten
-

Stichting Welzijn Feijenoord, Rotterdam
Aanschaf percussie-instrumenten brassband en karwinagagroep
-

Vereniging Brassband Rijnmond, Rotterdam
Nieuwe instrumenten
-

Zangvereniging HeNK, Rotterdam
Uitvoering 'Missa Brevis' van Mozart
-

Muziekvereniging 'Voorwaarts', Rumpit
Jubileum; aanschaf blaasinstrumenten
-

Stichting Zomer Jazz Fietstour, Saaksum
Zomer Jazz Fietstour
-

Stichting Amateur Musical Producties, Schagen
Musical 'DAAN'
-

Stichting Internationaal Folklore Festival Schagen, Schagen
Internationaal Folklore Festival 2001
-

Vereniging Muzikdocenten Schagen e.o, Schagen
Aanschaf instrumenten
-

Christelijke Muziekvereniging Prins Hend, Scheemda
Uniformen en instrumenten
-

Stichting Limburgs Straattheaterfes, Sevenum
Limburg Festival 2001; productie 'Sol Pico en La Danaus'
-

Stichting Beeldtaal, Sijbekarspel
Zomertheaterproductie 'Bezet'
-

Girls & Company, Sint Pancras
Aanschaf keyboard
-

Fanfare Berg en Dal, Slenaken
Aanschaf uniformen
-

Muziekvereniging ERATO, Spanbroek
Aankoop instrumenten
-

Theaterstichting MM Wope, Stadskanaal
Voorstelling 'Adriaan & Olivier'
-

Gemengde Zangvereniging Die Vaertsingers, Steenbergem
Aanschaf koor kleding
-

Stichting Rhythm of Reason, Tiel
Live for Life Festival 2001; publiciteit en dance team
-

013 Popcentrum/Stichting Popcluster, Tilburg
Wereld Kinderfestival
-

Mundial Productions BV, Tilburg
Festival Mundial 2002; 'Via del Mundo'
-

Operavereniging Bel Canto, Tilburg
Opera 'Don Carlos'
-

Stichting Alfa, Tilburg
International Gipsy Festival
-

Stichting Compagny Wazoy, Tilburg
Muziektheaterproductie 'As I walk back in my jungle...'; publicatie en promotie
-

Stichting Danspunt Brabant i.o., Tilburg
Jonge Leeuwen-weekend
-

Stichting De Link, Tilburg
Muziekfestival 'Dicht Bij Huis'
-

Stichting International Folk Festival, Tilburg
CKV-project Beatrix College
-

Stichting Oever-turen, Tilburg
Kadefestival 2001

PROJECTENLIJST KUNST EN CULTUUR

-

Stichting ONS Theaterproducties, Tilburg
Interdisciplinaire muziektheatervoorstelling 'Henry, de driepersonsman'
-

Stichting Prisma Brabant, Tilburg
Theaterproductie kinderen voor positieve beeldvorming vluchtelingen
-

Stichting Traces i.o., Tilburg
Traces of Saxophone 2002
-

Tilburgs Studentenkoor Contrast, Tilburg
Uitvoering 'Carmina Burana'
-

Operettevereniging Barlesque, Tolbert
Musical 'Showboat'
-

Aalsmeers Christelijke Oratorium Vereniging, Uithoorn
Vervanging koor kleding
-

Fries Symfonie Orkest, Uitwellingerga
Aanschaf instrumenten
-

ASKO Kamerkoor, Utrecht
Muziekproject 'Getal en effect, structuur en expressie'
-

Dwarsfluitensemble TuttiFlutti, Utrecht
Jubiläumconcerten
-

Gemengde Zangvereniging De Stem des Volks, Utrecht
Jubiläumconcert
-

Growing up in Public, Utrecht
Muziektheaterproductie 'Mozes de Musical'
-

Intercultureel Centrum RASA, Utrecht
Imazighenfestival Rifi 2001
-

Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap, Utrecht
Inventariseren en digitale ontsluiting wetenschappelijke collecties
-

KURF, Utrecht
Interculturele wandeling door Lombok
-

Muziekcentrum Vredenburg Utrecht, Utrecht
De Dag van Milhaud
-

Penningmeester Podium 50 Plus, Utrecht
Theatervoorstellingen in kasteel Amelisweerd
-

Saudade Kamerkoor, Utrecht
Lustrumconcert
-

Stadsschouwburg Utrecht, Utrecht
Jeugdoperafestival YO!
-

Stadsschouwburg Utrecht, Utrecht
Circus Shakespeare
-

Stichting Amazigh, Utrecht
Theatervoorstelling 'Romeo en Taslit'
-

Stichting Amuze, Utrecht
Muziektheaterproductie 'Tijdswaan'; publicatie en internetuitzendingen
-

Stichting Beeldende Amateurkunst, Utrecht
Glüz Nuru Festivali, Turkse beeldende amateurkunst
-

Stichting Bobbie, Utrecht
Theaterproject Kreatief met Turk; publiciteit
-

Stichting Città della Musica, Utrecht
Festival Allerheiligen en Allerzielen
-

Stichting Culturele Evenementen Nicolaïkerk, Utrecht
Nachtconcert 'De Verklante Dood'
-

Stichting De Grote Muziekdag, Utrecht
De Grote Muziekdag 2001
-

Stichting Dwergpop, Utrecht
Dwergpop, popfestival voor jongeren
-

Stichting Eigendans, Utrecht
Dansproject 'Ten oosten van de zon, ten westen'
-

Stichting Festivalbureau Storm, Utrecht
Jongerentheaterfestival De Opkomst; elektronische magazine

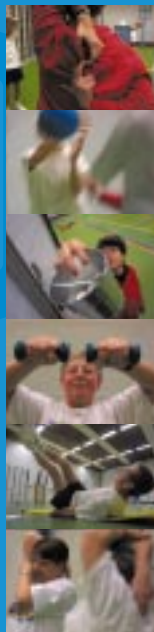
Vervolg cultuurgparticipatie: muziek/(muziek)theater/
toneel/kleinkunst

- **Stichting Fiori di Folia, Utrecht**
Danceproductie 'L'Inconnue'; kostuums
- **Stichting Groen IJs, Utrecht**
Theatervoorstelling 'Delirium voor twee (of meer)'
- **Stichting Groen IJs, Utrecht**
Zomerfestivalproject 'Odyssee'
- **Stichting Het Slagwerkfestival, Utrecht**
The Big Bang 2002; jongerenproject X-moves
- **Stichting Invocatio, Utrecht**
Bach Festival 2001
- **Stichting Jazz In Popular, Utrecht**
Jazzfestival 'Jazz International Rotterdam 2001'
- **Stichting Kade Ateliers, Utrecht**
Kunstproject 'De Evangelist'
- **Stichting Kraakhelder en toch niet..., Utrecht**
Festival Acuu
- **Stichting l'Enfant ... l'University, Utrecht**
Uitvoering opera 'l'Enfant et les Sortilèges' van Ravel
- **Stichting Maanzaad, Utrecht**
Theaterproductie 'Hemelhuizen'
- **Stichting Monteverdi Kamerkoor, Utrecht**
Uitvoering 'De Bergrede: muziek van de stilte'
- **Stichting Monteverdi Kamerkoor, Utrecht**
Uitvoering Mariaversers (Monteverdi)
- **Stichting Open Nederlandse Blokfluitdagen, Utrecht**
6e Open Nederlandse Blokfluitdagen
- **Stichting PassePartout, Utrecht**
Festival Fysiek Theater; publiciteit en activiteiten
- **Stichting ROC Utrecht, Utrecht**
Cultureel Festival ROC Utrecht 2001
- **Stichting Rumor, Utrecht**
Rumorfestivals
- **Stichting Theater A la Carte, Utrecht**
Kindertheaterproductie 'Het Land van Nix'
- **Stichting ZIMIHC, Utrecht**
Leidsche Rijn Festival 2001
- **STUT Theater, Utrecht**
Theaterproductie 'Verhalen Van de Verkeerde Kaant'
- **Symbiose/Basho Ensemble, Utrecht**
Muziekprogramma 'Tussen twee werelden'
- **Theaterschting De Troika, Utrecht**
Voorstelling 'Adembenemend'
- **Theaterwerkplaats Het Fortuin, Utrecht**
Cultureel project 'Uit Afrika'
- **Utrechts Blazers Ensemble, Utrecht**
'Grand Tanker Materie'
- **Utrechts Componisten Collectief, Utrecht**
Concert koperensemble 'Tell-Brass'
- **Vereniging Cantatori del Duomo, Utrecht**
Lustrumconcerten; bladmuziek en publiciteit
- **Zangkoor Zangria, Utrecht**
Opera 'Orphee et Euridice'
- **Stichting Muziekschool Veenendaal, Veenendaal**
25-jarig jubileum; musical
- **Stichting Stage Affairs, Veghel**
Musical 'The Wiz'; kostuums
- **Stichting Prins Willem-Alexanderband, Veldhoven**
Jubileumfestiviteiten

- **Muziekvereniging Velsbroek, Velsbroek**
Aanschaf muziekinstrumenten
- **Muziekvereniging Venhuizen, Venhuizen**
Aanschaf slagwerkinstrumenten
- **Stichting Klatergoud, Vlaardingen**
Uitvoering toneelstuk 'De Koning en de Rest'
- **Vereniging Winschoter Kamerkoor, Vlagtwedde**
Cantate-cyclus Membra Jesu
- **Stichting Utrechts Operakoor, Vleuten**
Uitvoering opera 'Ernani' van Verdi
- **Fanfare Wilhelmina Vliedren, Vliedren**
Aanschaf instrumenten
- **Exploitatiecommissie Sint Jacobskerk, Vlissingen**
Bijzondere concerten
- **S.J.V. De Voldijn, Waalre**
Theatergroep Kinderspel; theaterstuk
- **Stichting De Leest, Waalwijk**
Musical Waalwijk 700
- **Stichting Musical Waalwijk, Waalwijk**
Musical Time
- **Waalwijk Wereldwijk, Waalwijk**
Festival Waalwijk Wereldwijk 2001
- **Gemengd Koor 'Crescendo', Wedde**
Aanschaf koorbekleding
- **Vereniging Weerter Operette Koor, Weert**
Opera 'Romeo et Juliette'
- **Muziekvereniging St. Caecilia, Wervershoof**
Percussion Festival
- **Fanfarekorps 'Ons Genoegen', Wijdenes**
Aanschaf instrumenten
- **Koor Adventura Musicale, Winschoten**
Muziekproject
- **Operettevereniging Omlandia, Winsum**
Operette 'Der Zigeunerbaron'
- **Provinciale Brassband Groningen, Winsum**
Lustrumactiviteiten
- **Stichting De Troubadour, Winterswijk**
Project 'De Terugkeer Van De Troubadour'; festival
- **Stichting Leids Projectkoor, Woerden**
Uitvoering 'Maria Vespers' van Claudio Monteverdi
- **Gemengd Koor Sentimental Journey, Wognum**
Aanschaf bladmuziek
- **Muziekvereniging Advendo, Wolphaartsdijk**
Aanschaf nieuwe uniformen
- **Vereniging Zeeuws Kopenensemble 'ZeBrass', Wolphaartsdijk**
Uitbreiding repertoire koperblazers
- **Stichting Koren Festival Wormerveer, Wormerveer**
Koren Festival
- **Vereniging Vrienden van het Carillon Zeewolde, Zeewolde**
Belvedere Havenconcert
- **Stichting Musical Kapitein Hazewinkel, Zeijen**
Uitvoering Musical
- **Schola Davidica Utrecht, Zeist**
Compositieopdracht 'The Parable of the Light'; uitvoering
- **Stichting Culturele Evenementen Zeist, Zeist**
5e Dag der Kunsten
- **Zeister Historisch Genootschap van de Poll Stichting, Zeist**
Viering lustrumjaar
- **Stichting Scouting Activiteiten Zetten, Zetten**
Landelijk Bandconcours voor Scoutingbands

- **Liemers Cantorij, Zevenaar**
10-jarig jubileum; lustrumconcert
- **Stichting Stoffer & Blik, Zevenbergen**
Inrichting Theater; garderobe
- **Muziekvereniging Zijpe, Zijpe**
Aanschaf instrumenten
- **Muziekvereniging Erica, Zuidlaren**
KNMF Jeugdmuziek Festival
- **Stichting Kostverloren, Zuidlaren**
Broekemajaar
- **Christelijke Muziekvereniging HEMAN, Zuidwolde**
Nieuwe uniformen
- **Panfluitvereniging, Zwartsluis**
Nationaal Panfluitfestival
- **Christelijke Muziekvereniging Celebration, Zwijndrecht**
Aanschaf instrumenten
- **Mannenzangvereniging Internos, Zwijndrecht**
90-jarig jubileum
- **Penningmeester V.Z.O.D., Zwijndrecht**
Toneeluitvoering 'De Probleemcomponist' van Rotterdamse schrijfster
- **A.S.V.Z. Van Koetsveldstichting, Zwolle**
Instrumenten dwelloorkest 'De Tower Snörr'n'
- **Euritmie & Theater Impressariaat Nederland, Zwolle**
Project 'IN-TRY-OUT'
- **Jubal Zwolle, Zwolle**
Aanschaf instrumenten Jeugdkorps
- **Stichting Bevrijdingsfestival Overijssel, Zwolle**
Bevrijdingsfestival Overijssel 2001; herdenkingsconcert

SPORT EN VRIJE TIJD

Sport en andere vormen van vrijetijdsbesteding zijn belangrijke maatschappelijke bindmiddelen. Zij dragen bij aan de maatschappelijke integratie van bevolkingsgroepen, het gemeenschapsgevoel en de sociale cohesie, en zijn aldus van grote waarde voor de leefbaarheid van onze samenleving.

Op het gebied van sport en bewegen richt het VSB Fonds zich met name op initiatieven die bepaalde groepen tot een gezonde en actieve levensstijl stimuleren. Gedacht moet worden aan jongeren boven de 15 jaar, gehandicapten, allochtonen en ouderen. Nauw hiermee verbonden zijn projecten op het gebied van tolerantie, respect en fair play. In meer algemene zin hecht het VSB Fonds grote waarde aan het stimuleren van interculturele ontmoetingen.

Voor wat betreft de vrijetijdsbesteding staat het VSB Fonds open voor aanvragen op het gebied van buurt- en clubhuiswerk, wijkcentra en speelvoorzieningen. Ook het sociaal-cultureel jeugdwerk, zoals scouting, valt onder het bereik van het Fonds.

Bij de beoordeling van projecten uit deze sector speelt de daadwerkelijke deelname en inzet van betrokkenen een belangrijke rol. Het bevorderen van vrijwilligerswerk en het scheppen van faciliteiten hiertoe zijn dan ook belangrijke werkterreinen. In dit verband is het VSB Fonds tevens geïnteresseerd in projecten die deskundigheidsbevordering van vrijwilligers tot doel hebben.

Met een chronische ziekte toch lekker sporten

De klanken van Pretty Woman klinken door de verder lege Vocasahhal in Nijmegen, terwijl zes volwassenen in sportkleding op hun matjes liggen. 'Trek je navel in, trek je bekken in en ontspan. Dat is ook heel belangrijk, dat je los kunt laten. Laat maar los..., vergeet niet te ademen.' De stem van docente Renske Tummers

klinkt zacht, terwijl de deelnemers op haar aanwijzingen buikspieroefeningen doen. Het is bijna het einde van een les bewegen op muziek, een les waarbij een uur lang flink aan de spieren getrokken is. Armen, benen, buik en billen, alles heeft een beurt gehad en ook de longen zijn weer eens lekker afgestoft. Zo op het oog is het een normale bewegingsles voor volwassenen. Niemand ziet aan hen dat ze allemaal behandeld zijn voor kanker. Maar het is wel de reden dat ze aan deze speciale bewegingslessen van de door het VSB Fonds gesteunde Zorgmethode meedoen.

‘Het bijzondere van deze les zit hem ook meer in de details’, vertelt Tummers. ‘Ik let op de deelnemers of ze het nog aankunnen, of ze niet over hun grenzen gaan. Daar moeten ze natuurlijk ook zelf op letten, maar soms is het moeilijk om toe te geven dat het eigenlijk niet meer gaat. Ik houd er natuurlijk ook wel rekening mee met mijn lesprogramma, ik zal met deze cursisten niet tot het gaatje gaan.’ Een van de deelnemers doet de les mee op een stoel. Tummers: ‘Zo kost het haar minder moeite en raakt ze niet helemaal uitgeput, want dat is niet de

**Na de les
wordt er nog
even nagebab-
beld. 'Ik heb
toch liever
een spelles',
merkt Jan op.
'Dan valt er
ook nog wat
te lachen'**

bedoeling. Dan gaat het plezier er af en het moet wel leuk genoeg zijn om het vol te houden.’ Een ander onderbreekt de oefening even om wat water te drinken. Na de les wordt er nog even nagebabbel. ‘Ik heb toch liever een spelles’, merkt Jan op. ‘Dan valt er ook nog wat te lachen.’ Matty vindt dat een bewegingsles als deze te veel ruimte laat om te piekeren. Enkele anderen vinden het daarentegen

weer erg leuk. Tummers: ‘Daarom wissel ik de inhoud van de lessen af.’ Het praten achteraf met een kop koffie is een vast onderdeel van het programma.

Combinatie

‘Het hoeft niet, maar je kunt hier je verhaal kwijt als je dat wilt’, zegt Joke. ‘Je voelt je hier geen buitenbeentje, iedereen heeft iets en kan daardoor niet altijd even intensief meedoen. En als het een keer niet zo goed gaat, hoef je niets uit te leggen.’

Het is juist de combinatie van sporten en praten die deze bewegingsgroep zo aantrekkelijk maakt, vinden de deelnemers. De ziekte verdwijnt naar de achtergrond tijdens de les, maar er is - wanneer daar behoefte aan is - ruimte voor na afloop. Het samen iets doen is ook goed voor het groepsgevoel en dat maakt het praten wat makkelijker. Jan: ‘Alleen praten, zoals bij een lotgenotengroep, wordt op den duur vervelend, vind ik.’

In ieder geval is samen sporten ontspannend en het geeft bovendien energie, vinden ze allemaal. ‘Dat je conditie vooruit gaat van een uurtje sporten per week kun je

'SPORT IS BELANGRIJK VOOR CHRONISCH ZIEKEN'

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport hecht veel waarde aan de totstandkoming van een verantwoord sport- en bewegingsaanbod voor mensen met een chronische aandoening. Binnen de nota Breedtesportimpuls van VWS wordt de doelgroep chronisch zieken meermalen expliciet genoemd als aandachtsgroep. In de nota 'Sport, bewegen en gezondheid' (2001) wordt zelfs een apart hoofdstuk aan dit onderwerp gewijd. Het ministerie was ook een van de initiatiefnemers van het driejarig

programma 'Sport en Bewegen voor Chronisch Zieken'. NebasNsg wil aan dit programma onder meer een vervolg geven met de Zorgmethode. Onder deze volgens Hans Leutscher van NebasNsg wat ongelukkig gekozen naam is een plan gemaakt om in het hele land 24 bewegingsgroepen (twee per provincie) op te starten voor zo'n 480 mensen en die vervolgens onder te brengen bij bestaande (sport- of patiënten)organisaties. Hierbij wordt samengewerkt met landelijke patiëntenorganisaties zoals de

Nederlandse CVA-vereniging Samen Verder, de (ex-)kankerpatiëntenvereniging Verder in Balans en een aantal Integrale Kankercentra, de MaagLever-Darmstichting en de Whiplash Stichting Nederland. Inmiddels zijn er zeventien bewegingsgroepen voor chronisch zieken van start gegaan en worden voor een aantal andere groepen voorbereidingen getroffen. De 24 groepen worden ondersteund door een monitor- en evaluatiestudie van TNO Preventie en Gezondheid. Voor NebasNsg is de groep mensen met

een chronische aandoening een nieuwe doelgroep, waarvoor nog geen middelen op landelijk niveau geregeld zijn. Door middel van het project 'implementatie van sport- en bewegingsgroepen voor mensen met chronische aandoeningen' is van verschillende kanten geld bij elkaar gebracht om de bewegingsgroepen op te starten. NebasNsg helpt mee bij die start, het vinden van accommodatie en gespecialiseerde lesgevers, en ondersteunt de groepen gedurende de eerste anderhalf jaar. De bedoeling is

dat gemeentes daar een vervolg aan geven vanuit het ministerieel beleid Breedtesportimpuls. 'We proberen ter plaatse zoveel mogelijk samen te werken met gemeenten, patiëntenverenigingen en hulpverleners', zegt Leutscher. 'Vooral de samenwerking met gemeentes is belangrijk, voor het ter beschikking stellen van accommodatie bijvoorbeeld. Gemeentelijke steun blijft voor deze bewegingsgroepen trouwens ook in de toekomst onontbeerlijk, want ze zullen altijd extra aandacht nodig hebben.'

nauwelijks verwachten', zegt Tummers. 'Maar het heeft misschien wel tot gevolg dat je weer eens wat vaker de fiets pakt of een wandelingetje maakt.' Het blijkt ook een gunstig effect te hebben op andere dingen. Zo heeft een van de deelnemers het autorijden dat ze, sinds ze ziek werd, niet meer deed, weer opgepakt. 'Met de bus

'Ik ben een tijdje naar fitness gegaan, maar daar is nauwelijks begeleiding en je weet niet altijd hoe ver je kunt gaan', zegt Matty

hierheen komen kostte me teveel tijd, en ik wil ook niet altijd gebracht worden. Ik ben toen maar weer in de auto gestapt en nu vind ik het heerlijk dat ik weer rijd.'

Bij een reguliere sportvereniging of fitnessclub voelen mensen uit deze doelgroep zich vaak niet thuis. 'Ik ben een tijdje naar fitness gegaan, maar daar is nauwelijks begeleiding en je weet niet altijd hoe ver je kunt gaan', zegt Matty. 'Ik blijf ook altijd benauwd voor mijn arm, de kans op oedeem blijft aanwezig als je borstkanker hebt gehad', zegt Joke. Ze kan een 'gewoon' lesuurtje gymnastiek ook niet volhouden, vertelt ze. 'Dan worden het ook dure lessen als je steeds maar een kwartier kunt meedoen.'

Welzijn

De leden van de bewegingsgroep hebben allemaal het programma 'Herstel in Balans', een revalidatieprogramma speciaal voor (ex-)kankerpatiënten, gevolgd. Voor mensen met andere ziektes of aandoeningen bestaan er speciale sport- of bewegingsprojecten en ook in revalidatiecentra wordt

SPORTORGANISATIE NEBASNSG

NebasNsg, sportorganisatie voor mensen met een beperking, is in 2001 tot stand gekomen na een fusie tussen NEBAS en NSG. Doelgroepen zijn mensen met een motorische, verstandelijke of zintuiglijke beperking of een chronische aandoening. Leidraad van NebasNsg is: 'normaal wat normaal kan, speciaal wat speciaal moet'. De organisatie kent momenteel 750 verenigingen en ca. 30.000 actieve sporters, maar steeds vaker vindt integratie plaats in de reguliere sport.

Naast partners in de sport als NOC*NSF en de sportbonden werkt NebasNsg ook samen met revalidatiecentra, patiëntenverenigingen en SPD's.

Voor meer info:

NebasNsg
Postbus 200
3980 CE Bunnik
T: 030 - 659 73 00
E: info@nebasnsg.nl
I: www.nebasnsg.nl

veel gebruikgemaakt van allerlei vormen van sportief bewegen.

Maar aan alle programma's die gericht zijn op revalidatie komt een eind, en als ze uitgerevalideerd zijn vallen mensen op bewegingsniveau vaak in een gat. 'Terwijl het juist zo belangrijk is om het sporten vast in het leefpatroon op te nemen', zegt Hans Leutscher van NebasNsg, de sportorganisatie voor mensen met een beperking of chronische aandoening. 'Het is bekend dat sport positieve effecten heeft op het lichamelijk, psychisch en sociaal welzijn van mensen. Dat geldt voor mensen met een chronische aandoening of lichamelijke beperking misschien nog wel meer dan voor gezonde mensen.'

Maar juist bij ziekte schieten vormen van beweging of actieve sportbeoefening er vaak bij in, terwijl beweging ook uit pre-

ventief oogpunt dan juist zo belangrijk is. Leutscher: 'Ervan uitgaande dat mensen nu eenmaal die aandoening of die beperking hebben, kan sport ervoor zorgen dat men zich zo goed mogelijk voelt, dat de algemene lichamelijke conditie op peil blijft en de ziekte in ieder geval daardoor niet verergert. Dat mensen daardoor ook minder een beroep doen op hulpverleners, is moeilijk aan te tonen, maar persoonlijk geloof ik daar wel in.'

**Bij ziekte schieten vormen van beweging
of actieve sportbeoefening er vaak bij in, terwijl
beweging ook uit preventief oogpunt dan juist zo
belangrijk is**

PROJECTENLIJST SPORT EN VRIJE TIJD

(SPORT)ACCOMMODATIES/INRICHTING

- Biljartvereniging N.H.D., Andijk**
Nieuwbouw en inventaris
- Sportvereniging 'Bredevoort', Arnhem**
Verbouwing kleedkamers en kantine
- Revalidatie Friesland, Beetssterzwaag**
Inrichting sporthal
- Voetbalvereniging Berkhout, Berkhout**
Inventaris keuken
- Volleybalvereniging Spanning 220, Bleiswijk**
Inrichting clubhuis De Ontspanning
- Voetbalvereniging 'Reünie', Borculo**
Bouw kleedaccommodatie
- Hoornse Gym- en Turn Club, De Goorn**
Aanschaf gymtoestellen
- Stichting Manege Zandewierde, Doetinchem**
Nieuwbouwproject realisering manege t.b.v. gehandicapte ruiters
- Stichting Zwembad Zandewierde, Doetinchem**
Nieuwbouw zwembad
- De Popta Ruters, Dronrijp**
Overkapping buitenbak en bouw kantine
- Kermis Comité Eenigenbrug, Eenigenburg**
Aanschaf tent
- Stichting Vakantiebesteding Alkmaar, Heerhugowaard**
Aanschaf legerenten voor 'JOL'
- Korfbalvereniging Victum, Houten**
Plaatsing lichtmasten
- Omni S.V. Zwaluwen-Vooruit Welg, Houten**
Lichtmasten
- Stichting IJVO, IJsselstein**
Jubileum vakantieweek
- Handboogschutt. Ons Genoegen, IJsselstein**
Bouw handboogschietaccommodatie
- L.T.T.C. 'De Toekomst', Lochem**
Uitbreiding sportaccommodatie
- SSJ Bergsbos, Meerlo**
Jeugdaccommodatie Bergsbos; inrichting
- Stichting Jeugdwerk Noordeinde, Noordeinde**
Trefruimte Jeugdclub de Toekomst; spelmaterialen
- O.B.S. Mettegeupel, Oss**
Herinrichting schoolplein; tuimelrekken
- Stichting Steunpunt voor Ouderen, Riethoven**
Biljart met liftinstallatie
- Stichting Balletschool Schagen, Schagen**
Aanschaf lichtregelinstantie
- Koninklijke Watersportvereniging Sneek, Sneek**
150-jarig jubileum
- Stichting Beh.vd.Bel.Fakkeldraagster, Soest**
Herbouw en uitbreiding clubhuis
- Hengelsportvereniging 'Juliana-Elsloo', Stein**
Bouw blokhut
- Stichting Jongeren Sociëteit Steyl, Steyl**
Inrichting jongerensociëteit
- NUSO, Utrecht**
100-jarig jubileum speeltuinwerk; fototentoonstelling en spelencircuit
- Vereniging Nederlandse Bridge Bond, Utrecht**
Realisatie denksportcentrum; inrichting
- TC De Kouwenaar, Vaassen**
Inrichting nieuw clubhuis

- Tafeltennisvereniging Red Stars, Venray**
Renovatie tafeltennisshal; inventaris
- Biljartclub 't Trefpunt, Vianen**
Aanschaf scorebord
- G.R.T.C. 'Excelsior', Waddinxveen**
Bouw clubhuis
- Vereniging tot Oprichting, Instandhouding en Exploitatie van De Paulus, Winssen**
Renovatie De Paulus; inrichting
- Tennis Vereniging Ysselsteyn, Ysselsteyn**
Inrichting nieuwe accommodatie
- Skeelervedeniging 'Ids', Zwaagwesteinde**
Aanleg skeelerbaan Zwaagwesteinde

GEHANDICAPTENSPOORT

- A'damsche Hockey & Bandy Club, Amsterdam**
Project 'Amsterdam 2000 multifunctioneel'; gehandicaptenhockey
- Stichting Wheelchair Tennis Master, Amersfoort**
NEC Wheelchair Masters; nevenprogramma
- Stichting Euro Champ, Assen**
Organisatie Open NK Atletiek gehandicapten 2001
- Stichting Rolstoelbansen Bodegraven, Bodegraven**
Evenement 'Bodegraven swingt op wielen'
- Stichting Christophorus, Bosch En Duin**
Realisatie aangepaste kas en speelveld verstandelijk gehandicapten
- Stichting Dol-fijn, Drachten**
Regionaal Special Olympics Zwermevenement
- Stichting Rolstoelbansen Ridderkerk, 's-Gravendeel**
Jubileumviering; danswedstrijd jeugd
- C.V.V. Oranje Nassau, Groningen**
Gehandicapten voetbal
- Stichting Wierlercommissie 's-Heer Arendskerke, 's-Heer Arendskerke**
Jaarlijkse wielerronde; huur tandems deelname gehandicapten
- Stichting Carolus Tennisport Helmond, Helmond**
Rolstoeltennis
- Sport Fryslân, Leeuwarden**
Voetbaltoernooi verstandelijk gehandicapten
- Stichting Dutch Dance Events, Meppel**
Europese Kampioenschappen Rolstoelbansen
- Stichting Pentagram, Nijmegen**
Korfbaltoernooi verstandelijk gehandicapten
- Tennisvereniging Vierhoeven, Roosendaal**
Nationale Nationale Rolstoeltennis Kampioenschappen
- Penningmeester R.K.C. WION, Rotterdam**
Nederlands Kampioenschap G-korfbal 2001
- Rolstoelbasketbalvereniging Arrows '81, Rotterdam**
Organisatie Finale Eurocup 2
- Stichting Rotterdam Wheeled, Rotterdam**
Sportevenement 'Rotterdam op Wheels'
- Stichting Dutch Open Wheelchair Tennis, Soesterberg**
Dutch Open Wheelchair Tennis en International Junior Camp

SCOUTING/SPEELTUIN

- Scoutinggroep 'Graaf Daron', Alkmaar**
Kampeer materiaal; tenten
- Stichting Speelvoorziening Bergen, Bergen**
Aanschaf nieuwe spel materiaal en verbetering (school)plein

- Scouting Mees Toxopeus, Beverwijk**
Bouw nieuw troephuis
- Stichting Scouting Blaricum, Blaricum**
Uitbreiding groepshuis
- Scouting Bleiswijk, Bleiswijk**
Aanschaf spel materiaal
- Stichting Open Jeugd- en Jongerenwerk Bleiswijk, Bleiswijk**
Nieuwe locatie Jeugdsos; inrichtingskosten
- Stichting Sleptouw, Breukelen**
Vervanging sleepboot
- Scoutinggroep INKA, Den Helder**
Nieuw clubhuis
- Z.M.L.K.-school De Meerpaal, Den Helder**
Herinrichting speelplaats
- Wijk Speeltuinvereniging De Driehoek, Deventer**
Aanpassingen verenigingsgebouw
- Stichting W. de Zwijgergroep III, Dordrecht**
Aanschaf buitenboordmotor
- Scouting Brandevoort, Helmond**
Spelmateriaal Clubgebouw
- Stichting Scout.Hoogezand De Trappers, Hoogezand**
Scouting Hoogezand De Trappers; uitbreiding Clubhuis
- Ouderraad OBS Het Fluitschip, Hoorn**
Inrichting schoolplein
- Stichting Scouting Juliana, Julianadorp**
Nieuwbouw troephuis
- Scoutinggroep St. Willibrord, Kerkrade**
Verbouwing clubhuis
- Scouting Nederland, Leusden**
Nationaal Water Kamp 2002
- Speeltuinvereniging De Bleek, Lichtenvoorde**
Vervanging speeltoestellen
- Scouting Nieuwerk aan de IJssel, Nieuwerk Aank Den IJssel**
Vernieuwing gebouw; brandveiligheidsseisen
- Scouting Rudyard Kipling Groep, Nuenen**
Nieuwe blokhut
- Zeeverkennergroep Mafeking, Raamsdonksveer**
Aanschaf nieuw wachtschip
- Stichting Scouting De Pandits, Roosendaal**
Project 'Samen onder een dak'; inrichting
- Speeltuinvereniging 'Het Noorden', Rotterdam**
Herstel clubgebouw vereniging
- Speeltuinvereniging Bodolo, Rotterdam**
Inrichting speeltuingebouw
- Speeltuinvereniging Het Westen, Rotterdam**
Aanschaf inventaris
- Buurt- en speeltuinvereniging De Vuurklip, Rotterdam**
Verbouw en inrichting
- Stichting Maasgroep 18, Rotterdam**
Nieuw clubgebouw scoutinggroep; inrichting
- Scoutinggroep 'Graaf Daron', Schoorl**
Nieuwbouw clubhuis
- Stichting 'Het Padvindershonk', Slidrecht**
Bouw en inrichting nieuwe accommodatie
- Stichting Scouting Groenewoud, Tilburg**
Uitbreiding clubgebouw
- Stichting Scouting Lord Baden Powell, Tilburg**
Nieuwbouw clubgebouw
- Stichting Scouting Vorden/Hengelo, Vorden**
Realisatie nieuw clubhuis

PROJECTENLIJST SPORT EN VRIJE TIJD

- Stichting Scouting Vries, Vries**
Nieuwbouw clubgebouw
- Scouting Vught-Noord, Vught**
Bouw blokhut

SPORTVERENIGINGEN/SPORT ALGEMEEN

- Stichting IJscapcomplex Jaap Eden, Amsterdam**
Aanschaf opblaasbare boarding
- Gilde Sint Hubertus, Berkel-Enschot**
Petanque-banen
- Vereniging Boalserder Skotsploech, Bolsward**
Aanschaf kostuums
- Stichting Grutte Pier Race, Bolsward**
Zeilwedstrijd Grutte Pier Race
- Stichting Sportpunt Breda, Breda**
Sportproject 'Who's the BOSS'
- NEBAS, Bunnik**
Implementatie sport- en bewegingsproject
- Stichting De KIJ, Deventer**
Binken Project
- SPD Zuid-Holland Zuid, Dordrecht**
Sportkennismakingsproject 'Kies je Sport'
- Bridgeclub Drachten, Drachten**
Bridgedrive
- Drachtster Zwem & Polo Club, Drachten**
Drachtster Zwem & Polo Club DZ & PC, Triathlon
- Stichting Emmasingel/MU Art Foundation, Eindhoven**
Expositie 'ZONE'
- Eindhovense Roeivereniging Beatrix, Eindhoven**
Tilhulp' voor roeiboten
- Stichting I.S.O., Enschede**
Intercultureel Sportfestival Enschede
- Stichting Permanente Commissie der Franeker, Franeker**
150-jarig jubileum kaatsvereniging PC
- Stichting Merpati, Geleen**
Aanschaf biljarttafel
- S.V.R.Z. Oosterschelde, Goes**
Fitnessapparatuur om ouderen en ex-patienten te activeren
- Stichting Tandem, Haarlo**
Aanschaf tandems en helmen
- Buurt- en Kaartclub 'Vogelzang', Helmond**
Nieuwe voetbaltenues
- G.J. v.d. Ploegschool, Hoogeveen**
Sportdag
- Ouderwerkgroep 'Op een ander been gezet', Maarssen**
Familiedag ouders van kinderen met afwijking been of voet
- Badmintonvereniging Poona, Medemblik**
Poona-weekend; organisatie
- Dames Kolffclub A.W.A., Nieuwe Niedorp**
Kampioenschappen
- Stichting Bewonersorganisatie Cool, Rotterdam**
Vervanging half-pipe
- Sportvereniging Atomium '61, Rotterdam**
Project 'Wijs', om allochtone jongeren Vreewijk in fysieke zin te activeren
- Vereniging Taekwondoclub Lautenschläger, Rotterdam**
Gratis deelname sportzomerkampen minder draagkrachtigen
- Vereniging 'Maes & Filhas', Rotterdam**
Sportactiviteiten allochtone vrouwen

Vervolg: sportverenigingen/sport algemeen

- **Judovereniging 'De Krijgers', Spijkenisse**
Judokampioenschappen gehandicapte sporters
- **Stichting D.D.O., Twello**
Double Dutch Open 2002
- **Nationale Federatie van Werkers in de Sport (NFWS), Utrecht**
Project 'Kwaliteitsinstrument voor trainers/coaches in de sport'
- **Kaatsvereniging 'Nije Kriich', Weidum**
25-jarig jubileum; uitgave '25 jier Frouljus PC'
- **KNBB District Westfriesland, Wervershoof**
Opleiding en promoten jeugdbijlarten
- **Sport 55+, Wognum**
Aanschaf materieel
- **Tennisvereniging De Gouw, Zaandam**
Aanleg easytennisbaan
- **Gymvereniging Zuidermeer Senioren, Zuidermeer**
Aanschaf materieel

VRIJE TIJD ALGEMEEN

- **Stichting De Schoor, Almere**
Inrichting ontmoetings- en creatieve ruimte
- **De Nederlandsche Vereniging van Postzegelverzamelaars (NVPV), Alphen Aan Den Rijn**
Dag van de Jeugdfilatelie
- **Stichting Gezond Verstand, Amersfoort**
Jongerensurvivalvakantie voor (ex)psychiatrisch patiënten
- **Stichting Antaris, Amsterdam**
Publicatie kleinschalige zorg voor dementerenden
- **Stichting Algemene Marokkaanse Cultuur, Amsterdam**
Activiteiten Inloopjongerencentrum; themaavonden
- **Stichting Welzijn Westerpark, Amsterdam**
Vakantieweek tieners
- **Stichting Vakantie Kampen Malburgen, Arnhem**
Zomerkamp 2001
- **Stichting Steun Kinderboerderij Badhoevedorp, Badhoevedorp**
Bouw nieuwe stal
- **Nederlandse Vereniging voor Autisme, Bilthoven**
Vakantiekampen 2001
- **Stichting VVV Bolsward e.o., Bolsward**
Algemene bijdrage
- **Stichting Samen Op Reis, Breda**
Ontwikkeling passend aanbod deskundigheidsbevordering
- **NEBAS, Bunnik**
Aankoop aangepast woonschip gehandicapten
- **P.A. Waldman AZC Crailo/Minckelersschool, Bussum**
Schoolkamp asielzoekerskinderen
- **D.S.Z.V. De Brielse Maas, Delft**
Zeilweek kinderen Asielzoekerscentrum
- **Stichting Dordtse WelzijnsOrganisatie, Dordrecht**
Zomerprogramma Thuis Op Straat; aanschaf materialen
- **Stichting Varen met Joop, Duiven**
Bootreis 2002
- **Stichting Varen met Joop, Duiven**
Boottochten voor ouderen en gehandicapten
- **Humanitas District Zuid, Eindhoven**
Zomervakantiekamp 2001
- **Humanitas District Zuid, Eindhoven**
AMA kamp Tilburg

Nederlandse Vereniging voor Thematische Filatelie, Ermelo
Themanifestatie 2002; jeugdactiviteiten

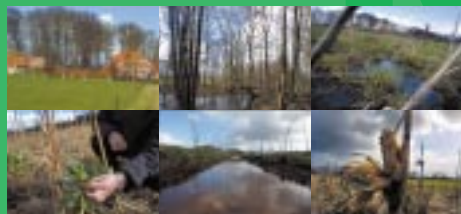
- **Stichting Zorgcentrum Gasthuis, Goes**
Vakantie bewoners
- **De Hilt, Orthopedagogisch Onderwijs Instituut, Helmond**
Het Bivak; inrichting accommodatie
- **Stichting 't Derde Wiel, Hoorn**
Nieuwbouw vakantiespelen voor kinderen
- **PM Oudercommissie Herderschool, Houten**
Schoolkamp juni 2001
- **P.H.J.M. Peters, Linden**
Stichting Dorpsraad Linden; ontmoetingsplek
- **Stichting Beeldende Kunst Middelburg, Middelburg**
Expositie 'Veranderingen in de besteding van vrije tijd'
- **Vereniging Kinderzorg, Middelburg**
Inrichting kampeerhuis Zonneville; aanschaf tv, antenne en video
- **Stichting Rotawoning, Roden**
Vakantiebungalow gehandicapten
- **Stichting Toeristische Activiteiten Rotterdam, Rotterdam**
Werkgelegenheidsproject; aanschaf waterfietsen en touromobielen
- **Eben-Haëzerschool, Rotterdam**
Werkweek
- **Knooppunt Kralingen, Rotterdam**
Vakantieactiviteiten jeugd uit Kralingen; kinderkamp en huttenbouwdoorp
- **Nederlandse Rode Kruis, afdeling Rotterdam, Rotterdam**
Vakantieprojecten minder draagkrachtige ouderen en gehandicapten
- **Stichting Medelanders, Rotterdam**
Realisatie interculturele kindervakantieweken
- **Stichting Jeugd en Jongerenwerk Tholen, Sint Maartensdijk**
Organisatie zomerkamp voor kansarme jongeren 2001
- **Stichting Wijkgroep Groenewoud, Spijkenisse**
Kinderkamp 2001
- **SVO School, Stadskanaal**
Vierdaagse schoolreis Parijs
- **J.P.Coengroep 15/De Werf, Utrecht**
Aanschaf materialen boegjetinstallatie
- **Stichting Abrona, Utrecht**
Organisatie vakantieweek gezinsvervangend thuis 'De Vuurdoorn'
- **Gemeente Vugt/SWV, Vught**
Speelruimte ontmoetingsplaats; aanschaf tafeltennistafel

OVERIG

- **Rien Vrijenhoek Producties, Hilversum**
Documentaire VV Hoogvaren 'Een Vreemde Eend'
- **Dansstudio Dazzling, Hoorn**
WK Streetdance Marokko
- **Stichting Formation Danssport Hoorn, Hoorn**
Organisatie danswedstrijd 'Grote prijs van Hoorn'
- **Stichting Volkssterrenwacht P. Lansbergen, Middelburg**
Aanschaf camera observatorium
- **Stichting LoeiGoed, Opmeer**
Vliegerfeest Opmeer 2001
- **Stichting DISCK, Rotterdam**
Jeugdproject '3x Top! Kunst Dans en Sport'
- **Schager Smaalfilmclub, Schagen**
Aanschaf projectieapparaat
- **Stichting De Pul, Uden**
De Jongerenwinkel; inrichting Jongeren Informatie Punt (JIP)

- NUSO, Utrecht**
Film 'Speeltuinen in Nederland'
- **Stichting Het Zieke Kind in Beweging, Utrecht**
Scholenactie

NATUUR EN MILIEU

Binnen het aandachtsgebied Natuur ondersteunt en initieert het VSB Fonds projecten die een bijdrage leveren aan bewustwording, attitude- en gedragsverandering door middel van het actief en passief betrekken van de inwoners van Nederland bij de natuur. Het VSB Fonds wil het draagvlak voor natuurbehoud in Nederland vergroten door mensen bewust te maken van het belang van de natuur voor gezondheid en welzijn (nu en voor toekomstige generaties).

Initiatieven om de toegankelijkheid van de natuur te vergroten of het bezoek aan natuurgebieden te stimuleren, en aldus het natuurbesef te ontwikkelen, komen in aanmerking voor steun. Ook worden initiatieven

ondersteund, gericht op natuurherstel, -behoud en -ontwikkeling (zowel binnen als buiten de Ecologische Hoofdstructuur). Daarnaast zijn educatieve en voorlichtende activiteiten van belang.

Binnen het aandachtsgebied Milieu wil het VSB Fonds bijdragen aan bewustwording, attitude- en gedragsverandering van inwoners van Nederland, gericht op het ontwikkelen van een zodanig normen- en waardenpatroon, dat een milieubewuste leefstijl een vanzelfsprekendheid wordt. Het gaat hierbij om bewustwording van de individuele verantwoordelijkheid voor de omgeving, als basis voor een collectief gedragen, duurzame leefstijl. Projecten die zich richten op bewustwording en/of op het bieden van handelingsperspectief kunnen voor steun in aanmerking komen. Hierin passen initiatieven die de mens centraal stellen binnen het scala aan milieu-onderwerpen, zoals milieuvriendelijk consumeren, huishouden voeren, energiegebruik, etc.

Ten slotte valt het welzijn en de opvang van in- en uitheemse diersoorten binnen dit aandachtsgebied.

Weer terug naar karakteristiek platteland

Jagers werken aan
meer natuur in
hun veld met
Campagne Groene Aders

Wim Domhof is coördinator van de wildbeheereenheid Lichtenvoorde/Groenlo, de vroegere jagersvereniging. Hij ziet er ook uit als een jager: groene broek, dito laarzen en jack en scherpe ogen en oren. 'Kijk', wijst hij. 'Daar gaat een haas.' Het is midden op een frisse voorjaarsdag, de zon schijnt. De haas is in zijn spreekwoordelijke slaapje gestoord door een groepje mensen dat onder leiding van Domhof door het weiland banjert. Het weiland is eigendom van Jeroen van Os, voorzitter van de wildbeheereenheid Lichtenvoorde/Groenlo en hobbyboer. Domhof, die al weer verder gelopen is, wijst naar de grond. 'Hier heeft hij gezeten.' In het tamelijk kale stuk grond dat hij aanwijst is de vage afdruk van een hazenleger te zien. Wat restanten van maïsplanten zijn licht omgebogen en hebben als beschutting gediend. De haas zal elders een nieuw leger moeten maken, legt Domhof uit. 'Als hij eenmaal gestoord is, keert hij niet meer terug.'

Het platteland in Nederland is er de laatste decennia niet fraaier op geworden. Steeds meer karakteristieke landschapselementen als grillige houtwallen, rijk begroeide akkerranden en meanderende beken zijn uit het landschap verdwenen. De natuur is gecultiveerd, het land is via ruilverkaveling ingedeeld in strakke agrarische patronen of volgebouwd en aangeharkt. Het natuur- en landschapsbeleid van de overheid is er op gericht deze ontwikkeling te keren en de landschapselementen van weleer in een moderne variant terug te brengen. Op allerlei plaatsen worden initi-

atieven genomen om het landschap een kwaliteitsimpuls te geven waar zowel mens als dier profijt van hebben. Een van de initiatieven is de Campagne Groene Aders van natuurbeschermingsorganisatie SBNN, organisatie voor particulier en agrarisch natuurbeheer, een campagne die mede door het VSB Fonds financieel wordt ondersteund.

In het kader van deze campagne, waar de wildbeheereenheid (WBE) Lichtenvoorde/Groenlo actief in participeert, zijn op en rond het land van Van Os enkele stukken grond aangepakt, die als voorbeeldproject zullen gaan dienen. De haas die er gespot werd door Domhof zal er wel weer een nieuw veilig plekje vinden. Er is inmiddels voldoende verwilderd terrein voor klein wild om zich ongezien te verplaatsen en te verbergen.

Een deel van het weiland dat normaal begraaasd wordt door koeien, is afgezet, zodat een zogenaamde ruigtestrook is ontstaan. Doordat het niet begraaasd wordt blijft het gras hoog en krijgen ook andere planten er een kans. 'Wat er gebeurt is eigenlijk het gecontroleerd laten verwilderen van een stukje land zodat het weer een functie krijgt voor allerlei dieren', legt Van Os uit. 'Kleine knaagdieren kunnen er voedsel vinden, er komen insecten op af die op hun beurt weer vogels aantrekken en klein wild, zoals hazen en konijnen, kan zich er makkelijk verbergen.' In dit geval is het stuk ingezaaid met een kruidenmengsel zodat het 'verwilden' wat sneller verloopt, maar dat betekent wel dat Van Os er wat werk aan heeft doordat er af en toe gewied moet worden.

Aan de rand van het weiland is een veengoot uitgediept, waar het water van een beekje dat er op uit komt, doorheen stroomt. Hopelijk wordt het een verbindingzone voor amfibieën. Aan de andere zijde van het weiland is een klein bosje eveneens afgeschermd voor het vee, zodat ook daar weer wat meer ongestoord leven kan ontstaan. 'Voorheen was het hier altijd erg stil', vertelt Van Os. 'Maar sinds

Aan de andere zijde van het weiland
is een klein bosje eveneens afgeschermd
voor het vee, zodat ook daar weer ongestoord
leven kan ontstaan

we met dit project bezig zijn, horen we heel veel vogels fluiten.' Ook signaleert hij wel eens een fazant op zijn land.

Kleine stukjes

Het project rondom het erf van Van Os laat duidelijk zien waar Groene Aders om gaat. Het toont ook aan dat er met betrekkelijk kleine stukjes grond al iets gedaan kan worden. 'Het kan goed als voorbeeld dienen', legt Domhof uit. 'Omdat Van Os niet bedrijfsmatig boert, hebben we hier wat kunnen experimenteren met een paar stukjes grond. Een agrariër denkt al snel dat hij iedere vierkante meter die niet begraasd of beplant kan worden, voelt in zijn portemonnee. Terwijl iedere boer meestal wel een stukje grond heeft, waar het te nat is of waar hij met de tractor niet goed bij kan komen en dat daardoor toch niet rendabel is. Zo'n stukje grond kan heel goed dienen als schuilplaats of ecologische verbindingzone.'

Boeren moeten soms overgehaald worden om stukken grond af te staan om die weer een andere functie te geven binnen het agrarisch landschap. 'Dan kun je wel een vaag verhaal houden wat je zou kunnen doen, maar hier kunnen we het ze zo laten zien', vertelt Van Os. Domhof is over het algemeen degene die de contacten legt met de grondeigenaren in de omgeving, omdat hij ze haast allemaal kent. 'Hij kan ook makkelijker binnen stappen om over een stuk grond te praten dan iemand van de gemeente', aldus Van Os.

Boeren moeten soms overgehaald worden om stukken grond af te staan om die weer een andere functie te geven binnen het agrarisch landschap

GROENE ADERS IN HET KORT

De Campagne Groene Aders stimuleert wildebeheereenheden (WBE's) om met andere partijen activiteiten in natuur- en landschapsbeheer op te pakken. SBNL zorgt voor begeleiding. Zo krijgen tien WBE's in Oost-Gelderland een jaar lang begeleiding bij het beheer van houtwallen, singels, bos- en akkerranden. Iedere eenheid gaat gemiddeld tien kilometer natuurranden en tien hectare landschapselementen onderhouden. Dat gebeurt in overleg en soms (gedeeltelijk) samen met waterschappen, gemeenten en andere landeigenaren.

De landschapselementen, die successievelijk in ere worden hersteld horen bij de cultuurhistorie van een streek en dienen, behalve ter verfraaiing, ook als ecologische verbindingzones. 'Het gaat er om klein wild, insecten en vogels weer meer ruimte te geven in het gecultiveerde landschap', aldus Rini Smits van SBNL. 'Vroeger was het meer: dat stuk is natuur, daar zetten we een hek omheen en dat beheren we dan. Nu wordt natuur gezien als een onderdeel van het landschap, waarmee het landschap voor iedereen aantrekkelijker wordt.' De campagne, die in Oost-Gelderland is gestart, breidt zich de komende jaren uit over de rest van het land zodat een netwerk van 'groene aders' ontstaat.

De ondersteuning door SBNL is gericht op het maken van (beleids)plannen, ondersteuning bij subsidieaanvragen of het bij elkaar brengen van organisaties in een bepaald gebied, het zorgen voor materieel en het geven van voorlichting.

'Het belang van die ondersteuning mag niet onderschat worden', zegt Jeroen van Os, voorzitter van de WBE Lichtenvoorde/Groenlo. 'Het geeft je net dat zetje dat je nodig hebt om bijvoorbeeld de gemeente te benaderen of bij elkaar te gaan zitten om een bepaald project aan te pakken. Het is tenslotte allemaal vrijwilligerswerk.'

'Vaak is de kennis wel aanwezig en ook de bereidheid om iets aan de natuur te doen, maar gebeurt dat niet op gestructureerde wijze'

Domhof neemt het gezelschap ondertussen mee naar een ander project van de WBE Lichtenvoorde/Groenlo: het herstel van een paar kikkerpoelen in de omgeving van Lievelede. Aan beide zijden van een stil landweggetje liggen verwaarloosde watergaten waar bomen en takken overheen groeien en die als illegale vuilstortplaats zijn gebruikt. 'Dit ziet er uit als natuur, dus waarom zou je er iets aan doen, kun je je afvragen', zegt Domhof. 'Maar door de begroeiing komt er haast geen licht meer in het water, waardoor het leven er zowat uit verdwenen is. De boomkikkers die hier in de buurt voorkomen en andere amfibieën kunnen er dan ook niet meer leven.' De poelen moeten uitgegraven worden, het vuil eruit verwijderd en de bomen afgezaagd, zodat lucht en licht weer vrij spel krijgen. De boomkikkers zullen de poelen dan naar verwachting vanzelf weer in gebruik nemen.

Samenwerking is een belangrijke rode draad binnen de Campagne Groene Aders, gericht op een planmatige aanpak van het beheren van de natuur, waar jagers, boeren, overheden en vrijwilligers vaak ieder op hun eigen manier al mee bezig zijn. Natuurbeschermingsorganisatie SBNL ondersteunt WBE's in het kader van deze campagne. Projectleider Rini Smits van SBNL: 'Vaak is de kennis wel aanwezig en ook de bereidheid om iets aan de natuur te doen, maar gebeurt dat niet op gestructureerde wijze.'

Sommige projecten zijn ook te groot om door een van de betrokkenen alleen aan te pakken, zoals de kikkerpoelen bij Lievelede, vertelt Smits. 'Voor het verwijderen van de bomen en het uitgraven van de watergaten moeten grote machines ingezet worden. Die moeten worden gehuurd en dat is voor vrijwilligersorganisaties vaak niet op te brengen', licht hij toe. 'Het werk kan goed door vrijwilligers gedaan worden, maar voor de huur van de machines moet dan de steun gezocht worden van de gemeente bijvoorbeeld.'

Imago

De leiding van de projecten in het kader van Groene Aders is bewust neergelegd bij de WBE's. Van oudsher zetten jagers zich in voor de natuur en omdat ze vaak jarenlang hetzelfde jachtveld beheren, voelen ze zich ermee verbonden. Bovendien weten ze veel van de ontwikkeling van de flora en fauna op 'hun' terrein en kennen ze meestal alle grondeigenaren, veelal boeren, van het veld waarop ze jagen. Alle jagers zijn sinds de jaren tachtig aangesloten bij wildbeheereenheden, inmiddels is

er met zo'n 350 WBE's een landelijk dekend netwerk ontstaan.

Met de Campagne Groene Aders kunnen de jagers hun imago tegelijkertijd een beetje oppoetsen. Smits: 'Nederland is nog een van de wildrijkste landen in vergelijking met de landen om ons heen. Dat is toch mede te danken aan de jagers. Vaak wordt gesuggereerd dat zij alleen maar bezig zijn met schieten, maar wat zij doen is veel breder. Met de Campagne Groene Aders worden zij geholpen met biotoopbeheer, op een gestructureerde manier en in samenwerking met overheden en boeren.'

Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied

SBNL [opgericht in 1981] is een organisatie voor particulier en agrarisch natuurbeheer. In de praktijk een adviesorgaan en belangenbehartiger met één doel: het versterken van natuur en landschap voor en door particulieren.

PROJECTENLIJST NATUUR EN MILIEU

DIERENOPVANG/-WELZIJN

Stichting AAP, Almere

Apeniilanden in de Almeerderhout

Stichting Bont voor Dieren, Amsterdam

Ontwerpwedstrijd 'Kunst in je Kraag'; presentatie, prijsuitreiking en expositie

Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem

Nationale Vleermuistelavond 2001

 Stichting Dierenambulance R.E.O., Rotterdam

Aanschaf brancard, zuurstofkoffer en vangstok

Stichting Dierenambulance Utrecht eo, Utrecht

Aanschaf aanhangwagen roofdierenvervoer

KINDERBOERDERIJEN

Stichting Dierenweide De Brielse Plantage, Hellevoetsluis

Dierenweide De Brielse Plantage; inrichting nieuwbouw

 Stichting Kinderboerderij Hoozeven, Hoozeven

Inrichting kinderboerderij

 Stichting Kinderboerderij Nuenen, Nuenen

Herbouw stal

 Stichting Wijkorganisatie Goirke-Hassel, Tilburg

Vernieuwing kinderboerderij

 Stichting Kinderboerderij De Lijakker, Tilburg

Aanschaf stekkas

Stichting Kinderboerderij De Brink-Zeist, Zeist

Inrichting activiteitenruimte

MILIEU

Jongeren Milieu Aktief, Amsterdam

Project 'Tenniniste houbaar tot ...'

Stichting Landelijk Netwerk Landbouw & Zorg, De Glind

Seminar Landbouw en Zorg

Milieu Federatie Flevoland, Lelystad

Flevoland luncht

NJMO, Utrecht

Project 'Foot Fight'; promotie en website

Stichting Platform Biologica, Utrecht

Inzending Floriade 'Terra Futura'

MILIEUEDUCATIE/-VOORLICHTING

Stichting Europ.Invertebr.Survey Ned, Amsterdam

Zoekkaart

Stichting Het Nederlands Watermuseum, Arnhem

Inrichting thema-expositie Water en Natuur

SOVON, Beek-Ubbergen

Modulair Scholingsprogramma Vrijwilligers; opstapmodule 'Vogels inventariseren'

Stichting De Kleine Aarde, Bostel

Aanpassen terrein themawandelingen

 Stichting Visserijmuseum Breskens, Breskens

Viskisten; lesmateriaal VMBO over kustvisserij in Zeeland

 Belangenvereniging Julianadorp, Den Helder

Aanschaf boot

Landelijke Vereniging behoud Waddenzee, Harlingen

Kinderexpeditie naar Esbjerg; ontwikkeling lespakket

Stichting Veldstudie, Hei- En Boeicop

Waarden van de Lek

Stichting Teleac/NOT, Hilversum

Tv-serie 'Het Nederlands landschap'

Stichting Het Flevo-landschap, Lelystad

Ontwikkeling en bouw levensgroot buidelmeeznest

Stichting De Gouden Cirkel, Lelystad

Televisieserie 'Rondje IJsselmeer'

Stichting Natuurbehoud HoekscheWaard, Numansdorp

Nieuw bezoekerscentrum; inrichting expositieruimte en groenvoorziening

Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren Ridderkerk, Ridderkerk

Educatief centrum N & M; inrichtingskosten

 Het Tunesisch Forum in Nederland, Rotterdam

Milieu-educatiewerkshops voor allochtonen

Stichting Milieu Educatie, Utrecht

Educatief landgoederenproject 'Van Luchtkasteel tot Dassenburcht'

NATUURBEHOUD/-BESCHERMING

 Staatsbosbeheer Regio Noord-Holland, Alkmaar

Aanleg natuurpad voor gehandicapten op Texel

Stichting Het Drentse Landschap, Assen

Informatiecentrum Hijkerfeld; inrichting permanente expositie en kinderdeel

 Gemeente Axel, Axel

Aanschaf veldwerkmateriaal natuuronderwijs

Stichting wAarde, Beek-Ubbergen

Pilot-project De Digitale Schooltuin

Stichting Caetschage, Culemborg

Realisatie stadsboerderij Caetschage; informatiebordjes en proeftuin

 Werkgroep Kerkuilen, Drachten

Behoud steenuilen in Friesland

Stichting Natuurlijk Genieten, Hilversum

Vervaardiging brochure 'Gelukkig Groen. Tips voor ...'

Stichting Het Flevo-landschap, Lelystad

Polderkar

Stichting Ark, Nijmegen

Project 'Op speurtocht langs de Grensmaas'

Stichting Groengroep Sevenum, Sevenum

Schuilhut 'Dun Heikop'; informatiepaneel en bank

 Stichting Kibbutz Lechaim, Steenwijk

Scholenproject biologische landbouw

Stichting Landschapsbeheer Nederland, Utrecht

Natuurbeheerdag 2001

Stichting Landschapsbeheer Nederland, Utrecht

Project 'Natuur met (w)aarde'; uitgave brochure

Stichting Landschapsbeheer Nederland, Utrecht

Project 'Oral History'

Centrum voor Landbouw en Milieu, Utrecht

Project 'Wie beheert de agrarische natuur en het cultuurlandschap het best?'

 Stichting Dijkghathuis, Wieringerwerf

Aanschaf materialen en inrichting

Landelijk Centrum Opbouwwerk, Zwolle

Project 'Neem de natuur in de wijk, de wijk in de natuur'; boek en video

NATUURBELEVING/-EDUCATIE/-VOORLICHTING

Stichting Stadsboerderij De Vosheuvel, Amersfoort

Verbouwing hooiberg tot educatieve ruimte

IVN Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie, Amsterdam

'Little people'

Stichting Bosland, Amsterdam

Prijsvraag Museumbos

Stichting CCD Producties, Amsterdam

Tentoonstelling 'Wild Gliders'; kosten educatief materiaal en huur video en dvd

Stichting Vrienden van IJanden, Amsterdam

Aanleg belevingstuin; volière

Stichting het Limburgs Landschap, Arcen

Project 'Lees het Landschap'

Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Arnhem

Groen Loket Gelderland

Stichting wAarde, Beek-Ubbergen

Columnwedstrijd De Koe en het Nederlands landschap

 Stichting Vrienden van de Zevensprong, Bostel

Inrichting schoolnatuurtuin

Stichting Het Noordhollands Landschap, Castricum

Vernieuwing vrijwilligersonderkomen Uithoorn; inrichting

Stichting Unie van Provinciale Landschappen, De Bilt

Week van het Landschap 2001; informatiekraan

Stichting Het Zuid-Hollands Landschap, De Bilt

Vervaardiging informatiepanelen

Stichting Natuur-en Vogelwacht, Dordrecht

Natuur Informatie Centrum; realisatie accommodatie

Stichting COS Zuid-Holland Zuid, Dordrecht

Expositie over duurzame ontwikkeling

 Stichting Vrienden van Revalidatiecentrum Blixembosch, Eindhoven

Inrichting speeltuin

Stichting Buys Ballot Evenementen, Epe

Buys Ballot Evenement 2002

 Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, afdeling Groningen, Groningen

100 jaar veldbiologie

Vereniging Natuurbeleving, Hilversum

Natuurbelevingsprogramma 'Het bewaarde land'

Stichting Verpleging / Verzorging De Hoge Weide, Lochem

Aanleg tuin en vijver

 Stichting Wandelbos, Meppel

Park Engelgaarde

 Stichting VEA, Munein

Tuindercurus amateurtuinders

Stichting Ark, Nijmegen

Struigids Beuninge uiterwaarden

Stichting Green Cross, Rijswijk

Vacaturegids Gelderland

 Stichting De Trans, Rolde

Herinrichting buitenterrein

 Dierenbescherming Afdeling Schagen, Schagen

25-jarig jubileum; expositie

KNNV voor Veldbiologie, Utrecht

Boek 'Goudplevieren en wilsterflappers'

Stichting Natuur en Milieu, Utrecht

Project 'Stille alstubliet'

 Stichting Hogeschool Zeeland, Vlissingen

Jeugd Wereld Water Forum; waterproblematiek

 Stichting MICMEC Walcheren, Vlissingen

Tentoonstelling 'Bio Fair 2001', belang biologische landbouw

De Vlinderstichting, Wageningen

Atlas Nederlandse Dagvlinders

PROJECTENLIJST NATUUR EN MILIEU

Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied, Wijk Bij Duurstede

Voorbeeldboek Particulier Natuurbeheer

Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied, Wijk Bij Duurstede

Campagne Groene Aders

 Nederlands Hervormde Gemeente Zandweer, Zandweer

Kerk in 't Groen

Stichting Natuur en Milieu Overijssel, Zwolle

Kijk eens wat vaker onder je voeten; cd-rom

Stichting Dierenweide Stadshagen, Zwolle

Realisatie dierenstal

OVERIG

 IVN Afdeling Geldrop, Geldrop

Kabouterfeest

 Stichting WWW.Noordnl.com, Groningen

Culturele manifestatie 'Water, Wierden en Wonen in Reitdiepdal NN'

Stichting De Verbeelding kunst landschap, Zeewolde

Manifestatie Kunstmatige Natuurlijke Netwerken

VSB Fonds: samenwerking voor meer maatschappelijk rendement

In de afgelopen vijf jaar zijn verschillende fondsen samenwerkingsverbanden aangegaan. Een goede zaak, want veel fondsen opereren op basis van doelstellingen die gedeeltelijk vergelijkbaar zijn. Moest een klant zich tot voor kort nog veel inspanningen getroosten om de juiste fondsen voor zijn doel op het spoor te komen, momenteel zijn er ontwikkelingen die de efficiency van vraag en aanbod duidelijk bevorderen. Het gaat voorlopig nog slechts om eerste vingeroefeningen, die overigens veelbelovend zijn. Met name fondsen met bredere maatschappelijke doelstellingen proberen steeds vaker te komen tot gezamenlijke eenduidige aanvraagprocedures. Het VSB Fonds is bij de volgende overlegstructuren en samenwerkingsverbanden betrokken. Het gaat om een selectie.

Zorg en Welzijn

Op het gebied van zorg en welzijn neemt het VSB Fonds deel aan het Fondsen Overleg Beleid en Fondsen Overleg Projecten (beide in de gehandicaptensector), en is betrokken bij het kleine fondsenoverleg (met onder andere RC Maagdenhuis, Haella Stichting, SKaN-fonds en PIN). Op het gebied van arbeidstoeliding is er afstemming met Start Foundation en Nederlandse Stichting voor Psycho-techniek (NSVP). Met vele andere fondsen, zoals Juliana Welzijn Fonds, Stichting Doen, Fonds 1818 en het recent opgerichte Nuts Ohra Fonds, worden goede contacten onderhouden.

Meer in het bijzonder:

Fondsen Samen Buiten Spelen, een samenwerking tussen Nationaal Jeugdfonds Jantje Beton, Stichting Kinderpostzegels Nederland, Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind, Nationaal Revalidatie Fonds en VSB Fonds. Op basis van een bundeling van budgetten van betrokken partijen kunnen aanvragen voor speelvoorzieningen nu bij één loket worden ingediend. Een overzicht van toezeggingen in 2001 is te vinden op www.samenbuitenspelen.nl. Het ging daarbij om een totaal van 1.850.815 gulden.

Aanvraag.nl

Dit is een digitaal voorportaal voor aanvragers via het internet. Partners zijn:

Johanna Kinderfonds, Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind, Stichting Kinderpostzegels Nederland, Nationaal Revalidatie Fonds en VSB Fonds. Aanvragers voor projecten ten behoeve van mensen met een handicap komen via www.aanvraag.nl snel in contact met vijf voor hun doel geschikte fondsen.

Samenwerkende Ouderenfondsen

Via dit samenwerkingsverband worden vernieuwende projecten op het gebied van ouderen en ouderenzorg gestimuleerd. Dit heeft onder meer geresulteerd in een herinneringsproject, in een brochure over zorgboerderijen voor ouderen en in een aantal intergenerationele projecten. Betrokken zijn Nationaal Fonds Ouderenhulp, Stichting Sluyterman van Loo, Centraal Fonds RVVZ en VSB Fonds.

Pekoenja

Dit is het fonds voor jongeren die door henzelf bedachte maatschappelijke initiatieven willen uitvoeren. Sterk buurt- en wijkgericht. Samenwerkingsverband tussen Nationaal Jeugdfonds Jantje Beton, Nationale Commissie voor Duurzame Ontwikkelingen, Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind (tot medio 2002), Stichting Kinderpostzegels Nederland en VSB Fonds.

Kunst en Cultuur

Het afgelopen jaar is het VSB Fonds binnen de sector kunst en cultuur onder meer betrokken geweest bij de oprichting van De Phenix Foundation, een samenwerkingsverband met Mondriaanstichting, Fonds Amateur Kunsten, Fonds voor de Podiumkunsten, Podium Kunstwerk en het Ministerie van OC&W. De Phenix Foundation wil de culturele diversiteit binnen het huidige kunstenaarsaanbod vergroten. Met het Prins Bernhard Cultuur Fonds werd gekomen tot de oprichting en start van het Centrum voor Industrieel en Mobiel Erfgoed. Daarnaast wil het VSB Fonds samen met het Amsterdams Fonds voor de Kunst komen tot een aantal (werkelijke of virtuele) ontmoetingsplaatsen voor groepen van verschillende etnische cultuur in Amsterdam Zuid-Oost. 'Kunst' is daarbij een belangrijke invalshoek.

Sport en Vrije Tijd

In 2001 werd het project 'Geld voor een Gezond Idee' afgerond, waarin werd samengewerkt met de Nederlandse Hartstichting. Doel was het stimuleren van lokale initiatieven ter bevordering van een gezonde leefstijl, aansluitend bij de bredere leefstijlcampagne van de Nederlandse Hartstichting. Resultaat: 158 aanvragen werden ondersteund, waarvan 38 gezonde leefstijl algemeen, 3 niet roken, 10 gezonde voeding en 107 op het gebied van meer bewegen. Onder deze laatste categorie vielen ook 27 projecten, specifiek gericht op allochtonen. Met betrekking tot donatieverzoeken ten behoeve van sportaccommodaties vindt afstemming plaats tussen VSB Fonds en Stichting Waarborgfonds Sport.

Natuur en Milieu

Op het gebied van Natuur en milieu onderhoudt het VSB Fonds goede contacten met Stichting DOEN en KNHM (Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij). Er is sprake van uitwisseling van (kennis over specifieke) projecten en er zijn plannen voor samenwerking in 'actieve' projecten.

Het VSB Fonds nam in 2000 het initiatief om bij 50 zorginstellingen in Nederland een vlindertuin aan te leggen. De Vlinderstichting werd betrokken bij de uitvoering van het project. Hoewel de effecten van dit initiatief pas vanaf de zomer van 2002 geëvalueerd kunnen worden, is nu al sprake van een succes. De animo van zorginstellingen was bijzonder groot. De VSB Vlindertuinen blijken een uitstekend bindmiddel tussen bewoners van zorginstellingen en kinderen uit de omgeving. En dat was -naast de bevordering van de vlinderstand- een belangrijk doel van dit plan. Inmiddels wordt het aanbod herhaald en komen nogmaals 50 zorginstellingen in aanmerking voor een vlindertuin.

Stichting VSB Fonds: historie

Nut van 't algemeen

De historie van het VSB Fonds gaat terug tot het begin van de 19de-eeuw. Toen werden, naar buitenlands voorbeeld, door de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen in een hoog tempo verscheidene spaarbanken opgericht.

De Maatschappij tot Nut van 't Algemeen was in 1784 ontstaan uit initiatieven van 'verlichte' burgers. Zij bestond uit plaatselijke afdelingen ('departementen') die, ieder op eigen wijze, de doelstellingen van 't Nut trachtten te verwezenlijken. Men wilde, 'bewogen door een teeder medelijden over de staat des gemeenen mans', het geestelijk niveau verhogen door 'goede zeden en nuttige kunsten voort te planten en dus verstand en hart te beschaaven en ten algemene nutte te verbeteren'. Dit streven leidde tot het stichten van nutsscholen, bibliotheken, dorpshuizen, woningbouwverenigingen en bad- en zweminrichtingen. En dus ook tot de oprichting van spaarbanken.

Het Departement Bergum van de Maatschappij komt de eer toe in november 1817 te Workum de eerste spaarbank te hebben gesticht. Een maand later, op 17 december 1817, zag de Haarlemsche Spaarbank het licht. Daarmee was ook de basis gelegd voor het VSB Fonds.

Fortis

Een mijlpaal in de historie van het VSB Fonds vormde in 1990 de fusie tussen de toenmalige VSB Bank en het verzekeringsconcern N.V. AMEV. Bij deze fusie verwierf Stichting VSB, als eigenaresse van VSB Bank, een aanzienlijk aandelenbelang in het concern dat later Fortis ging heten.

Besloten werd de opbrengst van dit vermogen een nieuwe bestemming te geven, die geheel in lijn zou liggen met die van de oude stichting. Om deze nieuwe maatschappelijke functie gestalte te geven, wijzigde Stichting VSB haar naam in Stichting VSB Fonds. Dit fonds kreeg aldus de financiële capaciteit om de maatschappelijke idealen van zijn rechtsvoorgangers een nieuwe inhoud te geven. Daar waren goede redenen voor.

Samenleving

In de ruim 180 jaar van zijn bestaan, hebben generaties spaarders bij de voormalige VSB Bank en haar rechtsvoorgangers ervoor gezorgd dat de kleine spaarbank van weleer kon uitgroeien tot het omvangrijke bankbedrijf dat in 1999 opging in Fortis Bank Nederland. Het leek daarom een goede en logische zaak om het jaarlijkse dividend van het bij de fusie in 1990 verworven aandelenkapitaal te laten terugvloeien naar de voedingsbodem van de voormalige spaarbank, naar de samenleving dus.

Tegen deze achtergrond heeft het VSB Fonds een donatiebeleid geformuleerd dat zich richt op de Nederlandse samenleving in brede zin.

Donatiebeleid

Het VSB Fonds richt zich niet op specifieke doelen. Gebaseerd op historische doelstellingen is gekozen voor een breed donatiebeleid, met de nadruk op financiële steun aan projecten van algemeen maatschappelijk belang. Daarbij richt het Fonds zich op het bevorderen van een leefbare samenleving, met het oog op een duurzame toekomst. Trefwoorden binnen dit beleid zijn participatie en ontplooiing. Vaak gaat het dus om initiatieven die mensen bij de samenleving betrekken.

In het bijzonder richt het VSB Fonds zich op de onderstaande aandachtsgebieden:

Zorg en welzijn

De meeste vormen van welzijnswerk, van jeugdzorg en sociaal-cultureel werk tot gehandicaptenzorg. Ook projecten die gericht zijn op ontplooiingskansen voor bepaalde groepen in de samenleving en recht doen aan pluriformiteit komen in aanmerking. Daarnaast gaat het om initiatieven die op directe en zichtbare wijze het welzijn van hulpbehoevenden bevorderen.

Kunst en cultuur

Met name de bevordering van cultuurdeelname en cultuureducatie, evenals de instandhouding van ons cultureel erfgoed.

Sport en vrije tijd

Projecten die deelname aan sport en recreatieve activiteiten door brede groepen bevorderen.

Natuur en milieu

In het bijzonder projecten die gericht zijn op landschaps-behoud. Daarnaast aandacht voor natuur- en milieu-educatie.

Het VSB Fonds richt zich bij voorkeur op projecten en acti-viteiten die voor een brede lagen van de samenleving van belang en toegankelijk zijn.

Richtlijnen en criteria

Het VSB Fonds verleent steun aan concrete en afgebakende projecten, die ten goede komen aan de Nederlandse samen-leving en zich binnen de Nederlandse landsgrenzen afspelen. Daarbij spelen de kernbegrippen participatie en ontplooiing een belangrijke rol, want in de optiek van het VSB Fonds is de kwaliteit van onze samenleving in hoge mate afhankelijk van de mate waarin mensen betrokken zijn bij het functioneren ervan.

Projecten met een internationaal karakter, waaronder ook pro-jecten op de Nederlandse Antillen en Aruba worden gerekend, komen niet in aanmerking.

In principe steunt het VSB Fonds geen reguliere activiteiten van een organisatie, dat wil zeggen de activiteiten die tot de normale werkzaamheden behoren.

Daarentegen is het Fonds met name geïnteresseerd in projec-ten die van experimentele en/of innovatieve aard zijn en die in potentie een bepaalde voorbeeldfunctie ('pilot') kunnen vervullen.

Ook projecten die het verbreden van de sociale samenstelling van publieksgroepen tot doelstelling hebben, genieten de voorkeur van het Fonds, evenals projecten die gericht zijn op het bevorderen van begrip en samenwerking tussen leeftijds-categorieën in de samenleving.

Het VSB Fonds beoordeelt projecten, behalve op de kern-

begrippen participatie en ontplooiing en naast de meer formele criteria, primair op inhoud en kwaliteit.

Tevens is 'verscheidenheid' een belangrijk criterium, om te voorkomen dat steunwaardige projecten elkaar in doelstelling overlappen.

Naast bovenstaande algemene criteria zijn per sector speci-fiekere uitgangspunten geformuleerd. Deze vormen in dit jaaroverzicht de introductie tot de reportages die de aan-dachtsgebieden illustreren.

In kort bestek

Het VSB Fonds geeft in principe **geen** steun aan:

- individuen;
- instellingen en projecten met een uitgesproken commerciële, politieke of religieuze doelstelling;
- buitenlandse projecten;
- projecten die reeds een aanvang hebben genomen;
- instellingen die een aanvraag indienen ter dekking van exploitatietekorten of overheadkosten;
- instellingen die een niet-projectgebonden aanvraag indienen;
- instellingen die over voldoende eigen vermogen beschikken om een project zelf te kunnen financieren;
- overheden, overheidsinstellingen of structureel geheel of vrijwel geheel door een overheid gesubsidieerde organisaties;
- institutionele particuliere vermogensfondsen.

De hiervoor genoemde richtlijnen kunnen steeds worden aan-gepast. Aanvragen voor een donatie moeten schriftelijk via een aanvraagformulier bij het VSB Fonds worden ingediend ter attentie van de projectadministratie.

Een voorafgaand oriënterend gesprek is mogelijk tijdens het wekelijkse spreekuur op maandagmiddag. Voor informatie: (030) 230 33 05. Ook wordt via dit telefoonnummer algeme-ne informatie over criteria en behandelingsprocedures ver-strekt.

Behandeling aanvragen

Voor de behandeling van verzoeken om financiële steun is binnen het VSB Fonds een aantal projectbegeleiders en -adviseurs werkzaam. Projectadviseurs en directie bepalen collectief of een aanvraag voor een financiële bijdrage al dan niet wordt gehonoreerd. Deze vergadering vindt wekelijks plaats. Aanvragen van zeer grote omvang worden, voorzien van een advies uit de vergadering van projectadviseurs en directie, ter beoordeling voorgelegd aan het bestuur. In de regel worden de aanvragen binnen 4 maanden tijd van een beoordeling voorzien.

Het VSB Fonds hanteert een aanvraagformulier. Daarin wordt onder meer de volgende informatie gevraagd:

- gegevens van de aanvragende instelling (statuten en actueel uittreksel handelsregister);
- een uitgebreide projectbeschrijving;
- een begroting alsmede een overzicht van de instellingen waar eveneens een aanvraag voor een bijdrage is ingediend;
- een gedetailleerd dekkingsplan;
- de meest recente jaarrekening en jaarverslag.

Het aanvraagformulier is verkrijgbaar bij het VSB Fonds of te downloaden via www.vsbfonds.nl.

Zo spoedig mogelijk na de ontvangst van de complete aanvraag stuurt de administratie van het Fonds een ontvangstbevesti-ging aan de aanvrager, waarin de naam van de behandelende projectadviseur of –begeleider wordt genoemd.

Bij verstrekte donaties van €15.000,- en hoger vraagt het Fonds een accountantsmededeling, met de bevestiging dat het toegewezen bedrag ook daadwerkelijk conform de afspraken is besteed aan het bedoelde project.

Vrijstelling van schenkingsrecht

Stichting VSB Fonds is een instelling, als bedoeld in artikel 24 lid 4 van de Successiewet 1956. Dit houdt in dat door haar gedane schenkingen op grond van deze wet in principe vrij-gesteld zijn van schenkingsrecht.

Samenstelling Raden van Advies (per 1 juni 2002)

Rotterdam

Postbus 450
3000 AL Rotterdam
Telefoon 010-402 73 50
Contactpersoon: M.A.F.M. Koene

J.N.A. van Caldenborgh (*voorzitter*)
M.A.F.M. Koene (*secretaris*)
Drs. H.M. Becker
G. Brouwer
Mw. mr. W.L. Gillis-Burleson
Dr. H.J. van der Molen
Mr. A.J.G. Smetzers

Zeeland

Achter de Houttuinen 8
4331 NJ Middelburg
Telefoon 0118-68 25 56
Contactpersoon: M.A.F.M. Koene

Drs. C. Kostense (*voorzitter*)
M.A.F.M. Koene (*secretaris*)
Mw. drs. H.J.W. van Gelder-Wiggers
Drs. A.W. van de Hoef
W.J. Lukaart RA
Mr. T.L. van de Poel
Mr. A.J.G. Smetzers

Noord-Holland Noord

Postbus 4
1600 AA Enkhuizen
Telefoon 0228-32 33 57
Contactpersoon: Mw. A. Bontekoning

Mr. A.M. Schenk (*voorzitter*)
J.J. Sluis (*secretaris*)
J. Heijnen
Mw. drs. F.J. Laning-Boersema
J.H. Ramkema
Mr. A.J.G. Smetzers

Friesland

Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden
Telefoon 058-292 57 49
Contactpersoon: J. Broekema

J.A. Mulder (*voorzitter*)
J. Broekema (*secretaris*)
Mr. W.L. van Harinxma thie Slooten
Mw. Drs. L. van der Meulen
Mw. mr. A. Olthuis
Mr. A.J.G. Smetzers
Ir. W. Wijnja

Groningen-Drenthe

Postbus 610
9700 AP Groningen
Telefoon 050-316 44 01
Contactpersoon: J. Broekema

J.G.M. Alders (*voorzitter*)
J. Broekema (*secretaris*)
Mw. drs. B. Arends
Mw. A. Doelman-Pel
P. Hoekstra
Mw. M.M. Kool
Prof. dr. J. Rink
Drs. M.C. Scheers
Mr. A.J.G. Smetzers

Noord-Brabant

Julianaplein 4
5211 BC 's-Hertogenbosch
Tel. 073-615 49 44
Contactpersoon: Mw. C.J.G.M. Hobbelen

Mw. drs. J.L.M. Baartmans (*voorzitter*)
Mr. G.W.E.J. Appels (*secretaris*)
J.W.M. van Elderen
E. Kamerbeek
Drs. J.W. Schipper
Mr. A.J.G. Smetzers
Drs. J.A. Zeestraten

Financieel overzicht VSB Fonds 2001

Kengetallen Stichting VSB Fonds

(per 31 december 2001 - in miljoenen guldens)

	2001	2000	1999
Vermogen Stichting VSB Fonds (1)	1.776	2.040	1.566
Liquiditeiten (2)	69	48	27
Vermogensopbrengsten (3)	150	127	100
Totaalbedrag van de verstrekte dan wel toegewezen donaties (4)	62	67	49

Aantal aanvragen	2001	2000	1999
• ontvangen	3.731	3.579	3.447
• vervallen	276	275	241
Totaal	3.455	3.304	3.206

Aantal donaties (5)	2001	2000	1999
• verstrekte/toegewezen	1.884	1.789	1.691
• afgewezen	1.076	1.292	1.502
• aangehouden/in behandeling	495	223	13
Totaal	3.455	3.304	3.206

Aantal medewerkers (6)	2001	2000	1999
	35	30	30

Toelichting bij de kengetallen

(1) Vermogen Stichting VSB Fonds

Het vermogen van het VSB Fonds is voor het grootste deel belegd in aandelen Fortis. Deze aandelen zijn aan de beurs genoteerd en vormen een belang van circa 6% van het uitstaande aandelenkapitaal van Fortis. Bij de berekening van de grootte van het vermogen van het Fonds per ultimo 2001 zijn de aandelen Fortis gewaardeerd op hun intrinsieke waarde volgens het derde kwartaalbericht van deze vennootschap. De cijfers van vorige jaren zijn overeenkomstig vermeld.

(2) Liquiditeiten

De liquiditeiten van het VSB Fonds worden aangehouden in deposito's en in rekening-courant.

(3) Vermogensopbrengsten

De post vermogensopbrengsten omvat het dividend en andere opbrengsten, zoals rente op obligaties en deposito's.

Als dividendopbrengsten zijn de in het verslagjaar werkelijk ontvangen contante dividenden verantwoord.

(4) Totaalbedrag van de verstrekte dan wel toegewezen donaties

Het VSB Fonds is op het moment dat dit jaaroverzicht verschijnt onder zijn huidige naam twaalf jaar oud.

Vanaf zijn oprichting tot en met 2001 heeft het VSB Fonds zich voor een totaal van bijna 432 miljoen gulden gecommitteerd.

Het VSB Fonds gaat ook meerjarige verplichtingen aan. Daarbij wordt de systematiek gehanteerd dat de in een lopend boekjaar aangegane meerjarige verplichtingen als één bedrag ten laste komen van dat boekjaar. De hier weergegeven bedragen zijn de verplichtingen in de respectieve boekjaren aangegaan.

(5) Aantal donaties

Het aantal verstrekte dan wel toegewezen donaties omvat het totaal van de in een bepaald boekjaar gehonoreerde aanvragen.

Betaling kan in het betreffende boekjaar of in volgende jaren plaatsvinden.

(6) Aantal medewerkers

Later in dit overzicht is de samenstelling van het medewerkersbestand weergegeven.

Statistische gegevens

I. Toegewezen aanvragen naar looptijd	2001	2000	1999
Enmalig	1.862	1.763	1.674
Meerjarig	22	26	17
Totaal	1.884	1.789	1.691

II. Toegewezen projecten naar bedraggrootte (in guldens)	2001	2000	1999
< 5.000	458	435	490
500 < 10.000	369	362	349
10.000 < 25.000	512	511	445
25.000 < 50.000	252	249	204
50.000 < 100.000	171	123	102
100.000 < 250.000	87	73	67
250.000 < 500.000	25	22	17
500.000 < 1.000.000	7	7	12
> 1.000.000	3	7	5
Totaal	1.884	1.789	1.691

III. Toegewezen projecten naar aandachtsgebied	2001	2000	1999
1 Zorg en Welzijn	549	527	694
2 Kunst en Cultuur	1.110	982	846
3 Sport en Vrije tijd	141	193	71
4 Natuur en Milieu	82	84	72
5 Overig	2	3	8
Totaal	1.884	1.789	1.691

Toegekende VSB Beurzen	217	203	198
------------------------	-----	-----	-----

IV. Totaalbedragen per aandachtsgebied

Zorg en Welzijn	f	18.801.352,-
Kunst en Cultuur	f	31.670.518,-
Sport en Vrije tijd	f	2.254.222,-
Natuur en Milieu	f	6.221.071,-
VSB Beurzen	f	3.428.664,-
Totaal	f	62.375.827,-

Bestuur en directie

Bestuur

Prof.dr. J.R. Glasz, voorzitter	H.J. Hielkema
Mr. P.G. Vos, vice-voorzitter	Drs. A.M. van der Meij
Prof.dr. A. Bakker	Drs. D.F. Tiemens
B.J.H.S. Feilzer	Mr. L. van Solkema (auditor) *

De heer Bakker trad gedurende het verslagjaar volgens rooster af en werd herbenoemd.

De heer Hielkema nam de bestuurszetel over van de heer Wilmink (vice-voorzitter), die per 31 december 2001 om statutaire redenen (leeftijd) aftrad.

Het bestuur is de heer Wilmink veel dank verschuldigd voor zijn inzet en betrokkenheid gedurende vele jaren.

Directie

Jhr.mr. M.H. Reuchlin	Drs. A.G. Wiersma RA
<i>algemeen directeur</i>	<i>directeur financiële zaken</i>

De heer Reuchlin werd per 1 november 2001 benoemd tot algemeen directeur van het VSB Fonds en volgde als zodanig de heer A. Offers op die gebruikmaakte van de regeling voor vervroegde uittreding. De heer Offers gaf bijna vijf jaar lang leiding aan het VSB Fonds.

Accountant

M.H.A. Bauman RA
PricewaterhouseCoopers N.V.

* Als voorzitter van het bestuur van Stichting Fonds 1818 (voorheen VSB Fonds Den Haag en Omstreken) woont de heer Van Solkema als toebehoorde de bestuursvergaderingen van het VSB Fonds te Utrecht bij. Op zijn beurt maakt de heer Glasz, voorzitter van het bestuur van het VSB Fonds te Utrecht, deel uit van het bestuur van Stichting Fonds 1818.

Medewerkers VSB Fonds (per 1 mei 2002)

Directie

Jhr. mr. M.H. (Maarten) Reuchlin, <i>algemeen directeur</i>
t 030-230 33 10
f 030-230 33 99
e mreuchlin@vsbfonds.nl

Drs. A.G. (Alco) Wiersma RA, <i>directeur financiële zaken</i>
t 030-230 33 11
f 030-230 33 99
e awiersma@vsbfonds.nl

Mw. A. (Netty) van de Kleut, <i>management-assistente</i>
t 030-230 33 13
f 030-230 33 99
e nvdkleut@vsbfonds.nl

Mw. Y.J.A. (Yvonne) Rietveld, <i>directiesecretaresse</i>
t 030-230 33 12
f 030-230 33 99
e yrietveld@vsbfonds.nl

Mr. A.J.G. (Ton) Smetzers, <i>(secretaris bestuur/ bijzondere projecten)</i>
t 030-230 33 14
f 030-230 33 99
e asmetzers@vsbfonds.nl

Projectadviseurs

Mw. M.B.M. (Monique) Bais
t 030-230 33 41
f 030-230 33 96
e mbais@vsbfonds.nl

Mr. H.L.M. (Jeroen) Beker
t 030-230 33 44
f 030-230 33 96
e jbeker@vsbfonds.nl

Drs. S.J. (Steve) Elbers
t 030-230 33 42
f 030-230 33 97
e selbers@vsbfonds.nl

P.A.A. (Peter) van Engelen
t 030-230 33 43
f 030-230 33 97
e pvengelen@vsbfonds.nl

Mw. drs. H. (Erika) Happe
t 030-230 33 46
f 030-230 33 97
e ehappe@vsbfonds.nl

Mw. ir. A.M. (Aukje) Leemeijer
t (030) 230 33 45
f (030) 230 33 96
e aleemeijer@vsbfonds.nl

Mw. B.W.M. (Bernadette) Massop
t 030-230 33 47
f 030-230 33 96
e bmassop@vsbfonds.nl

Vervolg medewerkers VSB Fonds

Projectadviseurs

Mw. drs. M.A.L. (Mia) van der Palen
 t 030-230 33 48
 f 030-230 33 97
 e mvdpalen@vsbfonds.nl

Drs. M.P. (Menne) Scherpenzeel
 t 030-230 33 49
 f 030-230 33 96
 e mscherpenzeel@vsbfonds.nl

Mw. drs. W.E.A.J. (Willemijn) van der Vaart
 t 030-230 33 50
 f 030-230 33 96
 e wvdvaart@vsbfonds.nl

Mw. A.N. (Nelly) Zuidam
 t 030-230 33 51
 f 030-230 33 96
 e nzuidam@vsbfonds.nl

Projectassistentie

Mw. S. (Suzan) Zuurbier
 t 030-230 33 40
 f 030-230 33 97
 e szuurbier@vsbfonds.nl

Projectbegeleiders

Mw. C.G.E.M. (Carolien) Brugman
 t 030-230 33 61
 f 030-230 33 95
 e cbrugman@vsbfonds.nl

Mw. L. (Loes) Drieënhuizen
 t 030-230 33 63
 f 030-230 33 95
 e ldrieenhuizen@vsbfonds.nl

Mw. drs. E. (Ineke) van Keulen
 t 030-230 33 64
 f 030-230 33 95
 e ivkeulen@vsbfonds.nl

Mw. M.E. (Marlies) Klarenbeek
 t 030-230 33 65
 f 030-230 33 95
 e mklarenbeek@vsbfonds.nl

Mw. C.S. (Céline) Klip
 t 030-230 33 69
 f 030-230 33 95
 e cklip@vsbfonds.nl

Mw. V.M. (Victorine) Koningsberger
 t 030-230 33 00
 f 030-230 33 95
 e vkoningsberger@vsbfonds.nl

Mw. M.A. (Mahalia) Nekrui
 t 030-230 33 66
 f 030-230 33 95
 e mnekrui@vsbfonds.nl

Mw. D. (Diana) Verwajen
 t 030-230 33 67
 f 030-230 33 95
 e dverwajen@vsbfonds.nl

M.W. (Michiel) Vliegthart
 t 030-230 33 68
 f 030-230 33 95
 e mvliegthart@vsbfonds.nl

Mw. A.N. (Nathalie) de Zoete
 t 030-230 33 62
 f 030-230 33 95
 e ndezoete@vsbfonds.nl

Regionale medewerkers

J. (Joop) Broekema
 t 050-316 44 01 / 058-292 57 49
 f 050-316 49 94 / 058-292 51 25
 e jbroekema@vsbfonds.nl

Mw. C.J.G.M. (Corry) Hobbelen
 t 073-615 49 44
 f 073-615 49 45
 e chobbelen@vsbfonds.nl

M.F.A.M. (Martin) Koene
 t 010-402 73 50 / 0118-68 25 56
 f 010-402 73 55
 e mkoene@vsbfonds.nl

Projectadministratie

Mw. J. (Anja) Ekkel
 t 030-230 33 33
 f 030-230 33 95
 e aekkel@vsbfonds.nl

Mw. N.A.M. (Nicole) den Engelsman
 t 030-230 33 34
 f 030-230 33 95
 e ndengelsman@vsbfonds.nl

Communicatie en Voorlichting

Drs. A.G.M. (Ton) Lodders, hoofd
 t 030-230 33 04
 f 030-230 33 98
 e alodders@vsbfonds.nl

Mw. H.A.M. (Hildegard) Oet
 t 030-230 33 05
 f 030-230 33 98
 e hoet@vsbfonds.nl

Drs. L.M. (Luuk) van Term
 t 030-230 33 06
 f 030-230 33 98
 e lvterm@vsbfonds.nl

Facilitaire dienst

A.J. (Bert) Curière
 t 030-230 33 20
 f 030-230 33 97
 e bcuriere@vsbfonds.nl

Telefooncentrale

Mw. C.M. (Carla) Demesmaeker
 t 030-230 33 00
 f 030-230 33 97
 e cdemesmaeker@vsbfonds.nl

Mw. I.A. (Ida) van Oostveen
 t 030-230 33 00
 f 030-230 33 97
 e ivanoostveen@vsbfonds.nl

Uitgave	: VSB Fonds afdeling Voorlichting en Communicatie
Reportages	: Corine van Esch, Nijmegen
Fotografie	: Erik van 't Hullenaar, Nijmegen
Grafische vormgeving	: Sterk Ontwerp, Duivendrecht
Druk	: drukkerij Cees Badoux, Nieuwegein
Bindwerk	: binderij Ter Horst, Utrecht
Folie druk en verpakking	: Advozo, Vianen
Papier	: Go-silk, cover 350 grs. en binnenwerk 150 grs.

Stichting VSB Fonds

Opgericht op 17 december 1817
en voortgezet als VSB Fonds op
22 mei 1990.

Ingeschreven in het Handelsregister
onder nummer S 17 99 44 bij de
Kamer van Koophandel
en Fabrieken voor Utrecht en
Omstreken.

Algemene gegevens VSB Fonds

Bezoekadres	: Maliebaan 14, 3581 CN Utrecht	Email	: vsb-fonds@vsbfonds.nl
Postadres	: Postbus 16, 3500 AA Utrecht	Internet	: www.vsbfonds.nl
Telefoon	: 030 - 230 33 00		
Fax	: 030 - 230 33 99		